

Biblioteca

Revistă de bibliologie și știința informării

1 / 2024

REVISTĂ SEMESTRIALĂ
 Editată de Biblioteca Națională a României
 Anul înființării: 1948
 Anul LXXVI. Serie nouă, Anul XXXV
 Numărul 1/2024

COLEGIUL EDITORIAL:

COMITET ȘTIINȚIFIC

prof. univ. dr. DOINA BANCIU
 prof. univ. dr. AGNES ERICH
 lect. univ. dr. MARIA MICLE
 ELENA PINTILEI
 conf. univ. dr. CRISTINA POPESCU
 prof. univ. dr. ANGELA REPANOVICI
 prof. univ. dr. ELENA TÎRZIMAN
 acad. FLORIN FILIP
 prof. univ. dr. ZANFIR ILIE
 prof. univ. dr. MIRCEA REGNEALĂ
 dr. OCTAVIAN MIHAIL SACHELARIÉ

COLEGIU CONSULTATIV

EUGENIA BEJAN
 dr. ADRIANA-ELENA BORUNĂ
 NICOLETA MARINESCU
 dr. FLORICA-ELISABETA NUȚIU-VULCĂNESCU
 VERA OSOIANU
 dr. CARMEN-LEOCADIA PESANTEZ POZO
 prof. univ. dr. hab. NELLY ȚURCAN
 dr. ing. MIHAELA VOINICU
 lect. univ. dr. ROBERT CORAVU
 lect. univ. dr. CONSTANTIN ITTU

COLECTIV REDACȚIONAL

coordonator: dr. RALUCA MAN
 tehnoredactare computerizată: FLORIN NISTOR
 distribuție: ALEXANDRINA GABOR

Adresa: B-dul Unirii, nr. 22, București,
 cod poștal 030833, OP 4, sector 3,
 telefon: 021.3142434/1075,
 e-mail: raluca.man@bibnat.ro
 sanda.gabor@bibnat.ro (a se vedea coperta III)

*Responsabilitatea pentru conținutul articolelor
 aparține autorilor.*

Coperta I-IV – Colaj realizat de FLORIN NISTOR

REPERE PROFESIONALE. METODOLOGIE

- Fața nevăzută a bibliotecii: prelucrarea colecțiilor.
 O muncă laborioasă, dincolo de „aici” și „acum”
Andreea Iuliana Mareș ..... p. 1
 Managementul informațiilor din perspectivă
 biblioteconomică - obiectul principal al activității unei
 structuri infodocumentare de nivel academic
Tatiana Oprescu ..... p. 5
 Combaterea fenomenului *fake news* și a informațiilor
 incorecte prin intermediul bibliotecilor: metode și
 instrumente
Dana Zaharia ..... p. 8
 Bibliotecile universitare românești în contextul unei perpetue
 austerități bugetare
Bogdan Alexandru Gheuka ..... p. 17

VIAȚA BIBLIOTECILOR

- Laboratorul de restaurare digitală (DIGILAB).*
 Digitizarea, restaurarea digitală și prezentarea
 fotografiilor vechi
Daniel Nazare, Ruxandra Nazare, Nicoleta Tudor ... p. 20
 Ion Nania - autor și donator de carte în colecțiile Bibliotecii
 Județene „Dinicu Golescu” Argeș
Cristina Baciu ..... p. 25
 Bedřich Smetana - pionier al școlii naționale cehe de muzică
Raluca Bucinschi ..... p. 29

PATRIMONIU

- Les Proverbes de Salomon. Avec une explication tirée de
 SS. Peres et des Auteurs Ecclesiastiques* - o carte tipărită la
 Paris, în timpul Regelui-Soare
Gabriela Tomescu ..... p. 33

MERIDIAN BIBLIOLOGIC

- Biblioteca Publică Centrală din Amsterdam
Raluca Man ..... p. 35

GALAXIA GUTENBERG

- Camil Petrescu, între arta dramatică și arta narativă. 130 de ani
 de la nașterea scriitorului, cu imagini din colecțiile Bibliotecii
 Naționale a României
Nicoleta Corpaci ..... p. 40
 Dinicu Golescu (1777-1830), comemorat la
 Biblioteca Județeană Argeș
Adrian Nicolae Coman ..... p. 45
 Gheorghe Șincai, personalitate proeminentă a
 Școlii Ardelene: 270 de ani de la naștere
Florica-Elisabeta Nuțiu-Vulcănescu ..... p. 48
 Mitropolitul Teodosie (1620-1708) și cultura românească
 veche
Maria-Magdalena Ioniță-Roșoiu ..... p. 52
Jocul de călușari - un ceremonial sacru
Ioana Necula ..... p. 55
Edificii ecleziastice din România - expoziție de reproduceri
 fotografice
Iuliana Ciucă ..... p. 59
 Împlinirea a 60 de ani de existență a Bibliotecii Universității
 „Ștefan cel Mare” din Suceava
Adriana Florentina Malanciuc ..... p. 64

Fața nevăzută a bibliotecii: prelucrarea colecțiilor. O muncă laborioasă, dincolo de „aici” și „acum”

Andreea Iuliana MAREȘ, bibliotecar
Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol” Arad

Serviciul Catalogarea și digitizarea colecțiilor. Compartimentul Evidența, dezvoltarea și prelucrarea colecțiilor
email: andreea.mares.at@gmail.com

Din cele mai vechi timpuri, biblioteca a fost o instituție creată pentru a deține, a păstra și a furniza fonduri documentare. Aranjarea și regăsirea acestora, pentru a fi consultate, a determinat organizarea în sisteme coerente, bazate pe subiectele abordate, conținut, vechime, autori etc.

Sursa: <https://ghidul-horeca.ro/biblioteca-judeteana-a-d-xenopol/>

Odată cu dezvoltarea socială, tehnologiile apărute au adus medii noi de păstrare și difuzare a informației, în paralel cu diversificarea domeniilor cunoașterii, astfel încât a devenit cu atât mai importantă o clasificare a tipologiei subiectelor aparținând așa-numitei științe a informației. Conform dicționarilor actuale, știința informării cercetează proprietățile și comportamentul informațiilor, forțele care conduc fluxul de informații, precum și mijloacele de prelucrare a acestora, în scopul asigurării accesibilității și folosirii lor optime. Procesele studiate de această ramură a științei cuprind crearea, difuzarea, colectarea, organizarea, înmagazinarea, regăsirea, interpretarea și valorificarea informațiilor. În bibliotecă, aceste operații sunt denumite generic „prelucrare”, înțelegând prin aceasta operațiunea de catalogare/clasificare/indexare, descrierea pe criterii specifice biblioteconomiei, în cataloagele bibliotecilor, a oricărei resurse informaționale, nu doar a textului tipărit. În biblioteconomie și știința informației, catalogarea este procesul de creare a metadatelor reprezentând resurse de informații, cum ar fi: cărți, manuscrise, microfilme, hărți, partituri muzicale, grafică, înregistrări audio, video, imagini în mișcare etc.

Catalogarea oferă informații precum tipul resursei, date cantitativ-descriptive, originea, datarea, proveniența, distribuitorul, numele autorului și al responsabililor pentru

difuzare, titlul/titlurile, conținutul și termenii subiectului, aspecte multiple care descriu resurse, prin crearea de înregistrări bibliografice. Înregistrările servesc ca descrieri pentru resursele de informații stocate, astfel încât să permită căutarea prin criterii variate, nu doar titlu și autor, ci și domenii, subiecte, conținut și nu numai la nivelul național al agenției de catalogare, ci și în diferite limbi.

Sursa: <https://bjiasi.ro/editura/o-perspectiva-inedita-a-culturii-marketingului-informatiei-in-bibliotecile-publice-din-romania-elena-zanet/>

Standardizarea internațională a catalogării este scopul ultim, pentru care conlucrează organizații și biblioteci din întreaga lume.

Există ghiduri pentru utilizarea unor expresii-tip, traduse în diferite limbi, pentru a uniformiza descrierea subiectelor în termeni lingvistici standard, un limbaj controlat, formând așa-numitele „tezaure”. Procesul, numit indexare, permite unui utilizator care folosește o anumită limbă în căutarea unor subiecte care nu se regăsesc neapărat în titlu, să obțină bibliografia necesară din orice bibliotecă utilizatoare a acestui sistem de catalogare și indexare. Evident, în funcție de proximitate, resursele pot fi împrumutate sau consultate fizic sau în format digital.

Pentru mediul biblioteconomic (bibliotecari), în scopul de a organiza propriile colecții și de a căuta, regăsi și schimba resurse la solicitarea clientului utilizator, în biblioteca proprie și/sau în cele străine, se utilizează sisteme de clasificare, o modalitate de a codifica ansamblul cunoștințelor umanității pe domenii și subdomenii, cu indici de formă, loc și timp, în simboluri numerice.

Prelucrarea colecțiilor este în general cunoscută ca aspect al activității de bibliotecă aplicat în scopul gestionării catalogului bibliotecii, mai exact în: evidență, descriere, regăsire a resurselor pe criterii multiple, atât în interfața pentru cititori cât și în limbaj biblioteconomic, între bibliotecari și alte biblioteci. Această activitate poate oferi însă, în perspectiva unui viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, oportunitatea promovării patrimoniului cultural al colecțiilor bibliotecii, prin prezentarea descrierilor în termeni biblioteconomiți inteligibili internațional, pe platforme de profil, în paralel cu oferta accesului la resurse în format digital, la pregătirea cărora bibliotecile lucrează în continuare. În timp, biblioteca se îndreaptă spre tipul hibrid, în care sursele primare tipărite coexistă și sunt utilizate în paralel cu cele digitale; acest tip de bibliotecă permite accesul la distanță la colecțiile digitizate. Direcția în care evoluează ar trebui să fie completată de adaptarea descrierii bibliografice, astfel încât căutarea unor resurse în format digital să depășească barierele lingvistice, termeni de subiect și insuficiența informațiilor de conținut. Inițiativa presupune formarea competențelor necesare la bibliotecarii implicați în prelucrarea resurselor, asigurarea necesarului de timp și, în mod ideal, uniformizarea modului de lucru între biblioteci, la nivel național.

Sursa: <https://www.arq.ro/html/media/photos/0/32/235/big/biblioteca.jpg>

În prezent, pot fi regăsite relativ ușor, în cataloagele bibliotecilor și în bazele de documente digitizate, orice documente, la o simplă căutare după titlu (titlul exact sau cuvinte conținute), autor (numai dacă numele propriu este notat în baza de date conform resursei descrise, mai dificil în cazul unor variante de scriere diferite sau nume traduse) etc. Mai puțin eficientă, dacă nu imposibilă, este căutarea după subiecte, dacă așa-numita descriere bibliografică fie nu conține aceste câmpuri, fie folosește numai limba agenției de catalogare (a țării respective) și nici nu utilizează coduri (simboluri numerice) ale limbajelor de clasificare.

De exemplu, cum regăsim un manuscris fără titlu și autor sau o vedere? Aceste probleme sunt soluționate printr-o activitate de prelucrare (catalogare, clasificare și indexare) adecvată. Odată descris în expresii lingvistice standard și coduri (simboluri numerice descriind domenii și subdomenii ale cunoașterii, așa cum sunt Clasificarea Zecimală Universală - CZU - folosită și în țara noastră, Dewey, un sistem similar, utilizat în țări de limbă anglo-saxonă ș.a.), cunoscute la nivel

internațional în lumea biblioteconomiei, pot fi prezentate, regăsite și în final împrumutate, fizic sau în format digital, toate documentele din colecțiile bibliotecii. Astfel, departe de a deveni depășită, activitatea biblioteconomică de prelucrare a documentelor evoluează treptat, în paralel și împreună (interconectat) cu activitățile de digitizare și difuzare a informației în mediul virtual.

Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol” Arad

Sursa: <https://digital.bibliotecaarad.ro/s/colectii-speciale/item/150215>

În scopul de a dezvolta un cod internațional de catalogare, acum aproape 40 de ani, IFLA - Federația Internațională a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare - a inițiat o reexaminare fundamentală, la nivel internațional, a teoriei și practicii catalogării. Declarația de Principii Internaționale de Catalogare a fost aprobată de către Prima reuniune a experților IFLA pentru elaborarea unui Cod Internațional de Catalogare - Frankfurt, Germania, 2003. Documentul IFLA dedicat catalogării, indexării și accesului la subiect în agențiile bibliografice naționale reliefează menirea principală a acestora: exercitarea controlului bibliografic național ca parte a controlului bibliografic universal. De asemenea, “IFLA’s Statement of International Cataloguing Principles” subliniază importanța accesului la subiect și confirmă faptul că termenii limbajelor controlate și/sau indicii de clasificare atribuiți resurselor sunt puncte de acces esențiale, care sparg bariera lingvistică între cataloagele virtuale ale bibliotecilor, indiferent de localizare.

Fapt cunoscut de către bibliotecarii catalogatori, care trebuie menționat în contextul pledoariei pentru schimbul de date, UNIMARC este un set de standarde internaționale al IFLA, utilizat pe scară largă, la nivel global, pentru crearea și formatarea înregistrărilor bibliografice ale resurselor bibliotecii. Acesta permite reprezentarea și schimbul internațional de date bibliografice, în formă care poate fi citită automat între diferitele agenții bibliografice naționale. Acesta definește codurile și convențiile (etichete, indicatori, coduri de subcâmpuri și valori codificate) care identifică elementele de date din înregistrările bibliografice și de autoritate UNIMARC. Modificările și actualizările pot fi urmărite la adresa: <https://www.ifla.org/g/unimarc-rg/unimarc-updates/>

În Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol” din Arad, aceste activități se realizează în cadrul Compartimentului Evidență, dezvoltarea și prelucrarea colecțiilor: prelucrarea informatizată a resurselor bibliografice intrate în colecțiile bibliotecii pe parcursul anului (indiferent de forma de achiziție și tipul suportului informațional) și uniformizarea descrierilor

existente deja în baza de date, în paralel cu prelucrarea în format digital a înregistrărilor ce urmează a fi introduse în Biblioteca digitală, activitate a Biroului Digitizarea, conservarea colecțiilor și sala Makerspace.

Avem, în momentul de față, în Biblioteca digitală (<https://digital.bibliotecaarad.ro/>), aproximativ 185 de itemi aparținând fondului Colecții speciale, 265 de volume de istorie, 130 de volume de literatură și o colecție de monografii ale localităților din județul Arad accesibile prin intermediul unei aplicații cartografice interactive și o colecție de periodice care conține peste 50 de titluri de ziare și reviste locale de secol XIX, XX și XXI, în limbile română, maghiară și germană, digitizate în format .pdf. Procesul de digitalizare a început în 2013 și însumează aproape 50.000 de documente (numere de ziar sau revistă).

Rămâne problema actualizării descrierilor bibliografice pentru resurse de fond documentar, patrimoniu și nu numai, dezvoltarea și adecvarea acestora la cerințele internaționale și promovarea lor.

Ce se face efectiv în acest sens?

Problemele practice survin în absența unei coordonări efective la nivel național a realizării descrierilor bibliografice, în acord cu standardele internaționale. Analiza succintă a instrumentelor și procedurilor de lucru utilizate în bibliotecile din România evidențiază lipsa unității din activitățile de prelucrare a resurselor. Apare ca esențială aplicarea controlului bibliografic național (Biblioteca Națională a României), necesitatea uniformizării metodelor de lucru, diversificarea instrumentelor de lucru folosite în prelucrarea resurselor și analiza consecințelor acestor aspecte asupra accesului la informații. O atenție deosebită se acordă problemei achiziției unor instrumente de lucru actualizate, mai exact publicării unei noi ediții a Clasificării Zecimale Universale în limba română, ediție care ar putea fi utilizată în toate bibliotecile din România și din Republica Moldova.

Un efort imens se depune în momentul de față de către Grupul de lucru pentru un „Ghid național de catalogare și aplicarea formatului Unimarc în bibliotecile din România”, format în cadrul Secțiunii Catalogare, clasificare, indexare a ABR (Asociația Bibliotecarilor din România), care se preocupă și de regulile actuale referitoare la catalogarea descriptivă, prin contribuții directe și la distanță ale bibliotecarilor din țară. De asemenea, aflat în derulare, este procesul de elaborare a „Tezaurului enciclopedic românesc de vedete de subiect” LIVES-RO, al Bibliotecii Naționale a României, proiect realizat prin participarea bibliotecarilor din domeniu, prin consultarea specialiștilor pe fiecare domeniu al cunoașterii, prin realizarea unei baze de date de aproximativ 256.000 de înregistrări accesibile pentru întregul Sistem Național de Bibliotecii. Ghidul de indexare este un instrument de lucru cuprinzând, așa cum am explicat, expresii standard pentru indexarea pe subiecte în termeni lingvistici (folosind limbajul, în paralel cu codurile numerice ale clasificării zecimale). El a fost tradus și adaptat în limba română după „Guide d’indexation RAMEAU”, împreună cu „Lista de autoritate de vedete de subiect RAMEAU”, ediția 2002, ambele redactate de Centrul Național RAMEAU din cadrul Bibliotecii Naționale a Franței.

Activitatea de traducere și adaptare a acestor documente a constituit unul din principalele obiective ale acordului de colaborare realizat între Ministerul Culturii, Biblioteca

Națională a României și Biblioteca Națională a Franței, în vederea elaborării unui sistem structurat de regăsire a informației bazat pe un vocabular controlat.

La nivel național, proiectul a fost realizat în colaborare, între: Biblioteca Națională a României, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” - Iași, Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu” - Iași, Biblioteca Județeană „O. Goga” - Cluj, Biblioteca Centrală Universitară „L. Blaga” - Cluj, Biblioteca Județeană „I.N. Roman” - Constanța, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” - Galați, Biblioteca Universității Tehnice Timișoara, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” - București, Biblioteca Militară Națională, Institutul de Memorie Culturală (CIMEC).

În același timp cu uniformizarea catalogării, clasificării și indexării subiectelor, se impune și uniformizarea descrierii autorilor, cu variantele uniform acceptate în domeniul biblioteconomic ale numelor proprii și recunoașterea lor în diferite limbi și scrieri, descrieri numite în limbajul de specialitate al catalogării „autorități”. Ca reper, poate fi utilizat VIAF (Virtual International Authority File), proiect comun al mai multor biblioteci naționale, operat de către OCLC (Online Computer Library Center). Proiectul a fost inițiat de către Biblioteca Națională din Germania și Biblioteca Congresului Statelor Unite ale Americii, cu scopul de a lega fișierele naționale de autoritate într-un singur fișier de autoritate virtual. În acest fișier, înregistrări identice din diferite seturi de date sunt legate împreună. O înregistrare VIAF primește un număr standard, conține ca înregistrări primare „vezi” și „vezi și” de la înregistrările originale și referințe ale înregistrărilor autorității originale.

În plus, pentru diferențiere și pentru păstrarea informațiilor despre autori, se pot completa câmpurile de autorități, vedete de autor, cu descrieri biografice ale acestora, mai mult sau mai puțin complexe și detaliate, servind astfel și mai mult obiectivul de conservare și transmitere a memoriei culturale naționale și locale.

Perspective

În măsura în care evoluția ulterioară și perspectiva asupra viitorului bibliotecilor va adopta viziunea lărgită a rolului acestora, dincolo de aspectele deja cunoscute publicului, legate de împrumutul de carte, studiu, cercetare, evenimente culturale și animație culturală și în situația asigurării condițiilor necesare legate de timp, resursă umană specializată și strategie, există posibilitatea valorificării fondului valoros de care dispunem, atât la Sala de Lectură, ca fond documentar, cât și documente de patrimoniu, (Colecții speciale), mai mult decât prin completarea și aducerea „la zi” a catalogului electronic existent.

Biblioteca Județeană „A.D. Xenopol” Arad:

Sursa: <https://bibliotecaarad.ro/colectiile-speciale-incunabile-manuscrise-si-alte-carti-rare/>

Promovarea valoroaselor noastre resurse documentare poate fi realizată la nivel internațional, prin postarea descrierilor (corectate, completate, traduse și codificate biblioteconomic), pe platforme de profil.

Un portal aparte este The European Library (Biblioteca Europeană), conceput pentru a răspunde nevoilor comunității de cercetare din întreaga lume, care oferă acces rapid și ușor la colecțiile celor 48 de biblioteci naționale ale Europei și ale principalelor biblioteci europene de cercetare. Utilizatorii pot căuta și accesa peste 26.394.274 de articole digitale și 168.238.832 de înregistrări bibliografice. Acestea provin de la instituții situate în țări care sunt membre ale Consiliului Europei și variază de la înregistrări de catalog până la cărți cu text integral, reviste și înregistrări audio. Resursele căutate sunt prezentate în treizeci și cinci de limbi diferite.

Câteva cataloage internaționale de bibliotecă sunt: WorldCat (World library network), Karlsruher Virtueller Katalog (KVK, Germany), Bibliothèque nationale de France Catalogue Général (France), Library of Congress (USA), Library Hub Discover (United Kingdom), Oria (Norway), Melinda (Finland), Bibliotek.dk (Denmark).

Karlsruher Virtueller Katalog (KVK) este mai exact un motor de căutare de cărți, în limbile engleză, franceză și germană, administrat de biblioteca Institutului de Tehnologie din Karlsruhe, Germania. Acesta caută simultan într-un număr mare de cataloage de biblioteci de cercetare și consorții din Germania, Austria și Elveția, precum și consorții importante și cataloage de biblioteci naționale din alte țări. Nicio bibliotecă românească, inclusiv a instituțiilor de învățământ superior din România, nu are acces la acest catalog virtual.

WorldCat este cea mai cuprinzătoare bază de date din lume cu informații despre colecțiile bibliotecilor din lume, operată de către organizația americană non-profit Online Computer Library Center (OCLC). Practic, este un catalog care expune descrieri din colecțiile a peste 72.000 de biblioteci din 170 de țări. Catalogul este construit și menținut colectiv de către bibliotecile participante, facilitând căutarea simultană în cataloagele bibliotecilor incluse în rețea. Pe lângă alte servicii, WorldCat sugerează cea mai apropiată bibliotecă unde poate fi consultată o resursă de interes.

Ca orice bază de date bibliografică, WorldCat are și o interfață de căutare avansată care permite combinarea mai multor criterii (după cuvinte-cheie, titlu, autor) și filtrarea opțională a rezultatelor, precizând unul sau mai multe criterii de căutare: perioada de publicare; conținutul (ficțiune, non-ficțiune, disertație, bibliografie etc.); formatul (carte, carte electronică, periodic etc.); limba textului. Este un sistem gândit să permită căutări eficiente chiar și în situația unor informații insuficiente despre titlu etc.

Biblioteca poate integra în WorldCat înregistrările bibliografice din propriul catalog, lucru care atrage indexarea în baza de date Google Scholar.

Pentru ca o bibliotecă să fie vizibilă în WorldCat, aceasta trebuie să fie membră OCLC, să realizeze indexarea colecțiilor din bibliotecă în limba engleză și să transmită fișierele cu titlurile pe care dorește să le încarce în catalog. Taxa de membru OCLC este de 7.000 de euro pe an, la care se adaugă și costuri de mentenanță.

În prezent, România are puțini reprezentanți care contribuie direct cu înregistrări bibliografice în WorldCat: Biblioteca Națională a României, Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca, Biblioteca Centrală

Universitară „Mihai Eminescu” Iași, ultimele subordonate Ministerului Educației și Biblioteca Universității Transilvania din Brașov, subordonată senatului universității și finanțată din buget propriu. Apar vizibil și Biblioteca Centrală Universitară „Eugen Todoran” din Timișoara, Biblioteca Universității Naționale de Apărare „Carol I” București, ș.a. însă fără acces direct la catalogul propriu.

Sursa: <https://search.worldcat.org/title/895374233>

Promovarea globală a descrierilor bibliografice, cu posibil acces la resursa digitizată, este în sine o viziune care implică o strategie pe termen lung. În țară, bibliotecile centrale universitare și-au digitizat și au actualizat descrierile din catalog ale documentelor din fondul de colecții speciale relativ recent, procesul fiind în derulare. Pentru colecțiile speciale, de exemplu, introducerea incunabilelor în catalogul online al BCU Cluj a fost realizată în anul 2020, în două etape. Conform propriilor date furnizate pe site¹, s-a operat în primă fază o retroconversie a informațiilor din catalogul publicat vizând oferirea unor descrieri bibliografice corecte. A doua etapă a constat în completarea datelor existente cu privire la detaliile specifice fiecărui exemplar (decor, adnotări, proveniență, legături), într-o manieră pe cât posibil standardizată, atât din perspectiva conținutului, cât și a terminologiei.

Având mereu în vedere obiectivul accesibilizării informației, digitalizarea și tehnologiile informatice permit prelucrarea unor cantități mari de date și mai ales interconectarea informațiilor. Mediul online a surmontat limitele apartenenței la o anumită colecție, la o anumită bibliotecă, astfel încât pot fi consultate toate cataloagele online sau vizualizate documente scanate din întreaga lume.

Note:

1. Incunabilele în era digitală. Resursele bibliografice și instrumentele de cercetare online. [accesat 15 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.bcucuj.ro/ro/bb/bb-numar1-articol2>

Sursa: arhiva personală a autoarei

Managementul informațiilor din perspectivă biblioteconomică - obiectul principal al activității unei structuri infodocumentare de nivel academic

Dr. Tatiana OPRESCU, șef serviciu
Biblioteca Centrului Universitar Pitești din cadrul
Universității Naționale de Știință și Tehnologie POLITEHNICA București
email: tatiana.oprescu@upb.ro

„Noi avem obligația de a sprijini bibliotecile, a utiliza bibliotecile, de a încuraja pe alții să utilizeze bibliotecile. Dacă nu prețuiți bibliotecile, atunci nu prețuiți informația, nici cultura, nici înțelepciunea. Ștergând urmele trecutului, prejudecați viitorul.” Neil Gaiman

Procesul de cercetare și predare din structurile academice ale universității se bazează în toate fazele sale, de la planificare și proiectare, colectare, prelucrare și analiză informații și date până la diseminare și partajare pe informație și pe managementul informației specifice domeniului de interes. Biblioteconomia și știința informării tratează modelele conceptuale, metodele și tehnicile prin care se operaționalizează *managementul informației*. Așadar, în societatea informației și a cunoașterii actuale, caracterizată de o accentuată volatilitate, incertitudine, complexitate și ambiguitate, guvernată de transformări tehnologice importante, de o creștere fără precedent a cantității de informație, de o diversificare semnificativă a surselor de informație, de o extindere modalităților de acces la informație și cunoaștere, cu modificări substanțiale în privința așteptărilor și comportamentului utilizatorilor de informație, *managementul informației* are un rol central în asigurarea unui flux corect, eficient și rapid al informației științifice și al cunoștințelor în toate domeniile de studiu și cercetare. Pregătirea profesională de înalt nivel academic a specialistului în biblioteconomie și știința informării îl fac pe acesta capabil să gestioneze fluxul informațional și de cunoștințe, să construiască un suport solid pentru cercetare, să ofere servicii de informare și documentare de calitate.

Managementul informației este un concept cu o sferă semantică vastă și deschisă, ce include nenumărate și ușor diferite sensuri și moduri de interpretare, în diferite domenii. Adeseori, acest concept este înlocuit cu sinonime ale lui: totale sau parțiale. De exemplu, managementul informației este echivalat cu managementul resurselor informaționale, cu managementul tehnologiei informaționale sau cu managementul politicilor sau standardelor informaționale.¹ Unii sugerează chiar că managementul informației atrage idei și concepte atât din biblioteconomie, cât și din știința informării.²

Putem afirma că managementul informației este managementul proceselor și sistemelor care creează, obțin, organizează, stochează, distribuie și utilizează informație. Scopul managementului informației este acela de a ajuta oamenii și organizațiile să acceseze, proceseze și utilizeze informația, în mod eficient. Acest management ajută

organizațiile să opereze mai competitiv și mai strategic și, totodată, îi ajută pe oameni să-și îndeplinească sarcinile și să fie mai informați.

De aceea, preocuparea noastră se orientează spre managementul informației, văzut ca un control asupra ciclului de viață al informației. Există multe și diferite modele de procese informaționale, iar anumite procese majore implicate în ciclul de viață se referă la cele care creează, obțin, organizează, stochează, distribuie și utilizează informația.

În afara contextului organizațional, managementul informației este operațional atât în universul bibliotecii, cât și în cel al altor structuri infodocumentare constituite cu scopul de a oferi beneficiarilor acces la resurse și servicii informaționale. Managementul informației este important pentru toate tipurile de biblioteci, precum cele publice și universitare. Se includ, desigur, aici, și alte tipuri de biblioteci care gestionează abonamentele în serie și accesul electronic la rapoarte și baze de date electronice, pentru angajații organizației.

Din perspectiva biblioteconomiei, managementul informației se referă la gestionarea colecțiilor de informații, precum cărțile, revistele și alte tipuri de documente. Scopul managementului informației, din această perspectivă, este acela de a ajuta biblioteca în gestionarea accesului și împrumutului produselor informaționale deținute în colecție. Managementul unei colecții de bibliotecă cuprinde activități variate, incluzând dezvoltarea politicilor de colecție și bugetelor de achiziție, selecția elementelor unei colecții, analiza scopului pentru care este utilizată colecția și a nevoilor utilizatorului final al colecției, instruirea personalului care se ocupă cu colecțiile, conservarea elementelor de colecție și dezvoltarea cooperării cu alte instituții.

Din moment ce bibliotecile nu sunt nici creatoarele și nici utilizatoarele informației, această abordare se referă la managementul unui subset de procese informaționale implicate în ciclul de viață al informației. Așa cum am observat, Tom Wilson³ identifică șase procese informaționale care aparțin managementului informațional și care sunt aplicabile perspectivei biblioteconomice: *achiziția, organizarea, stocarea, regăsirea, accesul/împrumutul, diseminarea*.

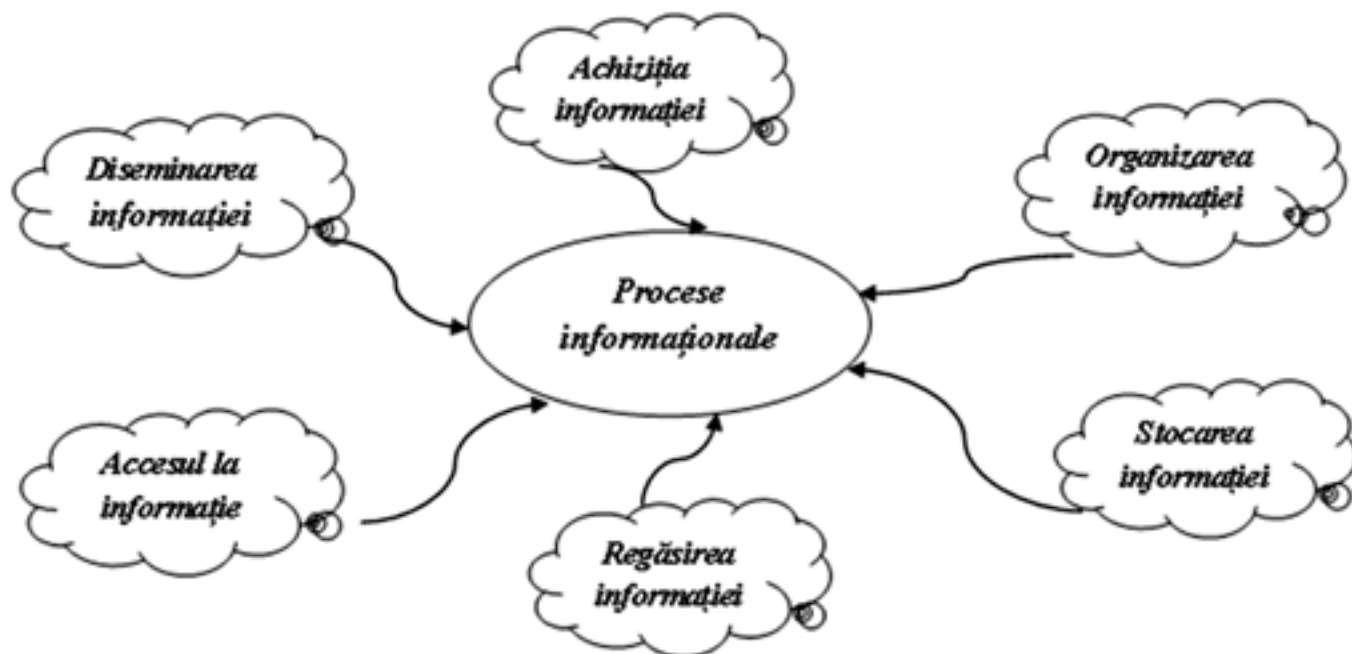

Figura 1. Procese informaționale ale managementului informațional

Achiziția informației presupune cumpărarea sau securizarea informației din surse externe bibliotecii, pentru colecție. Însă trebuie avută o mare grijă pentru achiziționarea elementelor informaționale corecte (anume, acelea care se potrivesc nevoilor informaționale ale utilizatorilor finali), la costuri rezonabile.

Organizarea informației este parte a procesului de indexare sau clasificare a informației găzduite în colecții, pentru a facilita regăsirea ulterioară a acesteia. În prezent, acest proces este denumit „organizarea cunoașterii” în domeniul bibliotecilor. De exemplu, ISKO⁴ (*Societatea Internațională pentru Organizarea Cunoașterii*) utilizează noțiunea de „organizarea cunoașterii” pentru a desemna procesul prin care documentele, reprezentarea documentelor (precum înregistrările bibliografice) și conceptele (cuvinte-cheie, sintagme) sunt ordonate și clasificate.

Legat de această problemă, Anderson J.D.⁵ definește organizarea cunoașterii ca fiind „descrierea documentelor, a conținutului, caracteristicilor și scopurilor acestora, precum și organizarea acestor descrieri, pentru a face documentele sau mesajele transmise de acestea mai accesibile persoanelor care le caută” și descrie modul în care organizarea cunoașterii cuprinde „fiecare tip și metodă de indexare, abstractizare, catalogare, clasificare, management al înregistrărilor, bibliografie și creare a bazelor de date, de texte sau bibliografice, cu scopul regăsirii ulterioare a informației”. În acest sens, organizarea cunoașterii lucrează atât cu procese, cât și cu sisteme.⁶ Referitor la managementul informației, sugerăm că este înșelătoare utilizarea etichetei de „organizare a cunoașterii”. În fapt, produsele informaționale (documente sau reprezentări grafice ale documentelor) sunt organizate și ordonate (adică indexate, clasificate, catalogate), mai degrabă decât elementele de cunoaștere propriu-zise (concepte, construcții). Astfel, „organizarea informației” este o etichetă mai potrivită când vorbim despre indexarea și clasificarea elementelor unei colecții, cel puțin din perspectiva biblioteconomică a managementului informațiilor.

Stocarea informațiilor se referă la găzduirea elementelor colecției. Aici se include găzduirea atât a documentelor fizice, cât și a celor electronice (și reprezentarea documentelor acestora). Această activitate implică stocarea cărților și revistelor pe rafturile bibliotecii și a versiunilor full-text ale documentelor, în biblioteci digitale.

Regăsirea informației implică procesul de căutare și găsire a informațiilor dintr-o colecție. Utilizatorii finali vor efectua o interogare de căutare, folosind instrumente electronice bazate pe web, pentru a găsi elementele de interes din colecție. În procesul de regăsire a informației, înșiși utilizatorii finali sau intermediarii căutării informației (bibliotecarii), care acționează în numele utilizatorilor finali, extrag, din colecție, informația de care este nevoie.

Accesul la informație implică accesul electronic la colecții și abilitatea de a verifica elementele de informare necesare. Pentru documentele scrise pe hârtie, înseamnă împrumutul sub

Sursa: <https://www.isko.org/>

semnătură a unui element fizic din colecție. Pentru informația electronică, semnifică vizualizarea online a informației și/sau descărcarea unei copii a elementului necesar din colecție.

Diseminarea informației reprezintă circulația fizică a informațiilor din colecție, către utilizatorii finali. În mod tradițional, metodele de diseminare a informației implică distribuirea unei copii a publicației sau circulația documentelor. În prezent, această activitate a fost înlocuită cu serviciile electronice care duc elementul de informare direct, din colecția din care face parte, către utilizatorul final.

Managementul colecțiilor de informații este un proces complex și într-o continuă dezvoltare.⁷ Digitizarea extensivă a resurselor informaționale a pus o nouă presiune pe biblioteci, pentru a securiza abilitățile necesare, resursele și competențele pentru gestionarea cu succes a colecțiilor bibliotecilor digitale.⁸ Pentru a gestiona tranziția și a conferi încredere colecțiilor digitale de informație, este important ca bibliotecile să aibă în vedere așteptările și nevoile utilizatorilor finali, precum și limitările bibliotecarilor impuse de structura bugetului. Aceștia sunt, de altfel, factorii critici în derularea cu succes a unui program de management al informației, din perspectiva biblioteconomiei.

Note:

1. CHOO, Chun Wei. The art of scanning the environment. In: *Bulletin of the American Society for Information Science*, 1999, vol. 25, nr. 3, p. 21-24. [accesat 29 aprilie 2024]. Disponibil la: https://www.academia.edu/7597585/The_Art_of_Scanning_the_Environment
2. MACEVIČIŪTĖ Elena; WILSON T.D. The development of the information management research area. In: *Information Research*, April 2002, vol. 7, nr. 3. [accesat 29 aprilie 2024]. Disponibil la: <http://informationr.net/ir/7-3/paper133.html>
3. WILSON, T.D. The nonsense of knowledge management. In: MACEVIČIŪTĖ, Elena; WILSON, T.D. *Introducing information management: an Information Research Reader*. London: Facet Publishing, 2005, p. 151-164.
4. ISKO - International Society for Knowledge Organization. [accesat 29 aprilie 2024]. Disponibil la: <http://www.isko.org/ko.html>
5. ANDERSON, J.D. Organization of knowledge. In: FEATHER, John; STURGES, Paul. *International encyclopedia of information and library science*. Second edition. London: Routledge, 2003, p. 336-353.

Sursa: <https://www.sternandwise.com/information-management.html>

Astăzi, doar un *management performant* are capacitatea de a intensifica, de a specializa și de a întări fluxurile de informații în structurile infodocumentare. Societatea de mâine are nevoie de un asemenea management - condiție esențială a perfecționării, organizării și dezvoltării resurselor de informație. Structurile infodocumentare operante în transferul de informații se pot integra în dinamica schimbării doar dacă preiau și adoptă creator cerințele științei manageriale. Managementul resurselor informaționale din instituțiile infodocumentare necesită cercetări speciale, care nu se pot face decât printr-un act de autoritate, promovat de organismele naționale - poate și regionale, și internaționale! - care înțeleg locul informației în modernizarea tuturor proceselor din societate. În acest mod, s-ar confirma, încă o dată, că nivelul calitativ al managementului reflectă, direct și rapid, nivelul conștiinței de sine al unui domeniu: de activitate, de orice fel; de cercetare științifică și tehnică; de cultură; de civilizație etc.

6. HJØRLAND, Birger. What is Knowledge Organization (KO)? [accesat 29 aprilie 2024]. Disponibil la: https://web.archive.org/web/20220312043647id_/https://www.nomos-libRARY.de/10.5771/0943-7444-2008-2-3-86.pdf
7. BRANIN, Joseph; GROEN, Frances; THORIN, Suzanne. The changing nature of collection management in research libraries. In: *Library Resources & Technical Services*, 2000, vol. 44, nr. 1, p. 23-32. [accesat 29 aprilie 2024]. Disponibil la: <https://journals.ala.org/index.php/lrts/article/view/5134/6231>
8. SREENIVASULU, V. The role of a digital librarian in the management of digital information systems (DIS). In: *The Electronic Library*, 2000, vol. 18, nr. 1, p. 12-20. [accesat 29 aprilie 2024]. Disponibil la: https://www.researchgate.net/publication/28803649_The_role_of_a_digital_librarian_in_the_management_of_digital_information_systems_DIS

Combaterea fenomenului *fake news* și a informațiilor incorecte prin intermediul bibliotecilor: metode și instrumente¹

Dana ZAHARIA

Universitatea din București, Facultatea de Litere

Programul de studii de master *Gestionarea Informației în Societatea Contemporană*

email: dana.zaharia@litere.unibuc.ro

Impactul fenomenului *fake news* și al informațiilor incorecte în societatea contemporană

În societatea actuală dinamismul comunicării și accesul la o multitudine de informații, în mod tradițional sau cu ajutorul noilor tehnologii impun însușirea unor noi cunoștințe și abilități. Cetățenii trebuie să învețe cum să se raporteze la informațiile disponibile în toate mediile existente, să dobândească abilități de selectare, diseminare și evaluare a informației. Existența sau lipsa acestor abilități poate avea un impact semnificativ asupra calității vieții.

Pe lângă avantajele evidente ale extinderii accesului la informație, supraabundența face dificilă urmărirea noutăților care apar într-un domeniu sau pe o anumită temă și, implicit, selecția informațiilor utile, actuale, cu un conținut calitativ și credibil. Alegerea este cu atât mai dificilă cu cât explozia informațională este însoțită de proliferarea informațiilor incorecte. Informațiile incorecte pot fi clasate în mai multe categorii, în funcție de scopul sau caracteristicile lor. Cea mai cunoscută categorie este cea a știrilor false. Impactul pe care îl au în societatea actuală a dus la folosirea, în mod greșit, a sintagmei *fake news* pentru orice tip de informație incorectă. Conform *Cambridge Dictionary fake news* sunt doar acele „narațiuni false” care sunt prezentate și distribuite pe internet sau în alte medii sub formă de știri, de obicei cu scopul de a influența opiniile politice sau pentru amuzament.² Această definiție succintă poate reprezenta un punct de început pentru înțelegerea conceptului, dar nu reușește să acopere toate categoriile de știri false sau toate scopurile pe care le urmăresc cei care le produc.

Sursa: <https://cordis.europa.eu/article/id/447911-fake-news-debunking-it-better-with-the-database-of-known-fakes>

În ghidul *Fake News, Lies and Propaganda: How to Sort Fact from Fiction* al Bibliotecii Universitare Michigan, știrile false sunt definite ca acele știri care au la bază o poveste fabricată, iar faptele, sursele sau citatele verificabile lipsesc. Ele pot urmări să inducă în eroare, în diverse scopuri și/sau să genereze câștiguri financiare - de exemplu, prin *clickbait*, unde numărul persoanelor care au accesat o știre în urma impactului produs de titlul acesteia este mai important decât conținutul știrii respective.³

Știrile false au următoarele caracteristici principale: sunt elaborate cu scopul de a înșela, manipula sau induce în eroare; urmăresc să genereze insecuritate, ostilitate sau să perturbe procesele democratice; ating subiecte de interes public; recurg la tehnici de diseminare automată a informației; sunt diseminate rapid și pe scară largă; odată cu evoluția tehnologiei, devin din ce în ce mai dificil de detectat.⁴

Claire Wardle identifică trei tipuri principale de tulburări informaționale (*information disorders*): *disinformation*, *misinformation* și *malinformation*⁵ (le vom folosi în continuare cu echivalentele lor din literatura de specialitate românească - dezinformare, informare eronată și informare vătămătoare).⁶ Distanța dintre acești termeni se face în funcție de intenția creatorilor și/sau a celor care distribuie informații dar și de veridicitatea lor. Atât dezinformarea cât și informarea eronată au la bază informații false dar doar în primul caz este prezentă intenția de a provoca prejudicii prin inducerea în eroare a cetățenilor; în schimb, informarea vătămătoare folosește informații corecte cu scopul de a aduce niște prejudicii.⁷

Totuși, așa cum subliniază Kai Shu et al., răspândirea informațiilor false poate avea o natură dinamică, iar natura tulburării informaționale poate varia în funcție de situație. De pildă, intenția celui care distribuie informațiile false face diferența dintre dezinformare și informare eronată: creatorul informațiilor false le distribuie cu intenția de a dezinforma, în timp ce un utilizator al internetului le poate distribui fără să fie conștient de lipsa lor de autenticitate. Similar, o informație incorectă care a fost produsă cu intenție satirică poate fi folosită cu scopul de a dezinforma prin schimbarea contextului de către distribuitor.⁸

Claire Wardle a definit șapte tipuri de dezinformare și informare eronată:

- satira sau parodia - nu are intenția de a dezinforma dar o poate face dacă utilizatorii de informații nu pot deosebi satira de o informație reală sau dacă este distribuită într-un alt context care îi poate schimba sensul;
- conținutul înșelător;
- conținutul contrafăcut - imită sursele de informare de încredere pentru a câștiga credibilitate;

- conținutul fabricat - conținut fals în întregime, creat cu intenția de a înșela;
- legătura falsă - titlurile, imaginile sau alte elemente specifice nu susțin conținutul;
- contextul fals - informații autentice distribuite într-un alt context pentru a schimba sensul acestora;
- conținutul manipulat - informații, imagini sau alte elemente specifice autentice sunt modificate sau prelucrate, generând alt sens.⁹

Alte tipuri de dezinformare mai comune și cu o circulație a informației mai restrânsă sunt zvonul și legenda urbană.¹⁰ Zvonul este o poveste distribuită de la o persoană la alta, a cărei veridicitate este nesigură și care poate fi modificată, îmbogățită sau recontextualizată de agenții umani. Legenda urbană este o narațiune inventată, cu elemente ireale sau fabuloase, care face parte din cultura populară locală.

În sfera academică ne confruntăm cu problema publicațiilor pseudoștiințifice (*predatory*), care imită publicațiile științifice și pot astfel să beneficieze de o mai mare credibilitate. Adesea, informațiile cu pretenția de concluzii științifice vehiculate în aceste publicații sunt folosite ca dovezi sau argumente pentru a susține diverse puncte de vedere. Un exemplu recent îl constituie pandemia de COVID-19, când unele dintre știrile false care au tratat acest subiect s-au bazat sau au făcut referire la informații preluate din publicații pseudoștiințifice.

Sursa: <https://www.internetmatters.org/hub/news-blogs/tackling-fake-news-during-the-covid-19-pandemic-and-beyond/>

Informațiile incorecte alcătuiesc, așadar, o gamă largă de tipologii, care se află într-o continuă diversificare în paralel cu noile tehnologii care încearcă depistarea și combaterea lor. În acest context, au devenit imperioase educarea cetățenilor, dobândirea și dezvoltarea unor abilități de selectare și evaluare a informațiilor dar și asumarea unei responsabilități cu privire la crearea și distribuirea informațiilor în mediul public prin intermediul canalelor disponibile. Evaluarea informațiilor este, așadar, o competență absolut necesară cetățenilor contemporani întrucât le poate afecta sau îmbunătăți calitatea vieții. Niște cetățeni informați, care sunt capabili să evalueze corect informațiile, să discearnă adevărul de minciună, vor putea lua decizii asumate și cu un impact pozitiv în societate.

Combaterea fenomenului *fake news* și informațiilor incorecte prin intermediul bibliotecilor

Evaluarea informațiilor nu este o abilitate înnăscută, ci se dobândește și se dezvoltă în timp prin educare și autoeducare. Este obligatorie existența și implicarea unor instituții care să susțină cetățenii în dobândirea unor abilități de evaluare a informațiilor, care să ofere instruire și instrumentele necesare. În paralel cu disponibilitatea unor resurse umane și materiale care să susțină procesul de educare în acest sens, este necesară și conștientizarea și asumarea importanței evaluării corecte a informației de către fiecare individ. Importanța dezvoltării unor abilități în lucrul cu informația este evidențiată în euroreferențialul DigComp (*The Digital Competence Framework for Citizens*), care a identificat 21 de competențe digitale necesare cetățenilor. Aceste competențe sunt grupate în 5 domenii principale: cultura informației și a datelor, comunicare și colaborare, crearea conținutului digital, siguranță, rezolvarea problemelor. În cadrul primului domeniu, cultura informației și a datelor, sunt descrise trei competențe: navigarea, căutarea și filtrarea datelor, informațiilor și conținutului digital; evaluarea datelor, informațiilor și conținutului digital; și gestionarea datelor, informațiilor și conținutului digital.¹¹

În contextul societății actuale a devenit esențială alfabetizarea informațională (*information literacy*). Această sintagmă cuprinde mai multe categorii de competențe. ALA (*American Library Association*) definește un cetățean alfabetizat informațional ca o persoană „capabilă să recunoască nevoia de informații și care să aibă capacitatea de a găsi, evalua și utiliza în mod eficient informațiile necesare”.¹²

CILIP (*Chartered Institute of Library and Information Professionals*) definește alfabetizarea informațională drept „capacitatea de a gândi critic și de a face judecăți echilibrate cu privire la orice informație pe care o găsim și o folosim. Ne dă puterea, în calitate de cetățeni, să dezvoltăm opinii informate și să ne angajăm pe deplin cu societatea”.¹³ CILIP a împărțit alfabetizarea informațională în opt competențe, una dintre acestea fiind evaluarea informațiilor.¹⁴

Tot ALA susține importanța bibliotecilor în sprijinirea și pregătirea cetățenilor pentru cerințele societății informaționale. Biblioteca are obligația de a fi un punct public și, pe cât este posibil, gratuit, de acces la informație. De asemenea, bibliotecile, pe lângă accesul la informații, trebuie să ofere utilizatorilor și cunoștințele necesare pentru utilizarea eficientă a resurselor existente.¹⁵

Bibliotecile pot avea un impact semnificativ în combaterea fenomenului *fake news* sau a altor tipuri de informații incorecte și pot crea o societate sănătoasă din punct de vedere informațional. Robert Coravu prezintă un raționament care susține această idee: „o democrație funcțională are nevoie de cetățeni care știu să se informeze corect; informarea corectă influențează pozitiv calitatea vieții [...]; bibliotecile îi pot ajuta pe cetățeni să se informeze corect; când bibliotecile influențează pozitiv calitatea vieții, relevanța lor pentru cetățeni și societate este (re)confirmată”.¹⁶

Pentru bibliotecă este esențială validarea continuă a importanței și necesității ei în societate. Din acest motiv, ea trebuie să se adapteze și actualizeze constant în funcție de necesitățile sociale. Indiferent de tipul bibliotecii, ea trebuie să ia măsuri împotriva informațiilor incorecte, să dezvolte activități și programe pentru a facilita evaluarea corectă a informațiilor adaptate la nevoile și caracteristicile utilizatorilor specifici.

Sursa: <https://www.openvieweducation.co.uk/how-to-spot-fake-news/>

Într-un studiu realizat în 2021 de Paula Herrero-Diz și Clara López-Rufino, biblioteci din mai multe țări au fost analizate din perspectiva nivelului de activitate și implicare în combaterea dezinformării. Cercetarea a fost realizată pe un eșantion de 216 biblioteci din Argentina (1%), Australia (1%) Canada (5%), Franța (20%), Irlanda (2%), Italia (8%), Țările de Jos (2%), Spania (8%), Regatul Unit (8%), Statele Unite ale Americii (42%), Qatar, Noua Zeelandă și Costa Rica. Conform rezultatelor, bibliotecile care beneficiază de resurse disponibile pentru a susține utilizatorii în combaterea dezinformării sunt în primul rând bibliotecile universitare publice - 56%, urmate de bibliotecile publice - 24%, bibliotecile universitare private - 9%, bibliotecile constituite ca asociații nonguvernamentale - 6%, asociația bibliotecilor publice - 3%, bibliotecile digitale - 1%.¹⁷

Bibliotecile universitare au un aport mai mare în combaterea informațiilor incorecte întrucât acestea, prin definiție, trebuie să pună la dispoziția utilizatorilor specifice resurse științifice de calitate. Bibliotecile universitare furnizează servicii pentru două categorii mari de utilizatori și, în același timp, de nevoi: studenții (care au nevoie de documente introductive în domeniu, dar care abordează teme de interes pe diferite grade de dificultate) - nevoi de instruire; profesorii și cercetătorii (care cer lucrări științifice de înalt nivel, actuale) - nevoi de cercetare.¹⁸ Așadar, aceste biblioteci au trebuit să depună un mai mare efort în selectarea documentelor cu un conținut științific, veridic, care să susțină obiectivele de educare, instruire și cercetare ale universităților. Totodată, programele de instruire pe care biblioteca le dedică studenților joacă un rol important în dezvoltarea lor academică. Cele mai multe programe de acest tip se adresează, de regulă, studenților din primii ani, pentru a-i ajuta să învețe cum să regăsească eficient informații științifice, să evalueze informațiile, să respecte rigorile și etica academică atunci când redactează lucrări, să evite plagiatul etc. Acțiunile realizate de biblioteci pentru a-i sprijini să selecteze surse și informații de calitate și să se informeze corect au venit ca o continuare firească a acestor eforturi.

Bibliotecile pot realiza o multitudine de activități pentru a contribui la combaterea fenomenului *fake news* și a informațiilor incorecte dar și pentru a promova ideea de *evaluare corectă a informațiilor* ca „o abilitate de supraviețuire în era informațională”.¹⁹ Acțiuni practice în acest sens pot fi:

- crearea unor instrumente folositoare pentru înțelegerea și combaterea fenomenului: ghiduri sau tutoriale, liste cu resurse utile și credibile, materiale audiovizuale, teste, jocuri, infografice etc.;

- organizarea unor proiecte, conferințe, cursuri de instruire sau perfecționare;
- promovarea instrumentelor, proiectelor etc. ale altor organizații care desfășoară acțiuni în acest sens;
- achiziționarea de documente pe subiect;
- publicarea de articole pe subiect în revista bibliotecii sau în alte reviste științifice.

Aceste acțiuni trebuie să vizeze atât utilizatorii reali și potențiali, cât și bibliotecarii. Pentru ca bibliotecarii să fie capabili și apti să furnizeze informații corecte și documente credibile, să realizeze achiziții de documente după o selecție și evaluare riguroasă a acestora, să creeze instrumente de combatere a informațiilor incorecte, să organizeze cursuri de instruire și alte proiecte, trebuie la rândul lor să primească o instruire de specialitate, să-și dezvolte continuu cunoștințele și abilitățile de evaluare a informației, să cunoască și să utilizeze noile tehnologii proiectate în acest scop.

Bibliotecarii trebuie să își asume o responsabilitate înzecită când vine vorba de diseminarea publică a informațiilor atât la nivelul instituției pe care o reprezintă, cât și la nivel personal. Comportamentele care promovează dezinformarea, chiar și cele manifestate în mod individual, pot afecta substanțial imaginea bibliotecii și a profesiei în sine.²⁰ Pe site-ul bibliotecii și în rețelele sociale online în care instituția este activă, prezența informațiilor incorecte sau a știrilor false este inacceptabilă. Biblioteca trebuie să susțină informarea corectă din surse autentice, de calitate.

Crearea și promovarea instrumentelor menite să susțină evaluarea corectă a informațiilor

Bibliotecile au creat diverse instrumente (unele cu accent pe parte teoretică, altele pe partea practică) menite să-i ajute pe utilizatori să înțeleagă concepte precum *fake news*, *dezinformare* și altele specifice, să-și dezvolte abilitățile de evaluare și utilizare corectă a informației și să folosească tehnologiile care îi pot sprijini în acest proces. De asemenea, bibliotecile pot distribui și promova instrumente și resurse create de alte organizații în același scop.

Sursa: <https://sumwayjb.libguides.com/c.php?g=945771&p=6851057>

Ghiduri

Ghidurile au un rol esențial în dobândirea unor cunoștințe pe acest subiect dar pot ajuta și la nivel practic, atunci când conțin pași de urmat în evaluarea informațiilor, exemple, trimiteri către alte resurse, teste etc.

Câteva exemple:

- Biblioteca publică a orașului Albuquerque și a comitatului Bernalillo (New Mexico) a realizat un ghid care discută problema știrilor false.²¹ În prima secțiune, *Help! My News is Fake!*, sunt propuse definiții și tipologii, este argumentat impactul negativ al acestui fenomen și de ce este important să fie combătut. A doua secțiune, *How to Fact-Check Like a Pro* prezintă câteva sfaturi pentru o evaluare rapidă a informațiilor și conține o listă cu site-uri de verificare a faptelor (*fact checking*). O secțiune specială este dedicată evaluării conținutului din social media cu ajutorul unor întrebări pe care trebuie să ni le punem atunci când analizăm credibilitatea unei știri. Altă secțiune utilă este *News Literacy Vocabulary* unde sunt explicați termenii specifici subiectului. În ghid sunt recomandate cărți și articole pentru aprofundarea subiectului, jocuri și alte resurse, precum și serviciul *Ask a librarian* furnizat de bibliotecarii din departamentul de referințe, care pot oferi ajutor suplimentar la cererea utilizatorilor.

- Ghidul *News Literacy*²² creat de Biblioteca Penn State University explică fenomenul *fake news* și folosește exemple pentru a facilita înțelegerea cât mai bună a acestuia. Sunt puse la dispoziția utilizatorilor o listă cu instrumente de verificare a faptelor și materiale audiovizuale care reușesc să descrie succint, clar și cu o animație atrăgătoare subiectul în cauză. Această bibliotecă furnizează și tutoriale, materiale video, teste de verificare a cunoștințelor acumulate etc. concepute în scop de alfabetizare informațională, dar care sunt dedicate exclusiv studenților universității.²³

- Biblioteca Universității din Oregon a menționat în ghidul pe care l-a elaborat, pe lângă resursele tipice preluate și promovate și de alte biblioteci, câteva metode de recunoaștere a statisticilor și a graficelor înșelătoare. Ghidul, intitulat *Fake News and Information Literacy*²⁴, conține și un tabel de evaluare a surselor de informare cu ajutorul unor întrebări care vizează autoritatea, obiectivitatea, calitatea, actualitatea și relevanța acestora.

- ALA, în ghidul *Evaluating Information*²⁵, propune o metodologie de evaluare a informațiilor completat de alte resurse utile (ghiduri, standarde, site-uri de verificare a faptelor etc.). Asociația bibliotecarilor americani prezintă și câteva inițiative luate de alte organizații pentru promovarea alfabetizării informaționale.

Numeroase alte exemple de ghiduri utile pentru diferențierea surselor de informare de calitate și a informațiilor corecte de cele de o calitate îndoielnică sau incorecte pot fi identificate pe site-urile unor biblioteci universitare sau publice din întreaga lume.

Metode de evaluare a informațiilor: RADAR Framework, The CRAAP Test

Prima metodă²⁶ propune analiza surselor de informare în funcție de cinci criterii care alcătuiesc acronimul RADAR: *rationale* (motivație), *authority* (autoritate), *date* (data publicării), *accuracy* (acuratețea) și *relevance* (relevanța). Din aceste elemente rezultă întrebări care pot fi folosite în evaluarea sursei informaționale.

Testul CRAAP²⁷ are același scop - evaluarea informațiilor în funcție de câteva criterii: *currency* (actualitate), *relevance*, *authority*, *accuracy* și *purpose* (scop).

Materiale audiovizuale

Materialele audiovizuale au astăzi un impact mai mare deoarece pot fi parcurse rapid (majoritatea au o durată mică și furnizează informații succinte, cu scopul de a fi reținute cu ușurință) și stimulează atât memoria vizuală, cât și cea auditivă.

Câteva exemple:

- Biblioteca Universității din Louisville (Kentucky) a elaborat și pus la dispoziție pe YouTube câteva materiale audiovizuale care prezintă, într-o manieră sistematică, fenomenul dezinformării. Unul dintre acestea explică cum se pot evalua resursele online prin metoda *lateral reading*²⁸, folosită și de evaluatorii specializați. Această metodă presupune confruntarea informațiilor care sunt bănuite ca fiind false cu alte informații din resurse credibile disponibile online, care le pot confirma sau infirma. Alt material util este *Identifying Misinformation*²⁹ care ne arată cum putem să depistăm dezinformarea în cinci pași: verificarea sursei, conținutului, faptelor, datelor (actualitatea) și „cunoaște-te pe tine însuși” (se referă la eliminarea subiectivității).

- Biblioteca Universitară Fordham a realizat un astfel de material (*Fake News for Students*³⁰) în care prezintă modalități prin care poate fi identificată și prevenită dezinformarea, explicațiile fiind susținute de exemple de știri false.

Un alt ghid video, *Evaluating Sources for Credibility*³¹ (al Bibliotecii Universitare de Stat din Carolina de Nord), ne prezintă caracteristicile generale ale unei surse credibile, de ce calitatea surselor de informare are o importanță atât de mare și cum le putem distinge de cele incorecte.

Infografice

Infograficele sunt un tip special de documente care combină date, text și elemente vizuale cu scopul de a informa ușor și eficient.

Câteva exemple:

- În 2017, IFLA a creat un infografic denumit *How To Spot Fake News*³² (tradus în românește cu titlul „Cum să ochesti o știre falsă”). Acesta explică, într-un limbaj accesibil, pașii care trebuie urmați pentru o evaluare corectă a informațiilor. Numeroase biblioteci au preluat acest infografic, care este disponibil în mai multe limbi, și l-au adăugat în propriul instrumentar dedicat evaluării informațiilor.

Figura 1. Infografic IFLA. Cum să ochești o știre falsă?
Sursa: <https://repository.ifla.org/handle/123456789/230>

● Un alt exemplu de infografic este cel realizat de Biblioteca Universității de Știință și Tehnologie din Hong Kong, în care este prezentată metoda RADAR, menționată mai sus.

Figura 2. HKUST Library. Evaluate Information with RADAR: Infographic. Sursa: <https://libguides.hkust.edu/hk/radar>

● În mod similar, Meriam Library a dedicat un infografic testului CRAAP.

Figura 3. Meriam Library at CSU Chico. Evaluating Information Infographic: The CRAAP Test.

Sursa: <https://library.trocaire.edu/student-services/researchassistance/evaluationgraphic/>

● EAVI (European Association for Viewers Interests), o organizație nonprofit care promovează educația media și al cărei slogan este *Media Literacy for Citizenship*³³ a elaborat un infografic care prezintă și explică mai multe tipuri de știri înșelătoare, clasificându-le în funcție de impactul pe care îl au. Infograficul este disponibil în 19 limbi, inclusiv în română.

Figura 4. EAVI (Media Literacy for Citizenship). Infographic: Beyond Fake News - 10 Types of Misleading News. Sursa: <https://eavi.eu/beyond-fake-news-10-types-misleading-info/>

În România, Mediawise Society elaborează diverse materiale documentare destinate copiilor, adolescenților și adulților pentru a sprijini educația media. În colaborare cu site-ul de verificare a faptelor Factual, a realizat un infografic numit *Dieta informațională neutră e importantă pentru sănătatea ta*.³⁴

Figura 5. Mediawise Society, Factual. Cum depistezi dezinformarea.
Sursa: <https://mediawise.ro/cum-sa-depistezi-dezinformarea/>

Jocuri online

Jocurile video sunt instrumente utile pentru dobândirea și dezvoltarea abilităților de evaluare a informațiilor. Ele se pot adresa mai multor categorii de vârstă și pot reprezenta atât o bună oportunitate de a-i introduce pe copii în problematica alfabetizării informaționale/digitale, cât și de a atrage atenția adulților asupra pericolelor și capcanelor accesului la informație în mediul online.

Câteva exemple:

- *Interland for kids*³⁵ cuprinde patru jocuri video pentru copiii între 7 și 12 ani care pun accent pe siguranța digitală, utilizarea etică a informațiilor, cum să se ferească de posibilele pericole din mediul online, informații false, înșelătorii etc. Cele patru ținuturi în care are loc aventura și temele lor sunt: *Reality River - Don't Fall for Fake*, *Mindful Mountain - Share with Care*, *Kind Kingdom - It's cool to be kind* și *Tower of Treasure - Secure your secrets*. Aceste jocuri furnizează informații practice despre cum să își gestioneze activitatea din mediul online și îi ajută să înțeleagă și să depisteze, de la vârste mici, conținuturile înșelătoare.

Figura 6. Secvență din jocul Interland for kids - Reality River - Don't Fall for Fake.

Sursa: https://beinternetawesome.withgoogle.com/en_us/families

- *Fakeout*³⁶ este un joc în care utilizatorul trebuie să descopere dacă anumite știri sunt adevărate sau false cu ajutorul unor materiale video în care sunt prezentate metode de depistare a conținutului fals.

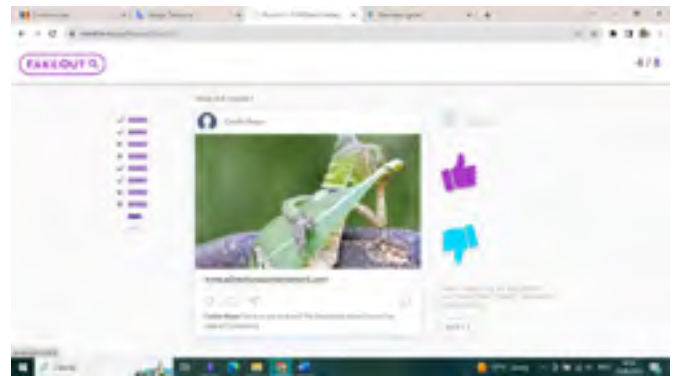

Figura 7. Fakeout. Secvență din cadrul jocului.

Sursa: <https://newsliteracy.ca/fakeout/>

- *Fake News Game*³⁷ este un joc de în care știrile false trebuie diferențiate de cele autentice. Pe parcursul jocului, realizat de Biblioteca Universității din Sheffield, apar indicații cu privire la elementele care trebuie analizate pentru a detecta veridicitatea conținutului.

Figura 8. Fake News Game. Secvență din cadrul jocului.

Sursa: https://librarydevelopment.group.shef.ac.uk/storyline/questioning/fake-news-game/story_html5.html

- Jocul *Bad News*³⁸ urmărește să-i facă pe utilizatori să înțeleagă mecanismele *fake news* punându-i „în pielea” creatorilor de conținut fals. Astfel, ei vor cunoaște și vor înțelege cum funcționează tehnici de dezinformare precum furtul de identitate, stârnirea unor emoții, polarizarea, conspirația, discreditarea, trolling-ul, vor observa care este impactul acestora și, în final, vor fi mai pregătiți să discearnă știrile false de cele autentice. Jocul este disponibil în mai multe limbi, inclusiv în limba română.

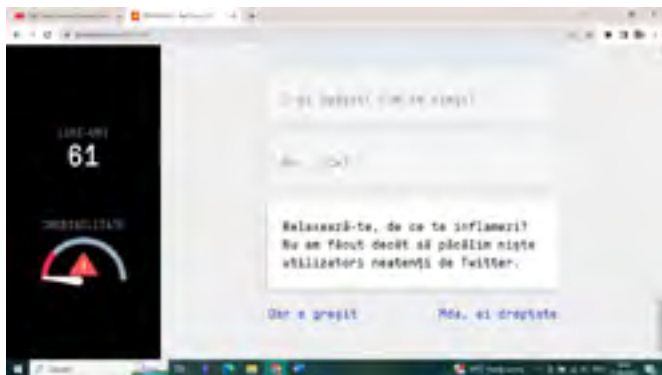

Figura 9. Bad news. Secvență din cadrul jocului.

Sursa: <https://www.getbadnews.com/ro>

• *Fake News - ABC Education*³⁹ este un joc care ajută la clarificarea distincțiilor dintre o știre adevărată, satiră, greșeala unui jurnalist și o știre falsă. Utilizatorii trebuie să analizeze o știre în funcție de titlu, imagine asociată, conținut și sursă și să aleagă unul dintre răspunsurile posibile: *REAL* - știre autentică; *LOLZ* - satiră, glumă; *OOPS* - jurnaliștii au înțeles greșit; *FAKE* - știre falsă.

Figura 10. Fake News - ABC Education. Secvență din cadrul jocului.

Sursa: <https://games.abc.net.au/res/media-literacy/fake-news/index.html>

Alte jocuri utile: *Choose Your Own Fake News* (<https://chooseyourownfakenews.com/>), *Spot the Troll* (<https://spotthetroll.org/>), *Fakey* (<https://fakey.osome.iu.edu/>), *EUvsDisinfo Quiz* (<https://euvsdisinfo.eu/quizzes/euvsdisinfo/>), *Cranky Uncle* (<https://app.crankyuncle.info/home>).

Concluzii

Bibliotecile trebuie să-și adapteze activitățile la specificul societății actuale pentru a-și reafirma utilitatea și pentru a-și confirma poziția ca intermediari ai accesului la informații și documente de calitate. În lucrarea de față am prezentat câteva modalități prin care bibliotecile pot veni în sprijinul cetățenilor pentru a-i ajuta să evalueze mai eficient informațiile pe care le accesează și să se protejeze în acest fel de impactul negativ al știrilor false și al informațiilor incorecte care proliferază în special în mediul online. Prin serviciile de alfabetizare informațională și instrumentele pe care le pun la dispoziție, bibliotecile de orice tip sunt chemate să contribuie la educarea cetățenilor astfel încât accesarea și comunicarea informațiilor să se producă în mod sigur, iar starea lor de bine să nu fie afectată. Din acest motiv, este esențială cunoașterea experiențelor existente, a soluțiilor folosite sau dezvoltate

deja de biblioteci din diverse părți ale lumii. Preluarea și adaptarea acestor soluții, precum și elaborarea unor metode și instrumente noi care să contribuie la dezvoltarea discernământului informațional al utilizatorilor reprezintă unul dintre dezideratele importante ale bibliotecilor de azi.

Note:

1. Articolul este constituit din lucrarea cu același titlu premiată cu premiul Dan Simonescu în cadrul Conferinței Naționale a *Asociației Bibliotecarilor din Romania*, ediția a XXXIII-a - Timișoara, 6-8 septembrie 2023.
2. *Cambridge Dictionary*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fake-news>
3. University of Michigan Library. *Fake News, Lies and Propaganda: How to Sort Fact from Fiction*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://guides.lib.umich.edu/c.php?g=637508&p=4462356>
4. Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs Directorate General for Internal Policies of the Union PE 608.864. *Disinformation and propaganda - impact on the functioning of the rule of law in the EU and its Member States*, 2019, p. 17-18. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608864/IPOL_STU\(2019\)608864_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608864/IPOL_STU(2019)608864_EN.pdf); FRAGA-LAMAS, Paula; FERNANDEZ-CARAMES, Tiago M. *Fake News, Disinformation, and Deepfakes: Leveraging Distributed Ledger Technologies and Blockchain to Combat Digital Deception and Counterfeit Reality*. In: *IT Professional Magazine*, 2020, Vol. 22, Nr. 2, p. 54. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://arxiv.org/pdf/1904.05386.pdf>
5. WARDLE, Claire; DERAKHSHAN, Hossein. *Information disorder: toward an interdisciplinary framework for research and policy making*. Council of Europe, 2017, p. 20. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <http://tverezo.info/wp-content/uploads/2017/11/PREMS-162317-GBR-2018-Report-desinformation-A4-BAT.pdf>
6. CORAVU, Robert. *Evaluarea informațiilor din mediul online : nu crede și cercetează*. București: Editura Universității din București - Bucharest University Press, 2021, p. 77.
7. WARDLE, Claire; DERAKHSHAN, Hossein. *Ibidem*
8. SHU, Kai; WANG, Suhang; LEE, Dongwon; et al. Mining disinformation and fake news: concepts, methods, and recent advancements. In: *Cornell University Library*, 2020, p. 2-3. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://arxiv.org/abs/2001.00623>
9. WARDLE, Claire. Fake news. It's complicated. In: *First Draft*, 2017. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://firstdraftnews.org/articles/fake-news-complicated/>
10. SHU, Kai; WANG, Suhang; LEE, Dongwon; et al. *Op.cit.*, p. 2.
11. VUORIKARI, Riina; KLUZER, Stefano; PUNIE, Yves. *DigComp 2.2 : The Digital Competence Framework for Citizens*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022. p. 3-4. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: file:///C:/Users/Dana/Downloads/JRC128415_01.pdf
12. American Library Association. *Presidential committee on information literacy : final report*, 1989. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential>
13. Chartered Institute of Library and Information Professionals. *What is information literacy?* : [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://www.cilip.org.uk/news/421972/What-is-information-literacy.htm>

14. ARMSTRONG, Chris; BODEN, Debbi; TOWN, Stephen; et all. *CILIP defines Information Literacy for the UK*, 2004. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: http://eprints.rclis.org/7459/1/Article_Update_25102004.pdf
15. American Library Association. *Op. cit.*
16. CORAVU, Robert. *Faptele contează! Bibliotecile, avocați ai adevărului*. [prezentare powerpoint]. Comunicare susținută în cadrul seminarului „Inovație în serviciile de bibliotecă”, Biblioteca Națională a României, 4 septembrie 2019.
17. HERRERO-DIZ, Paula; LÓPEZ-RUFINO, Clara. Libraries Fight Disinformation: An Analysis of Online Practices to Help Users' Generations in Spotting Fake News. In: *Societies*, 2021, Vol. 11, Nr. 4, p. 5. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://www.proquest.com/docview/2612842685/fulltextPDF/97A0E9DC695B47A3PQ/10?accountid=15533>
18. REGNEALĂ, Mircea. *Tratat de biblioteconomie*. Ed. provizorie, Vol. 2, Part. 1. București: Editura Asociației Bibliotecarilor din România, 2014. p. 284.
19. American Library Association. *Op. cit.*
20. CORAVU, Robert. *Faptele contează! Bibliotecile, avocați ai adevărului*. [prezentare Powerpoint]. *Loc.cit.*
21. The Public Library Albuquerque and Bernalillo County. *Fake News*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://abqlibrary.org/FakeNews/Home>
22. Penn State University Libraries. *News Literacy*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://guides.libraries.psu.edu/c.php?g=620262&p=4319238>
23. Penn State University Libraries. *Information Literacy Tutorial (Credo)*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://guides.libraries.psu.edu/InformationLiteracyTutorial/links>
24. University of Oregon Libraries. *Fake News and Information Literacy*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://researchguides.uoregon.edu/fakenews/evaluating>
25. American Library Association. *Evaluating Information*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://libguides.ala.org/InformationEvaluation/Infolit>
26. William H. Hannon Library. *Evaluating Sources: Using the RADAR Framework*. [accesat: 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://libguides.lmu.edu/aboutradar>
27. Benedictine University Library. *Evaluating Sources: The CRAAP Test*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://researchguides.ben.edu/source-evaluation>
28. UofL University libraries. *Lateral Reading*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://www.youtube.com/watch?v=GZvsGKvqzDs>
29. UofL University libraries. *Identifying Misinformation*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://www.youtube.com/watch?v=4leAICqrNW4>
30. Fordham University Libraries. *Fake News for Students*. [accesat 10 mai 2024]. Disponibil la: <https://www.youtube.com/watch?v=6FDPLS-ZI6U>
31. NC State University Libraries. *Evaluating Sources for Credibility*. [accesat 14 mai 2024]. Disponibil la: <https://www.youtube.com/watch?v=PLTOVoHbH5c>
32. International Federation of Library Associations and Institutions. *Real Solutions to Fake News: How Libraries Help*. [accesat 14 mai 2024]. Disponibil la: <https://www.ifla.org/news/real-solutions-to-fake-news-how-libraries-help/>
33. EAVI. *Infographic: Beyond Fake News - 10 Types of Misleading News*. [accesat 14 mai 2024]. Disponibil la: <https://eavi.eu/beyond-fake-news-10-types-misleading-info/>

34. Mediawise Society. *Infografic: Cum depistezi dezinformarea*. [accesat 14 mai 2024]. Disponibil la: <https://mediawise.ro/cum-sa-depistezi-dezinformarea/>
35. *Be Internet Awesome. Digital Safety Resources: tools for the home*. [accesat 14 mai 2024]. Disponibil la: https://beinternetawesome.withgoogle.com/en_us/families
36. *Fakeout*. [accesat 14 mai 2024]. Disponibil la: <https://newsliteracy.ca/fakeout/>
37. The University of Sheffield. *Fake News Game*. [accesat 14 mai 2024]. Disponibil la: https://librarydevelopment.group.shef.ac.uk/storyline/questioning/fake-news-game/story_html5.html
38. *Bad News*. [accesat 14 mai 2024]. Disponibil la: <https://www.getbadnews.com/ro>
39. *Fake News - ABC Education*. [accesat 14 mai 2024]. Disponibil la: <https://games.abc.net.au/res/media-literacy/fake-news/index.html>

Bibliografie

1. American Library Association. *Evaluating Information*: [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://libguides.ala.org/InformationEvaluation/Infolit>
2. American Library Association. *Presidential committee on information literacy : final report* : [online], 1989. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential>
3. ARMSTRONG, Chris; BODEN, Debbi; TOWN, Stephen; et all. *CILIP defines Information Literacy for the UK* : [online]. 8 p. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: http://eprints.rclis.org/7459/1/Article_Update_25102004.pdf
4. *Bad News* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.getbadnews.com/ro>
5. *Be Internet Awesome. Digital Safety Resources: tools for the home* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: https://beinternetawesome.withgoogle.com/en_us/families
6. Benedictine University Library. *Evaluating Sources: The CRAAP Test* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://researchguides.ben.edu/source-evaluation>
7. Cambridge Dictionary : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fake-news>
8. Chartered Institute of Library and Information Professionals. *What is information literacy?* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.cilip.org.uk/news/421972/What-is-information-literacy.htm>
9. CORAVU, Robert. *Evaluarea informațiilor din mediul online : nu crede și cercetează*. București: Editura Universității din București - Bucharest University Press, 2021. 164 p.
10. CORAVU, Robert. *Faptele contează! Bibliotecile, avocați ai adevărului*. [prezentare Powerpoint]. Comunicare susținută în cadrul seminarului „Inovație în serviciile de bibliotecă”, Biblioteca Națională a României, 4 septembrie 2019.
11. EAVI (Media Literacy for Citizenship). *Infographic: Beyond Fake News – 10 Types of Misleading News* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://eavi.eu/beyond-fake-news-10-types-misleading-info/>
12. *Fake News - ABC Education* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://games.abc.net.au/res/media-literacy/fake-news/index.html>
13. *Fakeout* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://newsliteracy.ca/fakeout/>

14. Fordham University Libraries. *Fake News for Students* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.youtube.com/watch?v=6FDPLS-ZI6U>
15. FRAGA-LAMAS, Paula; FERNANDEZ-CARAMES, Tiago M. Fake News, Disinformation, and Deepfakes: Leveraging Distributed Ledger Technologies and Blockchain to Combat Digital Deception and Counterfeit Reality. In: *IT Professional Magazine* : [online], 2020, Vol. 22, Nr. 2, p. 53-59. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://arxiv.org/pdf/1904.05386.pdf>
16. HKUST Library. *Evaluate Information with RADAR: Infographic*. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://libguides.hkust.edu.hk/radar>
17. International Federation of Library Associations and Institutions. *Real Solutions to Fake News: How Libraries Help* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.ifla.org/news/real-solutions-to-fake-news-how-libraries-help/>
18. Mediawise Society. *Infografic: Cum depistezi dezinformarea* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://mediawise.ro/cum-sa-depistezi-dezinformarea/>
19. NC State University Libraries. *Evaluating Sources for Credibility* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.youtube.com/watch?v=PLTOVoHbH5c>
20. Penn State University Libraries. *Information Literacy Tutorial (Credo)* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://guides.libraries.psu.edu/InformationLiteracyTutorial/links>
21. Penn State University Libraries. *News Literacy* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://guides.libraries.psu.edu/c.php?g=620262&p=4319238>
22. Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs Directorate General for Internal Policies of the Union PE 608.864. *Disinformation and propaganda - impact on the functioning of the rule of law in the EU and its Member States* : [online], 2019. 198 p. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608864/IPOL_STU\(2019\)608864_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608864/IPOL_STU(2019)608864_EN.pdf)
23. Rachel R. Savarino Library at Trocaire College. *Evaluating Information Infographic*. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://library.trocaire.edu/student-services/research-assistance/evaluation-graphic/>
24. REGNEALĂ, Mircea. *Tratat de biblioteconomie*. Ed. provizorie, Vol. 2, Part. 1. București: Editura Asociației Bibliotecarilor din România, 2014. 619 p.
25. SHU, Kai; WANG, Suhang; LEE, Dongwon; LIU, Huan. Mining disinformation and fake news: concepts, methods, and recent advancements. In: *Cornell University Library* : [online], 2020, 18 p. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://arxiv.org/abs/2001.00623>
26. The Public Library Albuquerque and Bernalillo County. *Fake News* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://abqlibrary.org/FakeNews/Home>
27. The University of Sheffield. *Fake News Game* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: https://librarydevelopment.group.shef.ac.uk/storyline/questioning/fake-news-game/story_html5.html
28. University of Michigan Library. *Fake News, Lies and Propaganda: How to Sort Fact from Fiction* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://guides.lib.umich.edu/c.php?g=637508&p=4462356>
29. University of Oregon Libraries. *Fake News and Information Literacy* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://researchguides.uoregon.edu/fakenews/evaluating>
30. UofL University libraries. *Identifying Misinformation* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.youtube.com/watch?v=4leAICqrNW4>
31. UofL University libraries. *Lateral Reading* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.youtube.com/watch?v=GZvsGKvqzDs>
32. VUORIKARI, Riina; KLUZER, Stefano; PUNIE, Yves. *DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens* : [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022. 129 p. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: file:///C:/Users/Dana/Downloads/JRC128415_01.pdf
33. WARDLE, Claire. Fake news. It's complicated. In: *First Draft* : [online], 2017. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://firstdraftnews.org/articles/fake-news-complicated/>
34. WARDLE, Claire; DERAKHSHAN, Hossein. *Information disorder: toward an interdisciplinary framework for research and policy making* : [online]. Council of Europe, 2017. 107 p. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <http://tvrezo.info/wp-content/uploads/2017/11/PREMS-162317-GBR-2018-Report-desinformation-A4-BAT.pdf>
35. William H. Hannon Library. *Evaluating Sources: Using the RADAR Framework* : [online]. [accesat 6 iunie 2024]. Disponibil la: <https://libguides.lmu.edu/aboutradar>

Bibliotecile universitare românești în contextul unei perpetue austerități bugetare

Dr. Bogdan Alexandru GHEUKA, bibliotecar
Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” București. Biblioteca Facultății de Matematică-Informatică
email: bogdangheuka@yahoo.com

Situația bibliotecilor universitare și a tuturor bibliotecarilor din România este, din nefericire, precară în comparație cu cea existentă în țările dezvoltate economic și cu o îndelungată tradiție în domeniul biblioteconomiei. Condițiile de lucru și nivelul scăzut al salariilor din cele mai multe instituții bibliotecare universitare românești fac ca activitatea acestora să fie foarte puțin atractivă, ceea ce dăunează atât statutului meseriei de bibliotecar, cât și calității pregătirii profesionale, în ciuda faptului că această profesie oferă privilegiul contactului cu valorile spirituale și culturale, naționale și universale prin intermediul cărții.

În literatura de specialitate se face foarte des referire la criza permanentă existentă în domeniul bibliotecilor, criza care are pe lângă componente generale legate de dificultățile existente la nivel general european și aspecte specifice est-europene. Pauperizarea lucrătorului în domeniul informației atrage personalul competent spre alte domenii în care activitatea profesională este mai bine remunerată. Ocupația de bibliotecar nu se numără printre cele mai bine plătite nici în țările dezvoltate, dar, totuși, în aceste state, profesia este apărată de cei responsabili și de cadrul legislativ existent, chiar în condițiile unor restricții financiare severe generate în ultimii ani, mai întâi de criza economică mondială, apoi de pandemia de Covid-19, printr-o permanentă evaluare și prin insistența cu care se vorbește și se acționează în zona gestionării resurselor umane.

Prin urmare, dacă bibliotecarul dorește ca importanța meseriei sale în plan social să nu scadă este necesar să-și reconștientizeze misiunea și, totodată, să adopte cele mai potrivite strategii, care să îi permită să-și redobândească un loc important și binemeritat în societate. Pentru atingerea acestui deziderat este necesară, în primul rând, formarea unei mentalități competitive care să-l ajute să treacă peste condiția de funcționar prost plătit, antipatic și blazat și să-l transforme în partenerul activ, competent și agreabil al utilizatorului bibliotecii și al instituției bibliotecare cu care va trebui să comunice cu rapiditate și eficiență. Mai ales că o realitate a biblioteconomiei contemporane o constituie înființarea și dezvoltarea bibliotecii digitale care oferă posibilitatea transferului rapid al informațiilor de la bibliotecă spre cititor.

În funcție de tipul de bibliotecă se proiectează și se dezvoltă de către specialiști tot mai multe tipuri de servicii bibliotecare care activează într-un mediu format pe de o parte din furnizori, utilizatori, instituții partenere, iar pe de altă parte de legi și regulamente. Relația directă dintre bibliotecar și utilizator facilitează feed-backul fără de care nu se poate stabili o relație de comunicare reală între partenerii ce relaționează, indiferent de conjunctură și scop, stabilindu-se între deținătorul de

informație și beneficiar o legătură cu totul specială. Acest tip de comunicare interumană și totodată, interculturală este mai dificil de realizat în mediul online: „comunicarea virtuală are dezavantajul că nu este o comunicare interpersonală directă, ca în cazul serviciilor tradiționale”.¹

Angela Marcu arată, de asemenea, că este absolut necesară reconfigurarea, regândirea politicilor și strategiilor ce privesc personalul și serviciile bibliotecare, de referințe în mod special: „Această reconfigurare implică importante decizii administrative cu privire la politica bugetară, la personalul de referințe, programul de instruire atât al bibliotecarilor cât și a utilizatorilor, precum și suport financiar pentru implementarea sistemelor existente într-un mediu electronic adecvat”.²

Așadar, biblioteca universitară modernă are nevoie de importante resurse financiare, atât pentru conectarea la diferiți furnizori de resurse tehnologice, cât și pentru pregătirea și salarizarea personalului care trebuie să aibă cunoștințe și competențe aplicate noilor tehnologii digitale. O structură infodocumentară modernă și competitivă își îndeplinește misiunea numai în contextul în care produsele și serviciile sale sunt optim întrebuințate de către beneficiarii săi. Pentru aceasta, fiecare structură infodocumentară trebuie să răspundă mai multor cerințe printre care: cunoașterea nevoilor documentare, a intereselor științifice, culturale și educaționale ale utilizatorilor, a gradului de inițiere a acestora în utilizarea tehnologiei moderne de regăsire a informației.

Un punct de cotitură în evoluția bibliotecilor universitare a luat naștere din noua atitudine față de informație a țărilor din estul Europei, care, în urma transformărilor survenite în anul 1989 au trecut de la o economie centralizată la economia de piață care se bazează pe conceptul de marketing și competiție internă.

Digital Library Solution

Sursa: <https://somnetics.in/solutions/digital-library-solution>

În consecință, în ansamblul reformelor sistemului biblioteconomic universitar românesc, un element important îl constituie aclimatizarea acestuia cu accepțiunile economiei de piață, proces care afectează în egală măsură pe bibliotecari, manageri de biblioteci, dar și pe utilizatori. De asemenea, este obligatoriu a fi făcută o planificare a serviciilor care: „să fie nucleul întregii activități manageriale, deoarece este implicată în toate segmentele acestui proces de dezvoltare. Planificarea este un proces analitic ce implică evaluarea viitorului, stabilirea unei misiuni, formularea unor obiective în contextul aceluși viitor, imaginarea căilor de acțiune pentru atingerea acestor obiective, toate înscrise într-un program de acțiune adecvat”.³

Elevate Your Library_Budget-Cuts-and-Uncertainties
Sursa: <https://exlibrisgroup.com/blog/elevate-your-library-part-1-budget-cuts-and-uncertainties/>

De aceea, trecerea la un sistem concurențial al bibliotecilor universitare românești a impus realizarea, într-un ritm alert, de reforme structurale. În economia capitalistă, însă, bibliotecile nu pot supraviețui pe principiul autogestiuunii, acestea având nevoie atât de sponsori, subvenții, ca și de surse proprii de finanțare. În condițiile pieței actuale este necesară: culegerea, prelucrarea, transmiterea unor informații care pot fi și comercializate, cerințele utilizatorului modern determinând biblioteca să-și adapteze strategiile, să coopereze cu alte instituții pentru a oferi informația într-o formă accesibilă.

În ciuda diferențelor înregistrate între bibliotecile est-europene și cele vest-europene în privința modalităților de abordare a informației de piață, există câteva tendințe comune:

- deplasarea de la documentul primar privit ca entitate nediferențiată, la informația conținută de acesta;
- influența tehnologiei informației asupra livrării și utilizării informației;
- rolul tot mai important al profesioniștilor din biblioteci în cadrul diferitelor structuri sociale și economice;
- creșterea importanței științifice în mediul de afaceri și cel tehnico-științific.

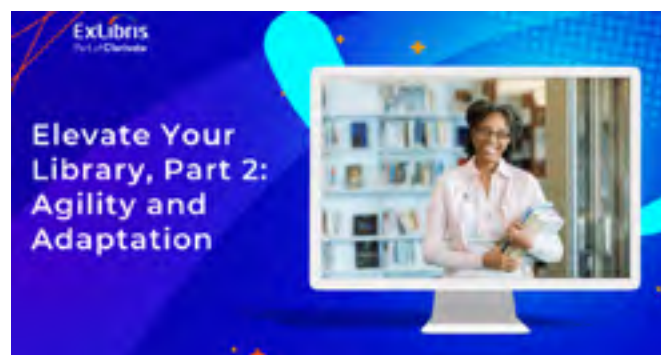
Profesorul Mircea Regneală sublinia că „rolul bibliotecilor zilelor noastre nu se rezumă la păstrarea cărților și documentelor; biblioteca contribuie intens și la răspândirea informațiilor cuprinse în publicații. Pentru aceasta se cere luarea inițiativei pentru crearea și multiplicarea canalelor de-a lungul cărora informațiile să treacă cu ușurință din bibliotecă spre cititor”.⁴

Bibliotecile universitare românești, din punct de vedere organizatoric și funcțional, pot fi grupate în trei categorii:

- Biblioteci care corespund într-o măsură acceptabilă exigențelor învățământului universitar și cercetării științifice

actuale. Este cazul celor patru biblioteci centrale universitare din: București, Iași, Timișoara și Cluj-Napoca, care au personalitate juridică, sunt subvenționate integral de la buget și se subordonează Ministerului Educației și Cercetării. Desigur, între cele patru biblioteci universitare de interes național există o seamă de decalaje create în timp, dar odată cu asocierea lor într-un consorțiu se află într-o relație de complementaritate, care le permite să asigure utilizatorilor din centrele universitare București, Iași, Cluj-Napoca și Timișoara surse infodocumentare de nivel național și european.

● A doua categorie de biblioteci este formată din bibliotecile aflate în subordinea rectoratelor și care fac eforturi pentru a oferi suportul infodocumentar cerut de instituția universitară în care funcționează. Printre acestea se numără: bibliotecile universităților tehnice din: București, Cluj-Napoca, Timișoara și Iași; bibliotecile universităților din Craiova, Constanța, Brașov și Sibiu; bibliotecile Universităților de Medicină și Farmacie din București, Cluj-Napoca, Iași și Târgu Mureș; Biblioteca Academiei de Științe Economice și Biblioteca Universității Tehnice de Construcții din București.

Elevate Your Library_Budget-Cuts-and-Uncertainties_2
Sursa: <https://exlibrisgroup.com/blog/elevate-your-library-part-2-agility-and-adaptation/>

● Ultima categorie de biblioteci este reprezentată de celelalte biblioteci universitare particulare care se află, din păcate, într-o stare necorespunzătoare din punct de vedere academic. Aproape toate nu dispun de soft-uri de bibliotecă performante, având personal de specialitate puțin și funcționează în spații necorespunzătoare, iar achizițiile de documente științifice, îndeosebi de cărți, de reviste și de baze de date străine sunt extrem de reduse.⁵

Urmărind bugetele publicate pe site-urile diferitelor categorii de biblioteci universitare, se poate lesne observa faptul că fondurile alocate bibliotecilor universitare românești sunt insuficiente și, paradoxal, de la an la an mai mici, cu toate că producția editorială a crescut semnificativ în ultimile decenii.

În România, resursele financiare pentru modernizare și achiziția de echipamente electronice provin în principal dintr-o singură sursă, unitatea finanțatoare în subordinea căreia se află biblioteca. Resursele extrabugetare continuă să rămână simple resurse complementare care nu pot influența hotărâtor dezvoltarea structurilor infodocumentare. Este necesară o bună cunoaștere a activității economice, în speță a furnizorilor (producători de documente, creatori de mobilier, venditori de sisteme și servicii informatice etc.), dar și a legislației în domeniul achizițiilor, deoarece cererea bugetară trebuie temeinic justificată. Aceasta se face, de regulă, pe un an

Laboratorul de restaurare digitală (DIGILAB).

Digitizarea, restaurarea digitală și prezentarea fotografiilor vechi

Dr. Daniel NAZARE, director general
Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov
e-mail: nazaredan@yahoo.com

Dr. Ruxandra NAZARE, bibliotecar
Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov. Colecții speciale
e-mail: ruxi1971@gmail.com

Nicoleta TUDOR, bibliotecar
Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov. Serviciul Dezvoltarea Colecțiilor
e-mail: nicol.g@gmail.com

Laboratorul de restaurare digitală este un proiect Erasmus+ de tip parteneriat de cooperare în educarea și formarea profesională (vocațională), cofinanțat de Uniunea Europeană. Proiectul concordă cu programul Europa digitală, care vizează dezvoltarea tehnologiilor digitale și construirea viitorului digital al continentului european, prin sprijinirea educației digitale, a inovării și a tehnologiei, inclusiv inteligența artificială.

Proiectul își propune să abordeze provocările cu care se confruntă instituțiile culturale, în conservarea și digitizarea colecțiilor lor fotografice, urmărind creșterea competenței specialiștilor din domeniul memoriei și patrimoniului, în digitizarea și conservarea fotografiilor, prin instruire și oferirea de resurse, astfel asigurând supraviețuirea pe termen lung a acestor importante artefacte culturale și istorice.

Imaginea oficială a proiectului

Sursa: Liceul Național de Poligrafie și Fotografie Sofia, Bulgaria
(coordonator proiect)

Obiectivele proiectului sunt lărgirea accesului la informație, includerea fotografiilor digitizate într-o bază comună, îmbunătățirea stării fotografiilor și stabilizarea lor prin restaurare digitală, păstrarea și conservarea patrimoniului fotografic, formarea de competențe în conservarea preventivă,

restaurarea, inclusiv digitală, digitizarea și promovarea creativă a fotografiilor.

Proiectul este prevăzut a se derula pe perioada a doi ani, septembrie 2022-august 2024, și reunește eforturile și experiența a șase parteneri, provenind din Bulgaria, Letonia, România și Turcia: Liceul Național de Poligrafie și Fotografie, Sofia (lider de proiect) și partenerii Societatea Studențească de Artă Computerizată (SCAS) din Sofia, Universitatea de Biblioteconomie și Tehnologii Informaționale Sofia, Școala Tehnică de Stat din Riga, Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov și Universitatea din Bartin (Turcia). Laboratorul de restaurare digitală vine ca o continuare a unui proiect anterior, *DigiPrior - Priorități în digitizarea cărților, documentelor, fotografiilor și abordări moderne pentru promovarea materialelor digitizate*. Practic, el este o dezvoltare a unei preocupări mai vechi și are în centrul atenției fotografiile, ca material de arhivă. Noutatea constă în concentrarea studiului pe această categorie de documente mai puțin luate în considerare, ceea ce face ca expertiza referitoare la colecțiile fotografice deținute de diverse instituții și organizații să fie rară, iar formarea profesională în domeniu cu atât mai necesară. Parte din vechii parteneri se regăsesc implicați și în acest proiect.

Colecțiile fotografice sunt parte din patrimoniul cultural și istoric și necesită o atenție și o îngrijire speciale. Natura fotografiei - document și obiect de artă în același timp - îi conferă o dublă valoare pentru societate. Imaginile fotografice nu cunosc granițe, iar prin impactul lor pentru artă, istorie și știință sunt oglinda progresului socio-cultural și tehnologic al umanității.

Proiectul se adresează specialiștilor memoriei: arhiviști, bibliotecari, colecționari, fotografi, muzeografi, personalului de conducere din arhive, biblioteci, centre comunitare, mănăstiri, muzee și studiouri foto. Aceștia vor beneficia de platforma de învățare online creată în cadrul proiectului, de clipul video, manualul și seminariile de formare organizate. În final, va avea loc o conferință internațională care va reuni specialiști internaționali și va fi organizată o expoziție interactivă de

fotografii. Prin proiect, se dorește sprijinirea transformării digitale și încurajarea consumatorilor de fotografii și de imagini să utilizeze creativ arhivele și bibliotecile digitale și să creeze conținut digital, folosind aplicații și tehnologii noi (realitate augmentată, realitate virtuală, inteligență artificială, LiDAR etc.).

Proiectul *Laboratorul de restaurare digitală* este relevant și oportun pentru profesioniștii din domeniul informării, cum ar fi arhiviștii și bibliotecarii, întrucât se desfășoară într-un moment în care transpunerea informației de pe suportul fizic în mediu digital, conservarea pe termen lung și accesul la materialul digitalizat sunt subiecte de larg interes. Mediul digital prezintă atât oportunități, cât și riscuri privind prezervarea, conservarea, digitizarea și restaurarea artefactelor, inclusiv a fotografiilor vechi. O provocare majoră o constituie implementarea tehnologiei bazate pe inteligența artificială, domeniu în care se fac pași rapizi, dar fără a cunoaște un orizont clar de dezvoltare, generând îngrijorări în ceea ce privește autenticitatea și contextul utilizării materialelor obținute cu ajutorul acestora.

Prima întâlnire transnațională de lucru a avut loc la sediul liderului de proiect, la Sofia, în perioada 29-30 noiembrie 2022, când s-a structurat planul de muncă, s-au stabilit sarcinile fiecărui partener, termenele de finalizare a activităților din pachetul de lucru aflat în desfășurare, precum și regulile financiare de respectat.

Cea de **a doua** întâlnire s-a desfășurat la Facultatea de Litere a Universității din Bartin (Turcia), între 27-28 aprilie 2023. Echipele au evaluat primul produs creat în proiect - filmul educațional, au discutat și au detaliat ce capitole vor trata în cuprinsul manualului și au abordat chestiunile referitoare la raportul interimar al proiectului.

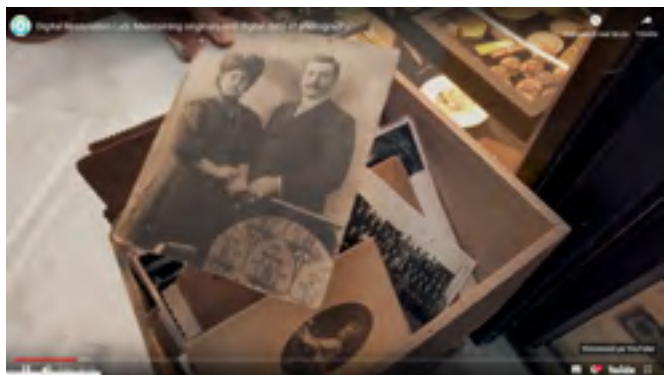
La mijlocul anului 2023, la Brașov, s-a derulat cea de **a treia** întâlnire transnațională, organizată de Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov, între 13-14 iulie 2023. Aici, participanții au prezentat capitolele din manual, de care au fost responsabili. Acestea au fost evaluate pentru evitarea repetițiilor și suprapunerilor, aducându-se corecturi, îmbunătățiri și ultimele retușuri. Liderul de proiect a propus spre discuție designul pentru manualul ce urma să fie tipărit. De asemenea, broșura despre proiect a fost proiectată, s-au discutat cuprinsul ei și „tălmăcirea” în limbile partenerilor și s-a fixat termenul de încheiere a traducerii. Analiza diseminării proiectului până la momentul întâlnirii a fost o altă temă dezbătută, programându-se ceea ce trebuia să fie făcut în viitor în această direcție.

Întâlnire transnațională de lucru, Brașov, 13 iulie 2023
Sursa: Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov,
partener în proiect

A patra reuniune a partenerilor s-a produs la Riga, în toamna anului trecut, între 9-10 noiembrie 2023. Două teme au fost în atenția participanților. Mai întâi, s-a convenit asupra definitivării platformei online educaționale, din punct de vedere al conținutului, accesului, designului și funcționalității. În al doilea rând, o preocupare a constituit-o diseminarea produselor și rezultatelor proiectului, prin cele trei evenimente distincte stabilite: seminariile de instruire și diseminare, conferința finală de proiect și expoziția interactivă a proiectului, gândite și proiectate în toate detaliile lor organizatorice (public țintă, teme, durată, chestionare de măsurare a feedback-ului și impactului etc.).

Filmul educațional este prima resursă creată în cadrul proiectului și este disponibil spre vizionare pe platforma YouTube, la următorul link: <https://www.youtube.com/watch?v=jG6oFXIDxW8>. Realizarea lui a presupus scrierea unui scenariu, crearea storyboard-ului pentru pregătirea filmării, filmarea cadrelor, editarea, montajul și subtitrarea în limbile partenerilor de proiect, respectiv bulgară, română, letonă și turcă. Filmul se compune din 6 părți, fiecărui partener din proiect revenindu-i spre realizare un fragment de aproximativ 5 minute, abordând câte un aspect referitor la fotografii, completându-se și întregindu-se într-o viziune unitară. Partea de început a filmului face introducerea în proiect, prezentarea axându-se pe importanța originalelor fotografice și șansele oferite de digitizare pentru păstrarea și accesibilizarea lor. Astfel, se deschide calea spre demonstrația de restaurare digitală a fotografiilor, o lecție scurtă și rapidă, dar consistentă, făcută de Liceul Național de Poligrafie și Fotografie. Filmarea arată un exemplu practic de fotografie restaurată digital cu ajutorul instrumentelor oferite de softul Adobe Photoshop, precum și alte softuri de inteligență artificială, ce se pot aplica și care ajută la refacerea imaginilor vechi deteriorate. Digitizarea diferitelor tipuri de fotografii și a negativelor definește aspectele și etapele acestui proces esențial, atrage atenția asupra metadatelor, a măsurilor de recuperare și păstrare a înregistrărilor digitale și a strategiilor de conservare a acestor informații. Criteriile de selectare a fotografiilor în vederea digitizării și problemele de copyright sunt limpede expuse filmic în partea realizată de Universitatea din Bartin. În selecția pentru digitizare este esențial să fie avute în vedere două criterii principale: importanța patrimoniului și nevoile comunității. Desigur, alegerea materialelor trebuie să țină cont de proprietatea intelectuală și sunt punctate precis chestiunile ce trebuie luate în considerare. Păstrarea și conservarea fizică a artefactelor este etapa premergătoare digitizării, ce se impune adesea, iar laboratorul de conservare al Universității de Biblioteconomie și Tehnologii Informaționale din Sofia demonstrează, pas cu pas, procesul de restaurare a patrimoniului scris și de imagine. Prezentarea atractivă a materialului deja digitizat punctează tehnici inovatoare de valorificare a fotografiilor (realitate virtuală, augmentată, fotogrametrie, LiDAR), subliniind că la baza oricărui produs creativ stau informarea, veridicitatea și aspectul artistic al reconstituirilor pe baza vechilor documente.

Filmul educațional creat în proiect - Maintaining originals and digital data of photographs, print screen

Sursa: <https://www.youtube.com/watch?v=jG6oFXIDxW8>

Intitulat *Digitization, digital restoration and presentation of old photographs*, manualul este tipărit sub licența Creative Commons. El cuprinde șase capitole, precedate de o scurtă introducere în proiect, ce expune obiectivele acestuia și categoriile de public cărora le este destinat. Fiecare segment al manualului este rezumat la început și se încheie cu concluzii și referințe. Primul capitol, redactat de echipa din Turcia, tratează istoricul și tipologia fotografiei, marcând momentele esențiale în apariția și dezvoltarea ei, tipurile de suport fotografic și de procese fotografice, digitizarea colecțiilor de patrimoniu fotografic în biblioteci și se încheie cu un studiu de caz privitor la digitizarea colecțiilor/fotografiilor în biblioteci din Turcia. Al doilea capitol, redactat de colectivul de specialiști de la Universitatea de Biblioteconomie și Tehnologii Informaționale din Sofia, prezintă aspecte referitoare la depozitarea, păstrarea și conservarea fotografiilor analogice: structura fizico-chimică a documentelor fotografice de arhivă, cauzele deteriorării lor cu accent special pe tipurile de fotografii, tratamente de conservare și restaurare, prezervarea pe termen lung a colecțiilor de fotografii și sistemul de depozitare. Acest segment include și aplicarea unei metodologii de selecție prioritizată a fotografiilor ce urmează să fie digitizate, pe baza unui set de indicatori și a unui algoritm, metodă validată în proiectul anterior, DigiPrior, al cărui scop era alegerea materialului de digitizat în funcție

de importanța lui. Al treilea capitol, elaborat de reprezentanții Societății Studențești de Artă Computerizată din Sofia, se ocupă de procesul de digitizare, echipamente necesare, softuri și drepturi de proprietate intelectuală. Segmentul repertoriază tipuri de scannere, cu caracteristicile și facilitățile oferite, cu softuri încorporate și prețuri. Se oferă exemple practice de scanare, pas cu pas, a fotografiilor vechi și a negativelor pe film fotografic. Studiile de caz sunt urmate de recomandări privind organizarea unui spațiu de digitizare cu costuri reduse. În final, subcapitolul despre copyright expune situațiile în care se poate lua în considerare digitizarea colecțiilor, enumeră excepțiile pentru arhive și biblioteci și menționează regimul licențelor Creative Commons.

Capitolul patru al manualului tratează aspectul prezervării datelor digitale, metadata și cataloage, și cuprinde aspecte despre formatele digitale de date, descrierea fișierelor de tip imagine și altele (.jpeg, .tiff, .png, .pdf, .WMF, .SVG, .RAW, audio și video etc.), precum și standardele de metadata fotografice. Continuă cu dispozitivele și instrumentele digitale de stocare avute la îndemână. O parte consistentă a capitolului tratează problema păstrării și securității datelor digitale, cataloage, baze de date și sisteme de informare, pentru a se încheia cu definirea și clasificarea metadatelor.

Al cincilea capitol reprezintă contribuția liderului de proiect, Liceul Național de Poligrafie și Fotografie din Sofia și abordează restaurarea digitală a fotografiilor. La început, referindu-se la procesele fotografice, sunt expuse tipurile de daune și distrugerii pe care le suferă fotografiile urmare a instabilității chimice inerente suporturilor fotografice. În partea a doua, sunt descrise softurile manuale de procesare a imaginilor, tehnicile și instrumentele folosite pentru restaurarea digitală a unei imagini, pașii de urmat în procesul de digitizare din perspectiva restaurării digitale a fotografiilor și încheind cu tendințele în restaurarea digitală, inclusiv folosirea inteligenței artificiale.

Al șaselea capitol a fost redactat de colegii noștri din Biblioteca Județeană Brașov și tratează despre *Prezentarea pentru public, în cel mai atractiv mod, a colecțiilor digitale*. Definind conceptul de colecție digitală de fotografii, sunt enumerate principalele criterii de organizare a acestora (ierarhică, alfabetică, cronologică, geografică, pe baza metadatelor, organizare centrată pe nevoile utilizatorilor - o formă colaborativă de descriere și completare) și softurile specializate în organizarea de colecții fotografice digitale. Designul expoziției de fotografii digitizate reprezintă un aspect esențial pentru o prezentare de succes, în proiectarea expozițiilor fiind necesară luarea în considerare a mai multor principii și strategii. Prezentarea și promovarea fotografiilor și expozițiilor digitale presupun provocări reale, iar pentru depășirea lor modelele de bune practici sunt de urmat, adaptate, bineînțeles, contextului fiecăruia. Tehnicile moderne de expunere a fotografiilor (videomapping, LiDAR, VR, AR, fotogrametrie) se combină cu moduri de promovare a expozițiilor care să asigure cel mai bun impact. Organizatorii unei expoziții digitale trebuie să țină cont de experiența consumatorilor și să monitorizeze, evalueze și îmbunătățească calitatea ofertei, prin diferite metode de colectare de feedback. Capitolul se încheie cu exemple de succes de colecții digitale de imagini și cu programele de educație în domeniul digitizării și restaurării vechilor fotografii, în Bulgaria, România, Turcia și Letonia, o contribuție colectivă care oferă o perspectivă de ansamblu asupra programelor de formare în această direcție.

Manualul elaborat în cadrul proiectului
Sursa: Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov,
partener în proiect

Manualul a fost tipărit în limba engleză, limba oficială a proiectului, și fiecare partener a primit un număr de exemplare din tiraj, pe care le va distribui instituțiilor educaționale și de informare, organizațiilor culturale și artistice, precum și tuturor celor interesați de tematica proiectului.

Platforma online de învățare (*Open and Flexible Learning System*) este cea de-a treia resursă creată în proiect și poate fi accesată liber, la adresa: <https://digireslab.eu/ro/module-de-instruire/>. Aceasta transpune materialul informativ al manualului în module de instruire, accesibile, funcționale și cu un design prietenos. Conectarea în acest sistem de management al învățării se face prin înscrierea cu nume de utilizator și parolă. Fiecare dintre cele șase module este însoțit de un test final care evaluează cunoștințele, abilitățile și competențele deprinse de cursanți. Platforma și materialele de instruire au fost concepute spre a fi folosite, în primul rând, pentru autoinstruire, însă pot fi utilizate și pentru sesiuni de formare asistată, deopotrivă. Studiul este liber, neconstrâns de termene limită, cursanții putând parcurge conținutul în ritm propriu, la intervale de timp liber alese. După parcurgerea lecțiilor și efectuarea cu brio a testelor, cursantul va primi un certificat care atestă că a încheiat cu succes instruirea. Alături de platformă, pe site-ul proiectului se găsesc instrumente de lucru și exemple practice ajutătoare. Astfel, capitolul *Resurse* din meniul platformei cuprinde cele două produse intelectuale create în proiect: filmul și manualul. *La Restaurări de fotografii*, pot fi găsite exemple concrete de restaurări digitale ale unor imagini, cu explicarea intervențiilor și a instrumentelor de restaurare digitală folosite.

Platforma online a proiectului, print screen
Sursa: <https://digireslab.eu/ro/acasa/>

Proiectul dispune de un site - <https://digireslab.eu>. Meniul cuprinde date despre proiect și parteneri, modulele de instruire, resurse și restaurări de fotografii - demonstrații practice și exemple. Materialul de instruire s-a încărcat pe platforma educațională în sistem deschis, online, și este disponibil în limbile engleză, bulgară, letonă, română și turcă. Cele șase capitole tratează despre istoria fotografiei, tipurile de fotografii, conservarea și restaurarea fizică, digitizarea fotografiilor și echipamente, păstrarea datelor digitale, metadata și cataloage, restaurarea digitală și promovarea fotografiilor.

Activitățile specifice finalului de proiect se axează pe diseminarea rezultatelor și promovarea produselor intelectuale realizate de către cei șase parteneri. La Brașov, prima întâlnire cu publicul a avut loc în acest an, în 26 martie. Ne-am adresat cursanților/studentilor cursului de Artă fotografică de la Școala Populară de Arte și Meserii „Tiberiu Brediceanu” Brașov, anii de studii I și II, coordonați de profesoara Corina

Drăgan. Echipa bibliotecii le-a prezentat proiectul, site-ul cu modulele de instruire și exemple de restaurare a unor clișee fotografice pe sticlă, din colecția noastră. Cei 17 participanți au fost interesați, o parte dintre ei creându-și cont pe platforma de instruire și parcurgând conținutul pus la dispoziție.

În 19 aprilie 2024 a avut loc seminarul de instruire și diseminare a rezultatelor proiectului, principala activitate din pachetul de lucru privitor la diseminarea proiectului. Evenimentul organizat de Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov a adus împreună profesioniști din Biblioteca Academiei Române, colegi bibliotecari din biblioteci universitare și publice din țară, muzeografi, arhiviști, profesori din domeniul artei fotografice și media digitală, fotografi, reprezentanți ai unor asociații culturale și artistice, reprezentanți ai mass-media, cărora le-a fost prezentat proiectul, resursele create în cadrul acestuia și exemple de fotografii restaurate digital, și care au putut experimenta crearea de conturi de utilizator pe platforma online a proiectului.

Instantaneu din cadrul seminarului de instruire de la Brașov
Sursa: Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov,
partener în proiect

Sperăm că și alte grupuri de profesioniști în domeniul informației vor fi doritoare să afle mai multe despre proiect, în noi întâlniri.

În 11 iunie 2024, în spațiul generos al Muzeului Național de Istorie a Bulgariei, a avut loc conferința de final a proiectului, în cadrul căreia specialiști din Bulgaria, Turcia, România, Serbia și Letonia au abordat tematici privind istoria fotografiei, restaurarea și conservarea documentelor, digitizarea colecțiilor de fotografii/cărți poștale, drepturile de autor în cazul materialelor digitizate, metadata și baze de date dedicate colecțiilor de fotografii vechi. Programul zilei a continuat cu vernisarea expozițiilor interactive realizate de către partenerii de proiect. Lucrările și prezentările participanților internaționali urmează a fi culese într-un volum ce va fi încărcat pe site-ul proiectului.

Proiectul a fost un bun prilej de a evalua colecția noastră de fotografii și de a ne preocupa de descrierea și valorificarea ei. Ne permitem să oferim câteva date despre colecția fotografică a Bibliotecii Județene „George Barițiu” Brașov. Marea majoritate a fotografiilor noastre se găsesc incluse în fonduri personale provenite din donațiile făcute de familii și personalități brașovene, dar și achiziționate prin anticariat. Fotografiile datează din perioada ante 1918-post 1945, și cele mai multe reprezintă portrete. O parte au fost dăruite în anii 1970, când se elabora dicționarul *Cărturari brașoveni*. Din colecție menționăm imaginile din fondurile Maria Baiulescu, Valeriu Braniște - de la care păstrăm un valoros

album al elevilor Liceului Traian din Drobeta-Turnu Severin din anul 1909, instituția model citată de pedagogul de școală nouă al lui I.L. Caragiale, dr. Nicolae Căliman - cu fotografia voluntarilor ardeleni de la Vladivostok din 1918, săcelenii Gh. Dragoș și N.G.V. Gologan, Aurel Andrei Mureșianu, Candid C. Mușlea, Virgil Onițiu, Maria Popescu Bogdan, familia Pușcariu, precum și două fotografii cu absolventele Școlii „Florica” din Brașov din anii 1920, achiziție a ultimilor ani. Dosarele de manuscrite de la Colecții Speciale ne rezervă surpriza descoperirii unei fotografii din centrul Brașovului, cu o veche mașină staționată în fața fostei primării, azi Casa Sfatului. Pe lângă fotografiile pe suport de hârtie, deținem o micuță colecție de clișee fotografice (negative) pe sticlă, datând dinainte de 1915, cu chipul membrilor familiei lui Valeriu Braniște, surprinși în instanțanee la Brașov și la Lugoj. Cu ocazia acestui proiect, respectivele negative au fost scanate, utilizând un scanner special, iar o parte dintre ele au fost restaurate digital. Cu acestea nu se epuizează colecția de fotografii pe care le deținem, având multe ale portrete și imagini din diferite colțuri ale orașului.

Pentru noi, ca profesioniști ai memoriei și patrimoniului, proiectul a fost și este o provocare. Ne-a atras fiindcă abordează un tip de documente mai puțin explorat în bibliotecile publice, și anume colecțiile fotografice, fiind nevoie de formare profesională continuă în acest domeniu.

Sperăm să descoperiți un proiect ce furnizează informații și resurse utile pentru profesia noastră.

Proiectul este susținut de programul Erasmus+ al Uniunii Europene. Sprijinul Comisiei Europene pentru realizarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi făcută responsabilă pentru nicio utilizare a informațiilor conținute de aceasta.

Exemple de restaurare digitală
Sursa: Biblioteca Județeană „George Barițiu”
Brașov, partener în proiect

Ion Nania - autor și donator de carte în colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș

Drd. Cristina BACIU
Universitatea din București. Școala Doctorală de Litere
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș
email: bcm19701@yahoo.com

Ion Nania (25.03.1934-13.12.2009) s-a născut în satul Leșile, comuna Teiu din județul Argeș. A fost profesor și istoric argeșean, cu o bogată activitate de cercetare istorică, arheologică, etnografică și folclorică în localitățile Bârlogu, Curtea de Argeș (Câmpul Radovanu), Leșile, Mozacu, Mozăceni, Negrași, Rociu, Teiu, Țițești. Datorită stăruinței lui, a fost amenajată rezervația naturală Poiana Narciselor din Negrași, Argeș. Această intensă activitate cultural-științifică de cercetare a trecutului localităților argeșene a desfășurat-o în colaborare cu Muzeul Județean Argeș și cu Institutul de Arheologie București de pe lângă Academia Română. A fost membru al Comitetului Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii din cadrul Academiei Române.¹ Pe baza acestor descoperiri din teren, a realizat sute de comunicări arheologice și istorice, publicate în reviste de specialitate precum: *Argessis*, *Buletine științifice*, *Studii și articole de Istorie*, *Manuscriptum*, *Magazin istoric*, *Museum* și multe altele.²

Arheologul Dragoș Măndescu afirma despre personalitatea celui ce a fost *Leașul lui Dumnezeu*: „Ne-a părăsit unul dintre cei mai harnici și prolifici oameni de cultură pe care i-a dat vreodată zona Argeșului. E greu să-l cuprinzi într-o definiție pe Ion Nania”.³

Donația profesorului Ion Nania cuprinde 234 de volume, cele mai multe din domeniile istorie și arheologie, apoi lucrări de literatură, folclor, geografie, monografii și dicționare. Toate volumele au pe pagina de titlu ex-libris-ul profesorului Ion Nania. Numeroase volume dețin autografe și dedicații din partea autorilor. Dintre lucrările care se regăsesc în donația Ion Nania amintim:⁴

• *Argeș. Ghid turistic al județului*; autori: Teodor Mavrodin, Ion S.Băcanu, Spiridon Cristocca, Grigore Constantinescu (București, Sport-Turism, 1978) are dedicația și autograful autorilor pentru Ion Cruceană;

• *Alt cer*; de Mihai Moșandrei (București, Cartea Românească, 1983), deține dedicație și autograf din partea autorului pentru Ion Cruceană;

• *Basmе populare românești*; autor Mihail Robea (București, Minerva, 1986), deține autograful autorului;

• *Câmpulung Muscel. Monografie istorică*; autor Ioan Răuțescu (Câmpulung Muscel, s.n., 1943), are autograful autorului;

• *Da.Kşa. God's Country*; de Nicolae Miulescu (Milano, Negard, 1976), are autograful autorului;

• *Despre Eminescu și Hasdeu. Studii*; autor Mircea Eliade (Iași, Junimea, 1987);

• *Dicționar al literaturii franceze* (București, Științifică, 1972);

• *Dicționar de mitologie generală*; de Victor Kernbach (București, Albatros, 1983);

• *Din literatura populară argeșeană*; autor Al.Dimitrie Nanu (Pitești, Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, 1973), deține autograful autorului;

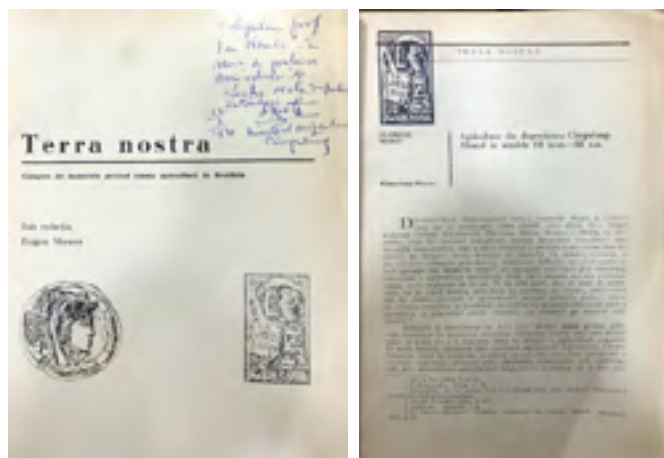
• *Istorie*; de Herodot (București, Minerva, 1984);

• *Istoria Orientului Antic*; autor V.I.Avdiev (București, Editura de Stat, 1951);

• *Între Dumnezeu și neamul meu*; de Petre Țuțea (București, Anastasia, 1992);

• *Letopisețul Țării Moldovei de la Istratie Dabija până la domnia a doua a lui Antioh Cantemir 1661-1705*; (București, Atelierele Grafice);

• *Mănăstirea Curtea de Argeș*; de Silvestru D.Voinescu (Pitești, s.n., 1967), cu dedicație și autograf din partea autorului către Ion Nania;

• *Meșteșugurile din Țara Românească și Moldova în evul mediu*; de Ștefan Olteanu (București, Editura Academiei Române, 1963), deține autograful autorului;

• *Oameni care au fost*; de Nicolae Iorga (București, Editura pentru literatură, 1967);

• *Originea românilor: Ce spun izvoarele istorice*; de Alexandru Al. Philippide (vol. 1, București, Viața Românească, 1923), deține autograful autorului;

• *Pitești. Ghid de oraș*; autori Petre Popa, Paul Dicu și Silvestru D.Voinescu (București, Editura Sport-Turism, 1985), conține autograful și dedicația domnului Voinescu către profesorul Nania;

• *Stroești-Argeș. Documente și mărturii* (Craiova, Scrisul Românesc, 1981); de Nicolae Leonăchescu, are autograf și dedicație din partea autorului;

• *Un secol de activitate corală în Pitești*; de Silvestru D.Voinescu (Pitești, 1971), deține dedicație și autograf din partea autorului către profesorul Nania.

Câteva dintre autografele și dedicațiile primite, împreună cu volumele autorului, sunt din partea prietenului său, cărturarul Silvestru D.Voinescu, cel care a fost director al Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș timp de peste 40 de ani, lucrări ce se află la Colecțiile Speciale, în donația profesorului Ion Nania. Dedicatia de pe pagina de titlu a lucrării *Pitești. Ghid de oraș*, autori Petre Popa, Paul Dicu și Silvestru D.Voinescu (București, Editura Sport-Turism, 1985) este datată 3 august 1985: „Domnului Profesor Ion Nania, această carte în care se găsește și puțină istorie piteșteană, împreună cu vechi și statornice sentimente de aleasă prețuire, Silvestru D. Voinescu.” O altă dedicație și autograf din partea domnului Voinescu către profesorul Ion Nania, se află pe volumul dăruit prietenului său, *Mănăstirea Curtea de Argeș. Impresii* (Pitești, 1967): „Profesorului Ion Nania, această neînsemnată strădanie,

cu toată considerația mea, Silvestru Voinescu, august 1967.” Cu ocazia zilei onomastice a profesorului Ion Nania, autorul S. Voinescu semnează o altă dedicație pe volumul *Un secol de activitate corală în Pitești* (1971): „Vechiului și respectatului meu prieten, Ion Nania, cu cele mai alese sentimente, în semn de modest omagiu, Silvestru Voinescu, 7 ianuarie 1972, La mulți ani!”

Se remarcă în donație dedicația și autograful pe care le-a primit din partea autorului Dinu C. Giurescu, pe volumul *Ion Vodă cel Viteaz* (București, Editura Științifică, 1963): „Colegului Ion Nania cu cele mai bune sentimente și urări, Dinu C.Giurescu, 29 ianuarie 1983.”

Dinu C.Rosetti, autorul publicației *I. Descoperiri paleolitice în preajma Bucureștilor. II. Săpăturile de la Vidra* (București, 1934), semnează următoarea dedicație și autograf: „Tovarășului Ion Nania, cu bune amintiri din trecute săpături și bune nădejdi pentru cele viitoare, Dinu C.Rosetti, 18.II.1966.”

În *Terra noastră. Culegere de materiale privind istoria agrară a României* (1981), regăsim o frumoasă dedicație adresată de autorul Liviu Ștefănescu: „Profesorului Ion Nania, cel mai harnic și studios cercetător al istoriei noastre, al preocupărilor tradiționale ale poporului român, sincer omagiu al autorului, 27 XI 1982, Pitești.”

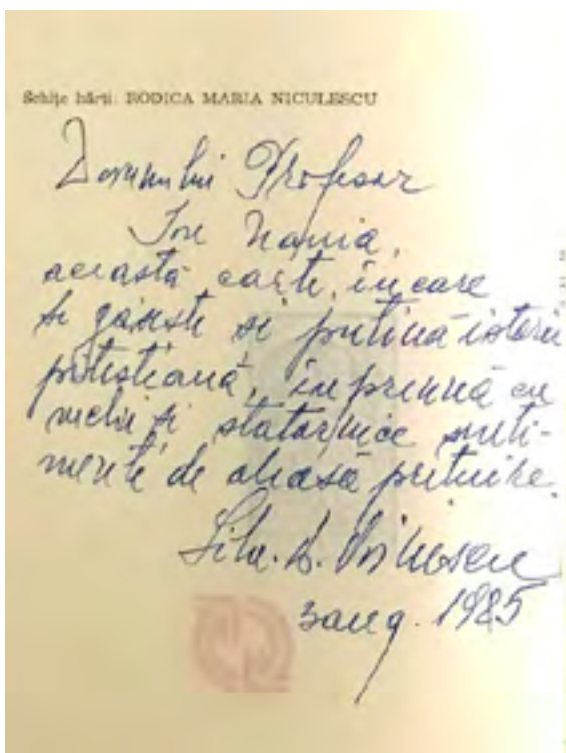

Pe lucrarea *Impresiuni de călătorie în România*, de Alexandru Pelimon (București, Sport-Turism, 1984), Dalila Lucia Aramă, cea care îngrijește ediția, notele și bibliografia lucrării, semnează următoarea dedicație: „Domnului profesor Ion Nania, cu mulțumiri pentru extrem de interesanta și frumoasa baladă a lui Matei Basarab, pe care domnia sa a avut norocul să o găsească, pe când bietul Al.Pelimon căutând urmele lui Matei, nu prea le-a mai găsit, 27 octombrie 1984.”

Pe volumul I al lucrării *Momente și figuri argeșene*, de Ion Cruceană (Pitești, Palatul Culturii, 1980), autorul semnează o dedicație și autograf către Ion Nania: „Domnului Ion Nania, vechi prieten și entuziast cercetător al istoriei acestor locuri, omagiul lui Ion Cruceană, 10 septembrie 1980, Pitești.” Mai exemplificăm o frumoasă dedicație a autorului Dimitrie Nanu, pe pagina de titlu a lucrării *Din literatura populară argeșeană* (Pitești, 1973): „Tov. Nania, un trandafir pentru cultura argeșeană, Dimitrie Nanu, 11 XII 1974, Pitești.”

Alte două dedicații și autografe care se îndreaptă către profesorul Ion Nania, sunt din partea prietenului său, profesorul și inginerul Nicolae Leonăchescu. Cărțile fac parte din fondul Ion Nania și au ex-libris-ul acestuia. Pe volumul *Promoția de aur 1952* (Pitești, Liceul Nicolae Bălcescu, 1997), semnat de către autor cu pseudonimul Nicolae Năndrașu, regăsim dedicația: „Prietenului prof. Ion Nania, una din marile minți ale Argeșului, valoros om de știință, cu toată prietenia autorului, Leonăchescu, 20 nov.1997.” Iar pe lucrarea *Stroești-Argeș. Documente și mărturii* (Craiova, Scrisul Românesc, 1981), N. Leonăchescu semnează dedicația: „Profesorului Ion Nania, o mare conștiință, cu prețuirea care se cuvine marilor români, Leonăchescu, 25 iulie 1982.” Lucrarea are ex-libris-ul Ion Nania.

Culegerea *De pe Argeș. Cântece și strigături din Regiunea Argeș* (București, 1967), conține dedicația semnată de autorul D. Udrescu: „Tov. Ion Nania, dăruiesc această modestă culegere cu cea mai deosebită dragoste și prețuire, ca unui adânc și pasionat cercetător în arheologie, folclor, D.Udrescu, 9. XII. 1967”

Toate aceste lucrări cu dedicații și autografe adresate profesorului argeșean, se regăsesc la secția de Colecții Speciale din cadrul bibliotecii.

Profesorul Ion Nania este autorul următoarelor volume, pe care le regăsim în colecțiile bibliotecii:⁵

Rusaliiile: Sărbătoare multimilenară în spațiul românesc (Pitești, Alean, 2009) - donație; *Legende și tradiții* (Pitești, Alean, 2007), cu autograful autorului - donație; *Mozăceni, o veche așezare din fosta țară Vlașca*, (Pitești, Paralela 45, 2004), cu autograful autorului - donație; *Vânatul pe teritoriul României: Mărturii arheologice, istorice, folclorice și etnologice despre mamifere dispărute și pe cale de dispariție* (București, Sport-Turism, 1991) - donație; *Istoria vânătorii în România: (Din cele mai vechi timpuri până la instituirea legii de vânătoare -1891)*, București, Ceres, 1977; *Un prețios izvor istoric care amintește căderea statului lui Burebista. Tezaurul de la Spîncenata. Extras din Studii și comunicări*, Pitești, s.n., 1972 - donație; *Unelte ale paleoliticului inferior descoperite pe văile Dîmbovicului și Mozacului (Județul Argeș). Extras din Studii și cercetări de istorie veche*, București, Editura Academiei Române, 1972 - donație; *O nouă descoperire din perioada feudalismului timpuriu în județul Vâlcea. Discuții și note. Extras din Studii și cercetări de istorie veche*, București, Editura Academiei Române, 1971 - donație; *Noi descoperiri din paleoliticul inferior în județul Dîmbovicioara. Extras din Studia valachica. Studii și materiale de istorie în istorie a culturii*, Tîrgoviște, s.n., 1970 - donație; *O importantă descoperire din perioada feudalismului timpuriu la Bîrlogu, comuna Negrași, județul Argeș. Extras din Studii și comunicări ale Muzeului Pitești*, București, s.n., 1969 - donație; *Aria culturii de prund în România: Extras din Studii și comunicări ale Muzeului Pitești. Istorie - științele naturii*, Pitești, s.n., 1968 - donație; *Locuitorii Gumelniței în lumina cercetărilor*

de la Teiu, București, s.n., 1967 - donație; *Date noi privind lupta de la Fintâna Țiganului. Extras din culegerea Studii și articole de istorie*, Pitești, s.n., 1965 - donație; *Depozitul de bronzuri de la Sacoți-Slătioara, județul Vâlcea, s.l., s.n., s.a.* - donație.

Câteva titluri ale temelor susținute la sesiunile de comunicări științifice și publicate în reviste de specialitate, deținute de Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, care fac parte din donația autorului, sunt:

- *Basarab Voievod-antropomim și apelativ de origine Geo-Dacă: Extras din: Studia Valachia; Studii și materiale de istorie și istorie a culturii*, nr. 12-13 (Târgoviște, s.n., 1980);

- *Contribuții cu privire la viticultura Geto-Dacilor: Extras din Museum - Studii și cercetări de istorie și etnografie* (Golești, 1980);

- *Dovezi ale practicării pomiculturii de către Geto-Daci, care atestă vechimea și continuitatea multimilenară a poporului nostru în spațiul Carpato-Danubiano-Pontic: Extras din „Museum” - Studii și comunicări de istorie și etnografie*, Golești-Argeș, s.n., 1980;

- *Două depozite de unelte neolitice descoperite în raionul Costești (Regiunea Argeș). Extras din Studii și cercetări de istorie veche* (București, Editura Academiei Române, 1965), cu autograful autorului;

- *O nouă descoperire din paleoliticul inferior în regiunea Argeș: Discuții și note: Extras din Studii și Cercetări de Istorie Veche: tomul 15* (București, Editura Academiei Române, 1964), cu autograful autorului;

- *Contribuții la problema localizării luptei de la Rovine: Extras din culegerea: Studii și articole de istorie: Vol. V* (București, s.n., 1963), cu autograful autorului.

Concluzii

Bibliotecile personale donate, de o valoare bibliofilă inestimabilă, se regăsesc în prezent în patrimoniul documentar al bibliotecilor publice. Donațiile de carte care aparțin personalităților locale, profesori, scriitori, oameni de cultură, au avut o contribuție deosebită la dezvoltarea și conservarea fondului de memorie locală, fond unic, specific fiecărei biblioteci publice, reprezentativ pentru istoria culturală și științifică a fiecărei comunități.

Donațiile reprezintă surse documentare autentice în cadrul comunităților, în care regăsim dedicații, autografe, însemnări, ex-libris-uri și stampile, fotografii, diplome, manuscrise și alte documente care stau mărturie a istoriei și memoriei locale, acestea fiind accesibile tuturor categoriilor de public interesat de studiul și cercetarea evoluției culturale atât pe plan local cât și național.

Conform *Manifestului UNESCO pentru bibliotecile publice*, unul dintre obiectivele fundamentale ale bibliotecii publice este acela de promovare a preocupării pentru conservarea patrimoniului cultural, precum și asigurarea accesului la valorile culturale și la informațiile care privesc comunitatea. Patrimoniul cultural documentar și științific, această zestre moștenită de secole, este într-o permanentă schimbare, interacționând cu cei care îl valorifică și îl îmbogățesc, oferind valoare la nivelul individului și al întregii comunități.

Note:

1. DELEANU, Nina; DEJEANU, Daniel. Ion Ș. Nania (25 martie 1934-13 decembrie 2009) - un justițiar rătat cu o vastă cultură enciclopedică. [accesat 22 ianuarie 2024]. Disponibil la: <http://argesexpres.ro/index.php/cultura/20664-ion-s-nania-25-martie-1934-13-decembrie-2009-un-justitiar-ratacit-cu-o-vasta-cultura-enciclopedica>
2. *Ibidem*.
3. *Ibidem*.
4. BJAG. TinRead. [accesat 22 ianuarie 2024]. Disponibil la: <http://bjarges.adisan.ro/opac>
5. *Ibidem*.

Sursa foto: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Colecții speciale

Bedřich Smetana - pionier al școlii naționale cehe de muzică

Raluca BUCINSCHI, bibliotecar

Biblioteca Națională a României. Serviciul Comunicarea Colecțiilor Curente și Orientare Utilizatori.

Compartiment Multimedia

e-mail: raluca.bucinschi@bibnat.ro

Cu ocazia împlinirii a 290 de ani de la nașterea compozitorului Bedřich Smetana, Biblioteca Națională a României organizează expoziția virtuală *Bedřich Smetana - pionier al școlii naționale cehe de muzică*, în care vor fi expuse partituri din colecțiile de muzică ale bibliotecii. Astfel, vom putea regăsi partiturile generale ale lucrărilor care fac parte din ciclul poemelor simfonice „Má Vlast”, toate având Ex libris George Georgescu, fiind editate de muzicologul Zdeněk Nejedlý. Cele două cvartete de coarde sunt partituri de buzunar (poche) apărute la editura Hudební Maticе Umělecké Besedy, în 1944, ambele exemplare având imaginea compozitorului realizate de J. Mulač. Reducția cu pian a operei comice „Mireasa vândută”, este un exemplar cu portretul compozitorului și Ex libris-ul unui alt mare dirijor, Alfred Alessandrescu.

Sub puternica influență a romantismului european în expansiunea sa răsăriteană, a dezvoltării complexe a gândirii muzicale, a emancipării gustului artistic al publicului, a creșterii interesului și a preferințelor pentru arta sunetelor, a descoperirii virtualităților folclorului și a particularităților intonaționale, proprii muzicii naționale, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în provinciile Cehiei are loc un interesant proces de dezvoltare și de afirmare a muzicii, simfonice, instrumentale, de cameră, de operă și vocal simfonice.

Mai mult decât în ale țării slave, în provinciile cehe precum Boemia, Moravia sau Silezia, practica muzicală profesionistă și viața de concert aveau o veche tradiție, Praga fiind unul dintre centrele muzicale europene de frunte, atrăgând numeroși muzicieni renumiți ai timpurilor, de la Mozart, Beethoven și Weber la Berlioz, Liszt, Wagner, Glinka și Ceaikovski.

Sentimentul național și simțul durabilității, al continuității originale, a identificării esenței tematice alături de conștiința originalității și specificității naționale, apar mai întâi la Bedřich Smetana, apoi la Antonín Dvořák și Zdenek Fibich care, în creațiile lor, se apropie de viața și istoria poporului ceh, de frumusețea peisajului natural, toate redade muzical în lucrări originale, cu modalități proprii și specifice de expresie muzicală.

Creatorul stilului muzical național ceh, primul care a sesizat frumusețea și originalitatea muzicii populare cehe, este Bedřich Smetana (1824-1884), rămânând până la sfârșitul vieții legat doar de muzica națională, pe care o va fructifica în formele consacrate romantismului muzical de tipul operei, poemului simfonic și al muzicii de cameră. Pianist, compozitor, pedagog și critic muzical, Smetana va deveni principalul animator al vieții muzicale pragheze, din 1866 devenind principalul dirijor al orchestrei Teatrului Național Provizoriu, instituție a cărei activitate va marca începutul unei vieți teatrale cehe permanente.

Prima sa operă va fi scrisă în 1863 și se va numi „Brandenburgii din Boemia”, și va marca începutul unor adânci schimbări în structura muzicii cehe, remarcându-se prin particularitățile recitativelor realizate într-o manieră specifică, strâns legate fiind de intonațiile vorbirii cehe, și cu toate că lucrarea nu relevă încă în totalitate trăsăturile stilului său original, ea se înscrie în istoria teatrului liric ceh drept prima dramă muzicală patriotică națională, de concepție modernă.

De o cu totul altă factură este opera „Mireasa vândută”, scrisă în 1866, după un libret de Karel Sabina. Tematica desprinsă face parte din viața satului ceh, oferind astfel compozitorului ocazia de a prezenta tablouri în care sunt descrise frumusețea obiceiurilor, robustețea și vigoarea morală a poporului ceh. Desfășurarea lertă, ritmurile de dans popular, episoadele lirice, sunt doar câteva dintre elementele componente ale uneia dintre cele mai populare pagini muzicale create de Smetana. Toate acestea au făcut ca această operă să se bucure, încă de la debut, de o mare popularitate atât pe scenele din Cehia, cât și din lume, fiind una dintre cele mai cunoscute opere ale culturii muzicale cehe.

Singura tragedie muzicală a compozitorului este o operă în trei acte după un libret de Josef Wenzig, creată în aceeași perioadă cu „Mireasa vândută”, numind-o „Dalibor”, după legenda eroului cu același nume, fiind urmată de „Libuše”, un adevărat poem solemn închinat glorificării națiunii cehe încrezătoare în viitorul său liber, lucrarea fiind considerată prima operă națională cehă.

Odată cu această operă, Smetana părăsește tematica istorico-legendară, îndreptându-se din nou spre viața cotidiană, cu oameni simpli, de ale căror obiceiuri, muzică și dansuri, compozitorul se simte puternic atras, realizând operele „Două văduve” și „Sărutul”. Caracterul popular al operei,

buna dispoziție și voioșia comică fac din opera „Sărutul” o capodoperă a muzicii cehe, fiind prima compusă în perioada surzeniei sale.

În următoarea operă - „Secretul”, scrisă în 1878, acțiunea solicită participarea constantă și intensă a orchestrei, conferind muzicii un fond simfonic, necesar accentuării analizei psihologice, iar ultima sa operă „Zidul diavolului” este o compoziție romantică, al cărei subiect este extras din lumea cavalerescă a Evului Mediu.

Miniatura vocală și în special instrumentală l-au atras pe Smetana de-a lungul vieții sale creatoare, fiind și în acest domeniu un deschizător de drumuri, pasiunea, generozitatea și dragostea sa nemărginită pentru muzică apropiindu-l în nenumărate rânduri de aceste genuri, conferindu-le, de cele mai multe ori, sensuri autobiografice.

Culegerea de melodii „Cântece de seară” pentru voce și pian, pe versuri de Vitězslav Halek, reprezintă o destăinuire târzie, testamentară, de un lirism copleșitor, a dragostei pentru cei cărora le-a dedicat întreaga sa creație, iar corurile sale sunt remarcabile, valoarea lor impunându-l pe Smetana în rândul celor mai mari creatori ai genului. Dintre acestea se evidențiază „Cei trei cavaleri”, o magnifică baladă despre Jan Huss - celebrul teolog reformator ceh, „Țărăncuța”, scris în 1868 și „Cântec pe mare”, un cor expresiv, poetic, cântat de marinari în larg, exprimând bucuria apropierei de țărâm și altele.

Creația pentru pian este foarte diversificată, începând cu lucrări de mici dimensiuni precum: „Mic galop”, „Polca Luisei”, „Polca daliilor”, „Impromptu-urile”, piese de dans foarte îndrăgite de compozitor pentru frumusețea melodică și bogăția ritmică, continuând cu lucrări mai ample dintre care amintim „Bagatele și impromptuuri”, „Sonata în sol minor”, cu o foarte clară formă de sonată în prima parte și cu un rondo final, o lucrare bogată în idei melodice și procedee de potențare a structurilor muzicale. După „Șase piese caracteristice”, „Scene de nuntă”, „Foi de album”, „Trei polci de salon opus 7” și alte lucrări, Smetana compune remarcabilele „Dansuri cehe”, două serii, prima de patru, a doua de zece dansuri, ce vin să încucuneze întreaga sa creație pianistică.

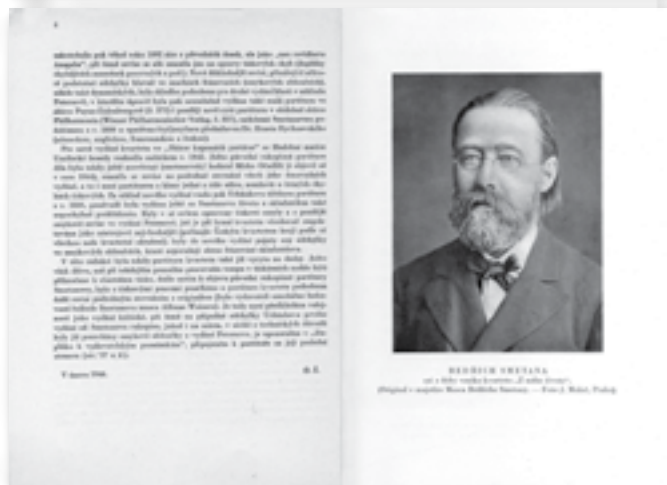
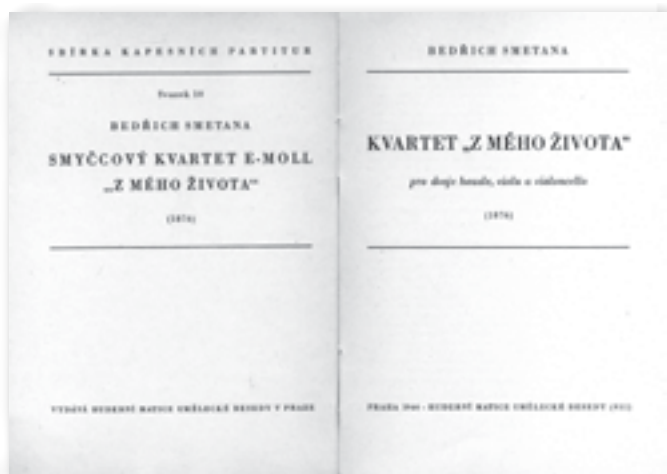
Pentru vioară și pian scrie două duete, iar pentru formații instrumentale de cameră creează un trio și două cvartete de coarde, adevărate capodopere, mărturisiri ale unor trăiri puternice, cu sensuri autobiografice. „Trio pentru pian, vioară și violoncel, în sol minor op. 15” a fost scris la puțin timp după moartea prematură a fiicei sale, ceea ce a determinat declanșarea creării unei drame puternice. Vom remarca varietatea de procedee folosite de Smetana, într-o roșire și tratare proprie, de amplă respirație, reliefând trăsăturile caracteristice stilului său. Partea a doua este foarte originală prin forma sa, pe care compozitorul a numit-o *un compromis* între scherzo și mișcarea lentă.

Foarte interesant este și „Cvartetul de coarde nr. 1 în mi minor *Din viața mea*”, compus după douăzeci de ani de la Trio, într-o perioadă în care auzul compozitorului slăbește progresiv, părăsindu-l definitiv la 20 octombrie 1874. În ultima parte, compozitorul realizează un veritabil tablou al drumului vieții sale, în care sentimentul artei naționale, seninătatea și bucuria succeselor trăite, redată prin teme și ritmuri de dans popular, sunt întrerupte și umbrite de abisul surzeniei. Momentul este realizat într-un mod magistral prin întreruperea discursului muzical printr-o pauză generală de două măsuri. Dar sfârșitul nu este aici, compozitorul trăind mai departe nostalgia anilor tinereții, după care sonoritățile se sting treptat.

Acest cvartet este expresia sintezei măiestriei clasicoromantice, dobândind o largă circulație, impunându-se prin valoarea sa artistică, prin varietatea particularităților stilistice.

Începutul creației simfonice a lui Smetana este marcat tot de lucrări miniaturale, iar prima lucrare simfonică amplă dar și singura, este „Simfonia Solemnă”, scrisă cu ocazia căsătoriei împăratului Franz Joseph I cu prințesa Elisabeta de Bavaria, fiind o compoziție cvadripartită în care compozitorul utilizează citate din *Imnul național ceh* creat de Joseph Haydn.

În perioada următoare, fiind aflat în Suedia și sub influența lui Liszt, abordează poemul simfonic, căruia îi conferă trăsături proprii. Cele trei poeme create sunt variate ca problematică și realizare, precum „Richard al III-lea”, un poem simfonic realizat după drama lui Shakespeare, fără a fi o descriere amănunțită a acesteia, urmat de „Tabăra lui Walenstein”, după Schiller, în care limbajul muzical este mult mai caracteristic stilului său, iar instrumentația este mai colorată. De remarcat prezența intonațiilor melodice și a ritmului de polka, redând dansul soldaților, un început de apropiere a muzicii sale de specificul național ceh. Cel de-al treilea poem simfonic, „Haakon Jarl”, este compus după drama danezului Adam Oehlenschlaeger, fiind mult mai bogat din punct de vedere tematic, reliefându-se măiestria compozițională, forța de sugestie, echilibrul și unitatea dramaturgiei.

Următoarele miniaturi orchestrale create după întoarcerea la Praga în 1861, îl vor apropia pe Smetana de marea sa capodoperă simfonică, „Mă vlasti” (Patria mea) ciclul de șase poeme simfonice compuse între 1874-1879. Pătrunse de un puternic patriotism, cele șase poeme descriu momente și evenimente mai importante din istoria legendară a poporului ceh, locuri istorice și peisaje ale naturii chehe.

Primul poem, „Vyšehrad”, a fost numit după impunătoarea stâncă de pe malul Vltavei, de la intrarea în Praga, despre care legenda spune că era locul de reședință al prinților Boemiei. „Vltava”, cel de-al doilea poem, cât și cel mai cunoscut, reprezintă o glorificare a mărețului fluviu ce străbate Boemia, de la izvoare și până la confluența sa cu Elba. Din punct de vedere muzical, este interesantă reparația temei Vyšehradului, ca un fel de ultim obstacol în calea fluviului după care muzica dispare treptat, sugerând liniștirea apelor fluviului ce se depărtează. Acest poem este urmat de „Šárka”, Smetana creând o fantezie simfonică, unde va descrie minuțios una dintre minunatele legende chehe despre acțiunile frumoasei Šárka, eroina răzbunătoare care „ofensată de infidelitatea amantului său, jură să se răzbune pe toți bărbații”. Al patrulea poem poartă numele „Prin pădurile și livezile Cehiei”, unde compozitorul va realiza una dintre cele mai plastice și sugestive

descrieri muzicale, iar în „Tabor” va apela din nou la istorie, descriind lupta răsculaților cehi, refugiați în fortăreața Tabor de unde au luptat împotriva absolutismului catolic și a oprimirii feudale. Maiestuoasă, muzica poemului se desfășoară pe baza coralului hussit *Voi care sunteți luptătorii lui Dumnezeu*, de o mare simplitate, glorificând acțiunile taboriților și fermitatea caracterului lor. Ultimul tablou simfonic, „Blanik”, continuă problematica poemului anterior. Pentru realizarea continuității, Smetana utilizează și aici tema coralului hussit din Tabor, pe care îl tratează ca pe un adevărat imn.

Unitatea programului celor șase poeme a determinat și unitatea limbajului muzical care, spre deosebire de cel utilizat în primele poeme simfonice, este mult mai personal, mai plastic și mai sugestiv. Specificul național, melodic, ritmic și armonic se împletește armonios cu elementele de sintaxă muzicală, cu arhitecturile și structurile muzicii romantice europene, determinând apariția unei capodopere naționale a muzicii cehe de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Bedřich Smetana, creatorul stilului muzical național ceh, este primul care a sesizat frumusețea și originalitatea muzicii populare cehe, rămânând până la sfârșitul vieții legat numai de problematica națională, urmărind obținerea unei muzici a cărei vitalitate să fie dedusă din esența populară, valorificată apoi în formele consacrate ale muzicii romantice de tipul operei, poemului simfonic și al muzicii de cameră. Caracterul original al muzicii este dat de coloritul orchestral, dar și de policromia paletelor timbrale, realizând astfel proba unei reale virtuozități și inventivități în arta orchestrației.

ILIUȚ, Vasile. *De la Wagner la contemporani. Vol. 2: Culturi muzicale naționale în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*. București: Editura Muzicală, 1992-2001. 416 p. ISBN: 973-42-0161-1

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Comunicarea Colecțiilor Curente și Orientare Utilizatori. Compartiment Multimedia

Les Proverbes de Salomon. Avec une explication tirée de SS. Peres et des Auteurs Ecclesiastiques - o carte tipărită la Paris, în timpul Regelui-Soare

Gabriela TOMESCU

Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Colecții speciale

email: gabitomescu74@gmail.com

Renumit pentru înțelepciunea sa legendară, Regele Solomon a stârnit, de-a lungul timpului, interesul istoricilor, dar mai ales al teologilor. Viața și domnia sa sunt prezentate, pe larg, în cea de-a 11-a carte a *Vechiului Testament* (parte a Bibliei), intitulată „Cartea a Treia a Regilor” Solomon, al cărui nume provine din cuvântul ebraic „shalom” care înseamnă „pace”, a fost unul din fiii Regelui David și succesorul său la tron.

Domnia Regelui Solomon - o domnie lungă și prosperă

Potrivit istoricilor, Solomon a devenit rege al Israelului Unificat, la doar 15 ani, în perioada în care Israelul a atins apogeul dezvoltării sale economice și culturale. La urcarea pe tron, Solomon a fost nemilos cu adversarii săi politici, pe care i-a înlăturat din preajma sa, numind în posturi administrative și militare oameni pricepuți și de încredere.

A construit temple și a reorganizat Israelul în 12 triburi. A înființat colonii, în afara regatului și a dus o politică de cooperare și relații comerciale, reciproc avantajoase, cu toți marii conducători, de atunci. Domnia de 43 de ani a Regelui Solomon (973 î.Hr.-930 î.Hr.), a fost una prosperă și tihnită, datorită abilităților de mare conducător, a dezvoltării comerțului cu regii arabi și cu regele fenician Hiram al Tirului, dar, mai ales, a înțelepciunii de care a dat dovadă în conducerea regatului său.

Textul *Sfintei Scripturi* (cap. 3 al „Cărții a Treia a Regilor”) ne dezvăluie că, într-o noapte, în vis, regele Solomon îi cere lui Dumnezeu înțelepciune pentru a-și conduce poporul cu pricepere, iar Creatorul Suprem îl înzestrea cu „o minte înțeleaptă și pricepută” cum nu mai avusese nimeni înaintea lui, făcându-l să dețină „cunoștințe multe ca nisipul mării”. Pe deasupra, îi oferă bogății și slavă, făcându-l cel mai bogat rege din acele timpuri.

Înțelepciunea regelui Solomon, transmisă generațiilor următoare

Solomon a rămas în istoria și memoria universală, datorită înțelepciunii lui lăsată moștenire posterității, prin cărțile și proverbele (pildele) scrise. Potrivit specialiștilor, de numele său se leagă trei cărți de înțelepciune din *Vechiul Testament*, corelate cu trei perioade ale vieții sale: „Cântarea cântărilor”, scrisă la tinerețe (probabil, cam prin anul 965 î. Hr.); „Proverbele sau pildele lui Solomon”, la maturitate, cu nenumărate sfaturi practice și înțelepte, multe dintre ele cu valoare de maximă; iar, la bătrânețe, „Ecclesiastul” în care se simte fiorul nostalgiei, arătând că nimic nu are stabilitate aici jos, pe pământ, atunci când stă în fața veșniciei lui Dumnezeu.

Cea mai apreciată scriere a sa „Proverbele...”, având 31 de capitole reprezintă „o culegere de maxime și zicători ale înțelepciunii iudaice, introduse în canonul *Vechiului Testament* sub semnul inspirației divine și preluate de creștinism cu amendamentele lăuntrice, înnoitoare, ale Evangheliei lui Hristos”.¹

Spicuim, la întâmplare, câteva din pildele sale înțelepte: „Cel înțelept îl va iubi pe cel care îl muștră.”; „O rugăciune poate salva viața omului.”; „Un om prosper trebuie să-și păstreze integritatea.”; „Frica de Dumnezeu este școala înțelepciunii.”; „Încrede-te în Domnul din toată inima ta și nu te bizui pe înțelepciunea ta!”; „Păzește-ți inima mai mult decât orice, căci din ea ies izvoarele vieții.”

Aceste cărți de înțelepciune („Cântarea cântărilor”, „Proverbele sau pildele lui Solomon” și „Ecclesiastul”) au fost tipărite, traduse și adaptate, de-a lungul timpului, în aproape toate limbile, fiind explicate, pe larg, de teologi și istorici și filologi.

Volumul *Les Proverbes de Salomon. Avec une explication tirée de SS. Peres et des Auteurs Ecclesiastiques* (*Proverbele lui Solomon. Cu o explicație de la Sfinții Părinți și autori ecclesiastici*), se găsește în expoziția permanentă a Secției Colecții Speciale - Biblioteca Județeană Argeș

Având o vechime de 351 de ani, volumul atrage atenția iubitorilor de cultură prin faptul că este o ediție bilingvă, fiind tipărit atât în limba franceză, cât și în latină, de tipograful și librarul francez Pierre Le Petit, în anul 1673, la Paris, în Librăria Regală (*Librairie du Roy*), în timpul Regelui Soare - Ludovic al XIV-lea (1643-1715), puternic susținător al culturii, științelor și artelor.

De altfel, în prima parte a lucrării, se menționează că acest privilegiu este acordat de Excelența Sa, Regele Ludovic al XIV-lea, în ședința *Consiliului de Coroană* din 12 noiembrie 1670 (pe baza scrisorilor patentate trimise la Curtea Regală a Franței) - numai tipografului și librarul francez Pierre Le Petit, „care o va tipări, după cum va crede de cuviință [...] la dimensiunea și caracterul de literă” pe care le va considera potrivite.

În secțiunea „Privilegiul regal” („*Privilège du roy*”) se stabilește o amendă de 2000 de lire sterline care se va aplica oricărui alt librar sau tipograf, care ar încerca să tipărească această carte, urmată de confiscarea copiilor contrafăcute:

„*Deffenses a tous Libraires et Imprimeurs, et autre personnes de quelque qualite et condition qu elles foient, de les imprimer, faire imprimer, vendre ny debiter durant ledit temps en aucun lieu de l'obeissance de la Majeste, sans le consentement de l'Exposant ou de ceux qui auront droit de luy, fous quelque pretexte que ce foit, a peine de deux mille livres d'amende contre chacun des contrevenans, de confiscation des Exemplaires contrefaites.*”

Imprimat în tipar negru, volumul *Les Proverbes de Salomon. Avec une explication tirée de SS. Peres et des Auteurs Ecclesiastiques* debutează cu o ilustrație, intitulată

de artistul-desenator Philippe de Champagne „*Dumnezeu este cel care vorbește, iar acest prinț este limba lui*”, în care este reprezentat Regele Solomon, scriind această carte („*Proverbele lui Solomon*”) în timpul revelației divine, cuvintele nefiind ale lui, ci ale Creatorului Suprem. De altfel, acest lucru este subliniat prin prezența în desen a dictonului latin *Lingua hominis, sed verba Dei* (*Limba omului, dar cuvintele lui Dumnezeu*).

Volumul de 797 de pagini este legat în piele, având hârtia de moară de înaltă calitate, bine conservată; este bogat împodobit cu numeroase vigniete, multe reprezentând îngerași, dar și cu litere ornate și frontispicii florale sau de inspirație religioasă, semn al gustului artistic rafinat al acelei epoci.

Sursa imaginilor: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Fond Colecții Speciale

Notă:

1. Înțelepciunea adevărată. Resurse corecte și complete. [accesat 25 martie 2024]. Disponibil la: <https://intelepciunea.omu.ro/proverbele-lui-solomon-80/>

Biblioteca Publică Centrală din Amsterdam

Dr. Raluca MAN

Biblioteca Națională a României. Biroul Editorial

e-mail: raluca.man@bibnat.ro

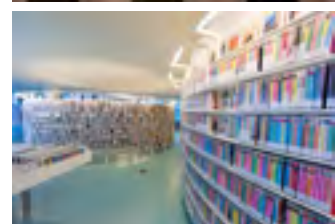
Cea mai mare bibliotecă din Țările de Jos, Filiala Centrală a Bibliotecii Publice din Amsterdam (Openbare Bibliotheek Amsterdam - OBA) este situată la est de Gara Centrală din Amsterdam, la o distanță de 500 de metri. Biblioteca Publică Centrală din Amsterdam găzduiește o colecție de 1,5 milioane de unități bibliografice într-un spațiu în care lucrează 350 de angajați care coordonează 27 de filiale, un post de radio online și un microbuz special care circulă pe un traseu prestabilit, aducând persoanele vârstnice sau cu dizabilități la bibliotecă. Cu o frecvență mare de vizitatori în fiecare zi, biblioteca pune la dispoziția acestora 600 de calculatoare cu acces la internet, o sală de teatru cu 270 de locuri, un muzeu și un restaurant cu 250 de locuri, a cărui terasă oferă vederi spectaculoase asupra orașului.

Sursa: <https://www.facebook.com/photo?fbid=819522893533813&set=pcb.819524183533684>

Biblioteca, proiectată de Coenen¹ este un exemplu de design ecologic de ultimă generație. Interiorul și exteriorul OBA reprezintă un ansamblu sculptural contrastant din punct de vedere al atmosferei: monolitul sculptural din piatră naturală care îmbrățișează fațada principală lasă să pătrundă lumina naturală care modelează spațiul interior și izolează clădirea de împrejurimile sale. Inima clădirii este reprezentată de scara rulantă care creează o repetiție a mișcării în arhitectură. A fost folosit doar un număr limitat de coloane pentru a lăsa spațiul liber și flexibil, fără obstacole, în timp

ce lumina naturală, de asemenea un element arhitectural, este canalizată prin ferestrele mari. Clădirea, inaugurată în 2007, acoperă o suprafață de 28.000 metri pătrați, are 7 etaje supraterrane și 3 subsoluri, unde se află zona de staționare și depozitare a bicicletelor (până la 2.000 de biciclete) și 1.200 de locuri de parcare.

Sursa: <https://www.facebook.com/photo?fbid=819522893533813&set=p-cb.819524183533684>

Sursa: <https://www.amsterdam.net/en/things-to-do-amsterdam/oba-public-library-amsterdam/>

Pe Oosterdokseiland, pe locul unde a fost oficiul poștal al Gării Centrale, se află acum o dezvoltare urbană complet nouă. Planul de dezvoltare urbană al firmei de urbanism și arhitectură constă în contururi abstracte de aliniamente și înălțimi alternative ale clădirilor, al căror element central este biblioteca, la care se adaugă un teatru, un centru de conferințe, o cafenea de 500 metri pătrați și 9.000 metri pătrați de spații de birouri, într-o anvelopă urbană cu un volum de aproximativ 40 de metri în înălțime, 40 de metri în lățime și 120 de metri în lungime.

Sursa: https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g188590-d1499038-Reviews-OBA_Library_of_Amsterdam-Amsterdam_North_Holland_Province.html#/media-attraction/1499038/104589112:p/?albumid=-160&type=0&category=-160

Jo Coenen a proiectat OBA ca pe un loc de întâlnire în interior, pornind de la piața din fața clădirii, cu scările care duc la intrarea principală. Datorită formei sale proeminente, un L răsturnat, clădirea este un punct de reper ușor de observat în peisajul urban din Amsterdam. Forma, funcția și tehnica sunt legate în mod inextricabil. Baldachinul proeminent și construcția suspendată a peretelui lateral sunt două dintre componentele bibliotecii publice care exemplifică modul în care considerațiile formale și funcționale au avut consecințe profunde asupra construcției sale. Pentru a obține flexibilitate și o dispunere clară a clădirii vaste și complexe, a fost folosit doar un număr limitat de coloane, lăsând toate spațiile cât mai deschise posibil.

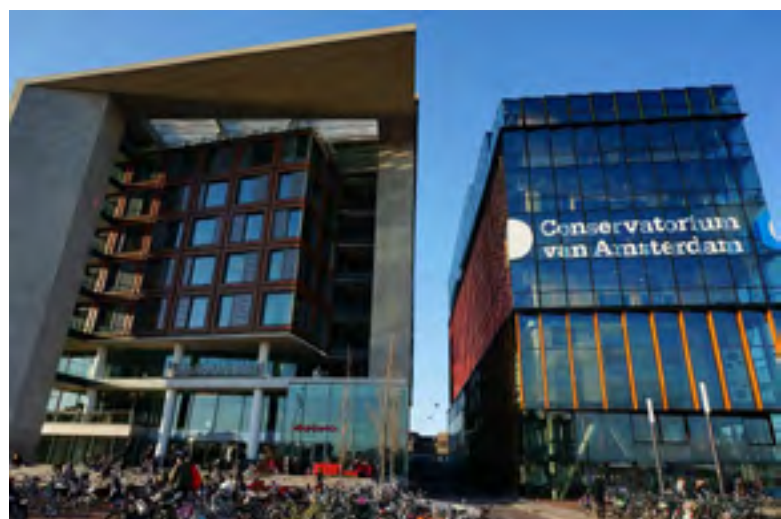
Sursa: <https://www.amsterdamtips.com/oba-amsterdam-central-library>

Sursa: <https://www.amsterdamtips.com/oba-amsterdam-central-library>

Reglementările privind siguranța la incendiu au fost respectate prin amplasarea inteligentă a diferitelor căi de evacuare și prin instalarea unui sistem de aspersoare în întreaga clădire. Sistemul de ventilație a bibliotecii este proiectat pentru a avea o intrare de aer la temperaturi ridicate în clădire, controlată de niveluri minime de dioxid de carbon. Toate liniile de alimentare și de comunicare au fost instalate în interiorul unui etaj supraînălțat. Stocarea energiei pe termen lung este în curs de dezvoltare pentru întreaga parte sudică a Oosterdokseiland, iar toate clădirile sunt conectate la un sistem central de răcire și încălzire. Sistemul de distribuție cuprinde două inele, rece și cald, care alimentează clădirile conectate cu căldură și frig. Excesul de frig sau căldură va fi stocat în inelele tampon. Două sisteme de energie solară fotovoltaică sunt realizate într-un sistem de fațadă integrat. Un sistem de gestionare a energiei din clădire controlează ventilația și sistemul de încălzire/răcire, precum și producția de energie electrică a sistemului de energie fotovoltaică.

Folosirea exclusivă a calcarului de coajă permite bibliotecii să își păstreze independența în cadrul ansamblului, făcând totodată legătura cu fațadele din piatră naturală ale fostului oficiu poștal al Gării Centrale. Materializarea exteriorului continuă în interior. Stabilitatea nucleului cu lifturile, copertina și intrarea au fost finisate cu un calcar brut de culoarea nisipului. În cadrul acestei sculpturi de pietre naturale, ferestrele de tip bovindou din cedru roșu occidental au fost plasate în rame de oțel. Acesta este mijlocul clădirii, cu biblioteca și colecțiile sale. Pe fațada vestică, peretele se schimbă într-un fel de scară. În interior, ferestrele de tip bovindou au fost acoperite cu arțar american. Spațiile care au fost create în acest perete au un caracter unic și oferă o priveliște spectaculoasă asupra orașului.

Sursa: https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g188590-d1499038-Reviews-OBA_Library_of_Amsterdam-Amsterdam_North_Holland_Province.html#/media-af/1499038/95197580:p/?albumid=-160&type=0&category=-160

Biblioteca Centrală din Amsterdam este a doua cea mai mare bibliotecă publică din Europa² mutându-se din vechiul sediu de pe canalul Prinsengracht în Oosterdokseiland, lângă Muzeul de Știință și Tehnologie NEMO³, devenind un loc atractiv pentru a petrece câteva ore, mai ales dacă este frig sau plouă în Amsterdam - ceea ce se întâmplă destul de des!

Sursa: https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g188590-d1499038-Reviews-OBA_Library_of_Amsterdam-Amsterdam_North_Holland_Province.html#/media-af/1499038/80034219:p/?albumid=-160&type=0&category=-160

Cele 10 niveluri ale bibliotecii sunt dispuse astfel:

Nivel -1 • Biblioteca pentru copii / Casa de păpuși Mouse Mansion (Het Muiszenhuis) / Spații de joacă amenajate cu mobilier adaptat copiilor (0-11 ani) / Dulapuri

Nivel 0 • Intrare / Birou de servicii / Împrumut și restituire
Mezanin • Cafenea / Ziare și reviste / Spații expoziționale / Galerie

Nivel 1 • Postul public de radio și televiziune din Amsterdam (Publiek Omroep Amsterdam)

Nivel 2 • Literatură / Poezie / Benzi desenate / Literatură engleză / Colecția Junior (12-19 ani)

Nivel 3 • Călătorii / Istorie / Amsterdam / Literatură franceză

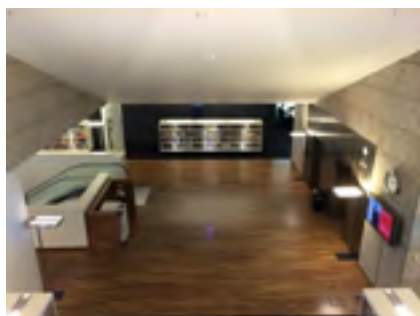
Nivel 4 • Artă / Media / DVD-uri și CD-uri / Zona de cinematografie

Nivel 5 • Zona de studiu / Științele naturii / Științe aplicate

Nivel 6 • Științe sociale / Științe politice / Teatru / Săli de conferințe, dezbateri / Forum

Nivel 7 • Cafeneaua-restaurant Babel / Panorama

Nivel 8 • Birouri (închise pentru public).

Sursa: https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g188590-d1499038-Reviews-OBA_Library_of_Amsterdam-Amsterdam_North_Holland_Province.html#/media-attr/1499038/80034219?p?albumid=-160&type=0&category=-160

Biblioteca Publică Centrală din Amsterdam s-a adaptat la vremurile în schimbare determinate de factori care țin de creșterea și varietatea demografică. În Amsterdam locuiesc 180 de naționalități și municipalitatea are o politică de a păstra în oraș familiile tinere cu copii. În acest context, cu o cerere tot mai mare de locuri de studiu și mai puține subvenții din partea administrațiilor (locale), trebuie generate mai multe venituri prin închirierea de săli de ședință și/sau conferință și din vânzarea de alimente și băuturi. Prin urmare, există mai multe inițiative comune cu alte institute (culturale) din Amsterdam, cum ar fi Colegiul Public, cinematograful Eye și Maison Descartes, precum și cu supermarketul Albert Heijn din apropierea bibliotecii. Aceste aspecte au dus la o reprojecție a secției pentru copii, la o zonă mai mare de săli de conferințe cu săli de ședință care facilitează o gamă mai largă de grupuri, la o nouă cafenea, mai spațioasă, și la un restaurant mai mare, la ultimul etaj. Probabil cea mai interesantă adăugire la programul Bibliotecii Publice este „Biblioteca lumii”, o zonă specifică rezervată pentru expunerea de cărți internaționale,

Sursa: https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g188590-d1499038-Reviews-OBA_Library_of_Amsterdam-Amsterdam_North_Holland_Province.html#/media-attr/1499038/80034219?p?albumid=-160&type=0&category=-160

concepută parțial ca o expoziție, ca o nouă interpretare a bibliotecii tradiționale. Pe lângă aceste schimbări, și după ce a fost analizat fluxul actual de vizitatori și zonele de primire/recepție și de facilitare care se intersectau într-un mod uneori prea direct, o mulțime de etaje au fost reorganizate prin crearea de noi scări, grupuri sanitare (nivel -1, la etajele 6 și 7) și birouri de informare. Chiar mai mult decât era deja, Biblioteca Publică este percepută ca un oraș în interiorul unei clădiri, schimbând astfel sensul bibliotecii moderne într-un loc de împărtășire a informațiilor în sensul cel mai larg, mai degrabă decât o simplă clădire în care se poate merge pentru a citi cărți. Deschisă zilnic între orele 10:00 și 22:00, cu excepția unor sărbători legale, OBA folosește camere de supraveghere permanentă pentru a-și proteja utilizatorii, vizitatorii și angajații și pentru a preveni furturile. Supravegherea activă se desfășoară în intervalul orelor de funcționare și în timpul controalelor care se efectuează în situațiile impuse.

La exterior, este o clădire mare, modernă și oarecum fadă, din beton, dar interiorul este incredibil. Este un spațiu imens, luminat de lumina naturală care intră prin luminatorul din centrul clădirii. Absolut totul este alb, iar rafturile, mesele, scaunele și dulapurile din interior sunt toate rotunjite și netede, singura notă de culoare venind de la sutele de cărți, CD-uri, DVD-uri și oameni. În hol se află un pian la care oricine poate cânta. Conservatorul național de muzică se află chiar lângă clădire, așa că pianul nu se află întâmplător aici. Holul bibliotecii este, practic, o galerie de peste 30 de metri înălțime, creând senzația unui spațiu infinit și care, de pe terasa ultimului etaj, oferă priveliști magnifice asupra orașului. Biblioteca este organizată mai degrabă „tematic”, punctul forte fiind ergonomia: birourile, stațiile de lucru sau de studiu, canapelele și fotoliile de lângă ferestre sunt foarte numeroase și confortabile. Absența pereților despărțitori interiori și faptul că rafturile care conțin cărți nu depășesc înălțimea de 1m 50 cm, transformă interiorul într-un spațiu deschis, luminos și ideal pentru a petrece perioade lungi de timp într-o atmosferă cât mai confortabilă și armonioasă. Fațada se deschide spre zidurile orașului într-o manieră transparentă și priveliștile sunt pur și simplu spectaculoase.

Sursa: https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g188590-d1499038-Reviews-OBA_Library_of_Amsterdam-Amsterdam_North_Holland_Province.html#media-atf/1499038/96764013:p/?albumid=-160&type=0&category=-160

Note:

1. Firma de urbanism și arhitectură Jo Coenen Architects & Urbanists (JCAU) are 3 sedii în Europa: la Amsterdam și Maastricht în Olanda și la Berna, în Elveția. Mai multe informații sunt disponibile la: <https://jcau.nl/portfolio/oba-amsterdam-public-library-renovations/>
2. Cea mai mare bibliotecă publică din Europa este Biblioteca din Birmingham, din Marea Britanie (inaugurată în 2013), care, cu 10 niveluri și 31.000 m², este puțin mai mare decât cea din Amsterdam (28.000 m²). În mod ironic, a fost proiectată de Mecanoo, o firmă de arhitectură olandeză cu sediul în Delft. Costul construcției sale a fost de 189 de milioane de lire sterline, mai mult decât dublu față de cel de 80 de milioane de euro al Amsterdamului. Trebuie remarcat faptul că Biblioteca din Birmingham este deschisă doar 40 de ore pe săptămână, în timp ce Biblioteca Centrală din Amsterdam este deschisă 90 de ore pe săptămână!
3. Cel mai mare muzeu de știință din Olanda, clădirea oferă cinci etaje de activități practice, interesante, atrăgătoare, un loc unde știința și tehnologia pot fi captivante pentru toate vârstele. Mentea creativă din spatele NEMO, construit în 1997, este arhitectul italian Renzo Piano, care a câștigat Premiul Pritzker pentru arhitectură în 1998. Acesta a avut o viziune clară în ceea ce privește proiectarea clădirii NEMO, cu propria sa piață la 22 de metri deasupra nivelului apei. Terasa spectaculoasă de pe acoperiș are o priveliște magnifică asupra Amsterdamului și a Eastern Docklands. Premiul de arhitectură Pritzker este un premiu internațional de arhitectură acordat anual pentru a onora un arhitect sau arhitecți în viață a căror operă construită demonstrează o combinație de calitate, de talent, viziune și angajament care a produs contribuții consistente și semnificative pentru umanitate și mediul construit prin arta arhitecturii. Fondat în 1979 de Jay A. Pritzker și soția sa Cindy, premiul este finanțat de familia Pritzker și sponsorizat de Fundația Hyatt. Este considerat a fi unul dintre cele mai importante premii de arhitectură din lume și este adesea denumit Premiul Nobel al arhitecturii. Printre clădirile notabile ale lui Renzo Piano se numără: Centre Georges Pompidou din Paris (1977), The Menil Collection din Houston (1987), Jean-Marie Tjibaou Cultural Centre din Noumea (1998), California Academy of Sciences din San Francisco (2008), The Shard din Londra (2012), Jérôme Seydoux Pathé Foundation din Paris (2014), Whitney Museum of American Art din New York (2015), Stavros Niarchos Foundation Cultural Center din Atena (2016), Centro Botin din Santander (2017).

Bibliografie:

1. The Amsterdam Public Central Library. OBA Oosterdok. [accesat 14 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.oba.nl/oba/amsterdam-public-library/central-library.html>
2. Facebook Page OBA Amsterdam. [accesat 14 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.facebook.com/OBAmsterdam/>
3. Amsterdam Central Library-Visitors Guide. OBA Oosterdok. [accesat 14 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.amsterdamtips.com/oba-amsterdam-central-library>
4. Jo Coenen Architects & Urbanists. [accesat 14 iunie 2024]. Disponibil la: <https://jcau.nl/portfolio/oba-amsterdam-public-library-renovations/>

Camil Petrescu, între arta dramatică și arta narativă.

130 de ani de la nașterea scriitorului, cu imagini din colecțiile Bibliotecii Naționale a României

Nicoleta CORPACI, bibliotecar

Biblioteca Națională a României. Serviciul Comunicarea Colecțiilor Curente și orientare utilizatori

email: nicoleta.corpaci@bibnat.ro

S-au împlinit, la data de 9 aprilie 2024, 130 de ani de la nașterea lui Camil Petrescu, personalitate literară română complexă, o figură a lumii literare care a adus strălucire și o incontestabilă valoare în mai toate genurile literare, una dintre forțele intelectualității românești. Scriitor prolific, a cărei operă, rezultat al muncii și inspirației sale creatoare, îl plasează în rândul celor care au reușit să intensifice și să multiplice frumusețea lumii, Camil Petrescu aduce în prim plan o serie de eroi creați în ipostaze magistrale, o seamă de intelectuali cu destine și drame personale tragice, în cele mai multe cazuri.

Motto: „Cultura este o economie de experiențe, deci un simplu procedeu de valorificare a timpului în evoluția transcendențială. Este dacă nu ne înșelăm o definiție strict fenomenologică, cu totul opusă celei curente astăzi în intelectualitatea noastră socotită modernă, care înclină să confunde cultura cu mântuirea individului, ori cu destinul unei rase, deci cu accentul și cu „puritatea” stilului, cu biologia când nu cu etica unei epoci. Critica grăbește cu alte cuvinte judecata timpului, orientează creația, aceasta-i specificitatea ei, întrucât e culturală...”
(Camil Petrescu. Prefață la vol. Teze și antiteze)

Despre nașterea și copilăria lui Camil Petrescu arhivele au păstrat informații legate de locul nașterii, la Spitalul Filantropia din București, despre o tânără mamă, care a fost nevoită să-l dea spre îngrijire unei familii de condiție modestă, decedând la scurt timp și despre un tată, pe care nu l-a cunoscut niciodată. Despre familia care l-a îngrijit, Camil Petrescu a vorbit foarte puțin pe parcursul vieții, destăinuirile sale au fost doar către cei mai apropiați oameni din viața lui, însă nu este greu de remarcat că s-a confruntat cu o copilărie traumatizantă, umilitoare și cu foarte multe lipsuri, „săracă” în mediul real și „bogată” în primirea celor mai aspre și adânci răni emoționale și morale.

Prin grija unui învățător, care a crezut în viitorul tânărului Camil Petrescu, acesta urmează ca bursier Liceul Sf. Sava și ultimele clase la Liceul Gh. Lazăr. Pe parcursul anilor, a oferit meditații contra cost copiilor din familiile bogate, o parte dintre ele ale colegilor săi de școală, ceea ce îi adâncește trauma și umilința, sentimentele de frustrare și revolta însoțindu-l până la finalizarea liceului, având totuși convingerea că prin muncă tenace va reuși să depășească toate aceste bariere și să se impună în societate.

Absolvă Liceul Gh. Lazăr la data de 25 iunie 1913 și se înscrie la Facultatea de filosofie a Universității din București, pe care o finalizează în anul 1919.

Într-o lume nedreaptă, constrânsă de barierele sociale, tânărul Camil Petrescu își găsește un aliat care-i va fi credincios, măcar pentru o perioadă, respectiv cartea și lectura. Pasiunea sa pentru cărți l-a transformat într-un „prizonier” al lecturii, oferindu-i și un sentiment de superioritate intelectuală, ceea ce i-a deschis calea spre creație. Încă de tânăr, a studiat filosofia, citindu-l pe Spinoza, Leibniz și Kant, lecturi care, mai târziu, îl vor arunca în cele mai negre abisuri, alimentându-i suferința și gândirea distructivă, devenind, după cum însuși a declarat, „geniul său rău”.

Primele încercări literare i-au fost respinse de revista *Semănătorul*, către care, sub pseudonimul Godeanu, Camil Petrescu a trimis un extras dintr-o proză, în clasa a V-a de liceu. Aflăm însă din paginile ziarului *Flacăra* din data de 3 noiembrie 1912, că tânărul Camil Petrescu a obținut un premiu de 15 lei la un concurs literar la care a participat, ceea ce, este posibil, să se fi constituit într-o mică satisfacție a tânărului autor, aspirant spre reușită și afirmare literară.

Sub pseudonimul Raul D. a colaborat cu revistele *Facla* și *Rampa* lui N.D. Cocea și *Cronica* lui Tudor Arghezi, fiind fascinat de cele două figuri ale comunității literare contemporane lui.

Însă evoluția sa este întreruptă, fiind pusă pe plan secund, de izbucnirea Primului Război Mondial, astfel că anul 1916 îl găsește pe Camil Petrescu pe front, loc în care s-a confruntat cu cea mai nocivă trăire, moartea camarazilor săi. Pentru tânărul Camil, războiul a constituit o chestiune de moralitate, ce trebuie tranșată cu onoare și mândrie, conștiința sa fiind însă adânc rănită după respingerea la recrutare, având adevărate crize de personalitate. Însă nu a capitulat în fața acestei respingeri și, în paralel cu studiile universitare, urmează Școala de Ofițeri și, la intrarea României în război, deține gradul de plutonier în *Regimentul VI-infanterie Mihai Viteazu*. Prin prisma experiențelor acumulate, Camil Petrescu cunoaște diferite tipologii umane, discrepanța între asupriți și asupritori, sentimentul camaraderiei și al egalității în fața morții. Poeziile scrise după război și apărute în perioada 1919-1920 în revista *Sburătorul* sunt rezultatul acestor trăiri și reflectă revolta împotriva celor care au gestionat desfășurarea războiului, nedreptatea morții unor oameni nevinovați și inocenți, lipsiți de apărare în fața morții și aflați în imposibilitatea de a riposta în mod echitabil.

Camil Petrescu
 Autor autobiografic
 Carte postată ilustrată, Editura Meridiane
 Biblioteca Națională a României, Serviciul Colecții Speciale, Cabinetul de Fotografii

Camil Petrescu
 Autor
 Fotografie pe alb-negru gelatină decupată de argint
 Cu o dedicație obișnuită pentru colecționarii și interesele Școlii din acelezi timpuri.
 Al. Sănu-Gheorghe
 Biblioteca Națională a României, Serviciul Colecții Speciale, Cabinetul de Fotografii

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale. Cabinetul de fotografii

Revenit din război, cu invaliditate fizică prin pierderea parțială a auzului, cu suferință morală majoră și cu experiență de prizonierat, fiind eliberat din captivitate în aprilie 1918, Camil Petrescu se confruntă curând cu alte dezamăgiri legate de comportamentul oamenilor față de trauma războiului, vechile camaraderii uitate mult prea repede și întoacerea la obiceiurile egoiste ale societății.

A găsit Camil Petrescu instrumentele necesare pentru a lupta împotriva nedreptății? Desigur, însă nu întodeauna au fost cele care i-au adus satisfacții. În ianuarie 1919 primește postul de profesor suplinitor la *Liceul Gheorghe Lazăr*, iar în martie își ia licența în filosofie cu calificativul *magna cum laude*. Se înscrie la doctorat astfel că, în anul 1937 va susține în fața comisiei conduse de Constantin Rădulescu-Motru lucrarea *Modalitatea estetică a teatrului*. „Cochetează” cu politica și, în entuziasmul de a se afirma, se avântă și ia decizii nefavorabile lui, una dintre ele fiind preluarea redacției publicației *Banatul*, din Lugoj, devenită ulterior *Banatul românesc*. Insistențele și promisiunile preotului doctor Avram Imbroane l-au determinat să preia această publicație, de la care va pleca, destul de repede, dezamăgit de constrângerile impuse. Se mută la Timișoara, unde este profesor suplinitor de limba română la liceul real germano-maghiar și editează el însuși publicația *Țara*, oprită după doar două numere, reluată însă spre sfârșitul anului 1920. Urmează colaborarea cu revista *Limba română*, publicație trilingvă româno-germano-maghiară, pentru care a scris articole împotriva situației politice a vremii, atacând corupția și condițiile mizere ale clasei muncitoare din diverse spații

industriale, cu numele său sau sub diverse pseudonime: Grămătic, Millu&Cam, Cronicar, Radical etc. A încercat să candideze ca deputat în cercul Oravița, în anul 1921, însă s-a retras, nu din lipsa susținerii, ci din lipsa materială și financiară. Eșecul politic și dezamăgirile relaționale, din partea unei elite capitaliste pavoazată frazeologic, îl determină să renunțe la Banat și revine în București pentru a se lansa cu noi proiecte literare.

Jurnalismul a fost o constantă în viața lui Camil Petrescu și, pe tot parcursul vieții, fie s-a dedicat colaborării cu diferite publicații, fie eroii din romanele sale interferează cu acest subiect. Publicistica lui Camil Petrescu se întrepătrunde de multe ori cu latura creației artistice, păstrând notele caracteristice operei sale, din care răzbate melancolia, entuziasmul, sentimente de revoltă și de moderare. A colaborat cu mai mult de 50 de ziare, pentru care a scris articole din mai multe domenii, de la cronici sportive, până la cele dramatice, într-un număr destul de mare, care nu a limitat însă calitatea actului creativ. Amintim aici, pe lângă cele prezentate mai sus, publicații periodice culturale importante ale vremii, la care a colaborat, le-a înființat sau pe care le-a condus, cum ar fi : *Letopiseși, Adevărul, Gîndirea, Sburătorul, Contimporanul, Revista vremii, Cuvîntul liber, Săptămîna muncii intelectuale și artistice, Facla, Argus, Mișcarea literară, România literară, Cetatea literară, Rampa, Universul literar, Viața literară, Sinteză, Omul liber, Tiparnița literară, Floarea de foc, Reporter, Viața românească, Gazeta, Excelsior, Fotbal, Lumea, Teatrul Național (Studio), Teatrul, Scînteia, Flacăra, Contemporanul etc.*

Notabilă este colaborarea lui Camil Petrescu cu *Revista Fundațiilor Regale*, în perioada 1934-1947, pentru care a ocupat funcția de redactor-șef și care a constituit colaborarea cea mai lungă și echilibrată a lui Camil Petrescu cu o publicație literară într-o perioadă de mari frământări istorice.

În publicațiile literare a editat articole, ce s-au constituit în instrumente de polemică, ce conțineau doze de adevăr, îndreptate împotriva altor nume literare și culturale ale vremii, cum ar fi Pamfil Șeicaru, ceea ce a dus la retragerea de pe scena Teatrului Național a piesei *Mioara*.

În alte publicații a încercat să contureze o elită de personalități, care să constituie modele de conștiință națională, atingând nume ca Ion Heliade-Rădulescu, Vasile Alecsandri, Constantin Brâncuși, Elvira Popescu sau Nicolae Titulescu.

Însă, în contextul politico-social al perioadei de după Primul Război Mondial, Camil Petrescu nu a abandonat nicio clipă lupta, în ciuda eșecurilor și a dezamăgirilor întâmpinate, îndreptată împotriva burgheziei și a marilor monopoluri și a luptat permanent pentru valorile morale în care credea, pentru crearea unei intelectualități autentice, formată din oameni de valoare, o familie omogenă și valoroasă, o generație intelectuală determinantă și autoritară, scriind o serie de eseuri, articole și cronici.

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecției Speciale. Cabinetul de manuscrise

Dramaturgia de început a lui Camil Petrescu a transmis un mesaj destul de dur și de virulent pentru comunitatea literară burgheză de la acea dată, dornică să găsească un autor pe care să-l ridiculizeze și să-l înlăture, cu aversiune, din mediul cultural românesc. *Jocul ielelor*, prima piesă de teatru a lui Camil Petrescu, scrisă în 1916 și reluată în 1918, a fost pusă în scenă în ianuarie 1919 de Teatrul Comedia, retrasă destul de repede din repertoriu, autorul intrând în conflict cu conducerea teatrului din motive de montaj al piesei. A urmat, în anul 1919, piesa *Act venețian*, pe care nicio companie teatrală nu a acceptat-o.

Începând cu anul 1922, activitatea lui Camil Petrescu - dramaturg se intensifică, prin publicarea piselor *Suflete tari* (1922), *Mitică Popescu* (1925) și volumul de *Teatru* în care a fost inclusă piesa *Mioara* (1928), toate regizate la Teatrul Național, însă destul de repede eliminate din stagiile teatrale din cauza unor campanii de presă nefavorabile și defăimătoare. Piesa *Mioara* a fost reluată abia după 17 ani, în 1943, când Teatrul Național era condus de Liviu Rebreanu, reprezentațiile fiind susținute cu sălile pline. În anul 1926 publică fragmentar piesa *Danton* în *Universul literar* și în foileton în publicația *Vremea*.

Colaborează cu revista *Sburătorul*, condusă de Eugen Lovinescu, în paginile căreia a publicat, începând cu anul 1919, o parte dintre versurile cuprinse în volumul de debut *Versuri. Ideia, Ciclul morții*, apărut în anul 1923, pentru care a primit recenzii favorabile de la Perpessicius, Felix Aderca și Eugen Lovinescu. Printre alte volume de poezii pot fi amintite *Transcedentalia* (1931) sau *Din versurile lui Ladima* (1932).

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecției Speciale. Cabinetul de manuscrise

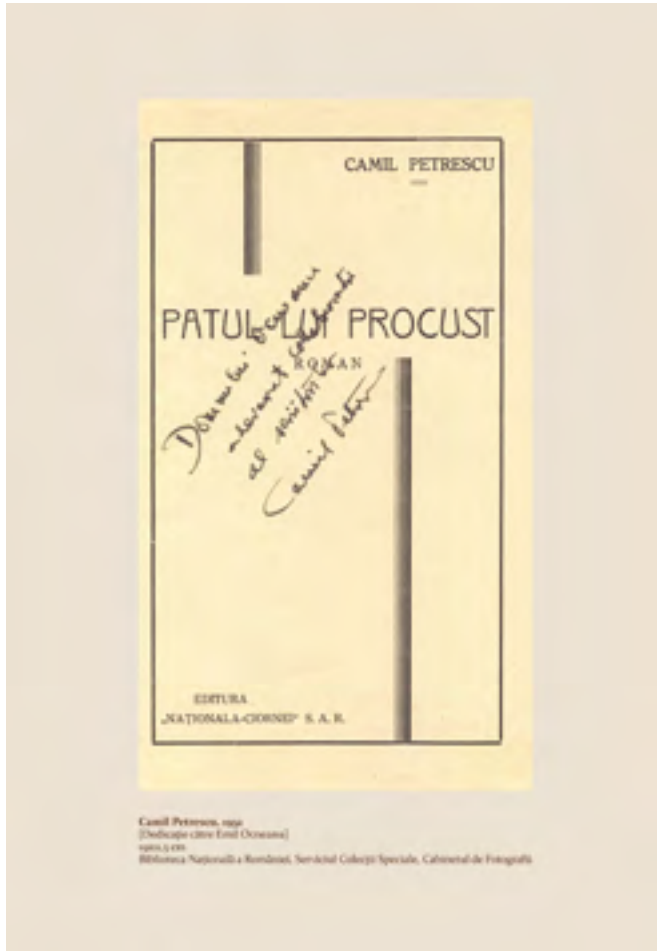
Însă, imaginea favorabilă a lui Camil Petrescu și fixarea sa în rândul elitelor literaturii române s-au datorat apariției romanului *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, apărut în anul 1930, într-o primă etapă sub formă de fragment, la *Tiparnița literară* și, ulterior, textul integral în două volume, apariția sa constituind o recunoaștere a pătrunderii în comunitatea literară interbelică a unui romancier valoros, fapt recunoscut de mai toți criticii literari. Prin acest roman, pentru care a primit Premiul Național în anul 1931, Camil Petrescu a fost recunoscut ca întemeietorul romanului psihologic modern, fiind un roman al dramei intelectuale, ce pendulează între experiența erotică și cea a războiului *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* este, după cum spune Perpessicius: „Întîiul roman, precît ne spune autorul, al războiului nostru, văzut sub dublul unghi, documentar și epic. Fiziologia unui război defensiv, cum a fost, în bună parte, al nostru, precît ni se pare. Așa sau altminteri, el nu poate să fie decît una dintre lecturile antrenante și substanțiale în care toate calitățile de pînă astăzi ale lui Camil Petrescu, doctrină, poezie și nerv dramatic își vor fi dat întâlnire”.¹

Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război este primul roman românesc de acest tip în care se regăsește o analiză a dragostei și a războiului, paginile sale concertând între cele două elemente, pentru a beneficia de una dintre cele mai autentice reconstituiri psihologice ale Primului Război Mondial.

În perioada 1932-1933, Camil Petrescu a editat trei lucrări importante: *Patul lui Procust: roman în două volume*, volumul de studii filosofice și de critică *Teze și antiteze* și volumul de polemică și pamflete *Eugen Lovinescu sub zodia seninătății imperturbabile*.

Patul lui Procust, cel de-al doilea roman al lui Camil Petrescu, apărut în anul 1933, primit la apariție ca un triumf al pătrunderii stilului proustian în literatura română, aduce în fața cititorului patru destine care se întrepătrund într-o perioadă de

relativă stabilizare a capitalismului de după Primul Război Mondial. Stilul folosit de autor pentru schițarea și portretizarea personajelor este cel epistolar, des întâlnit în secolul al XVIII-lea, actorii fiind victime atât din punct de vedere personal, cât și social, suflete zdruncinate, cu trăiri amoroase neîmpărtășite și fără reciprocitate, a căror singură alternativă este moartea. Romanul este rezultatul unui joc intelectual dramatic, în care narațiunea, reflectată prin scrisori, amintiri, comentarii introvertite sau extrovertite violent atribuie lucrării un dinamism, aflat într-o permanentă rotație.

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale. Cabinetul de manuscrise

În următorul roman, *Un om între oameni*, a cărei apariție debutează în anul 1953, cu primul volum, cititorul descoperă la Camil Petrescu pasiunea pentru personajele istorice, dorința de întoarcere la trecut pentru a profila prezentul, eroi în misiuni istorice de anvergură, cu perspectivă revoluționară. Roman istoric, *Un om între oameni* prezintă figura lui Nicolae Bălcescu, revoluționar pașoptist și evenimentele generate de acesta și de grupul de revoluționari, bazate pe documente istorice, integrate epic și coroborate cu ficțiunea și imaginația. Apariția acestui roman a fost o surpriză pentru aceia care erau familiarizați cu principiile estetice ale construcțiilor petresciene de până atunci, însă autorul nu era la prima încercare de acest tip. Preocupările sale documentare și de cercetare istorică l-au determinat să scrie drama istorică *Danton*, care a anticipat, de fapt, apariția romanului *Un om între oameni*. Cu un erou, în persoana lui Nicolae Bălcescu, privit pe tot parcursul vieții de la o vârstă foarte mică și până la maturitate, romanul *Un om între oameni*, rămas

nefinalizat; nu este important pentru evocarea unor evenimente, ci pentru întrepătrunderea ficțiunii cu realitatea istorică.

În cariera sa literară, Camil Petrescu a atins și genul memorialistic, un exemplu fiind lucrarea *Rapid-Constantinopol-Bioram*, titlu apărut la editura *Cartea Românească* în anul 1933. Lucrarea este amplu documentată, bazându-se, după afirmațiile autorului, pe două izvoare documentare, anume Charles Diehl, respectiv Pierre Loti.

Nuvelistica este prezentă în opera lui Camil Petrescu prin publicarea, în 1950, a titlurilor *Turnul de fildeș*, *Moartea pescărușului*, *Mănușile*, *Cei care plătesc cu viața* și *Un episod* din 1957.

Ca teoretician și critic literar, Camil Petrescu a ales o cale de mijloc în împărtășirea ideilor critice, nefiind nici tradiționalist, nici modernist, declarându-și, în repetate rânduri, opoziția față de simbolism.

Estetica petresciană are în vedere reprezentațiile dramatice și se reflectă în lucrarea *Modalitatea estetică a teatrului*, apărută în anul 1937, în care autorul a analizat principalele concepte despre arta dramatică și critica lor. Demn de amintit este și volumul *Note zilnice*, jurnal intim, apărut postum, în anul 1975.

S-a stins din viață la data de 14 mai 1957, în casa sa din București, la biroul de lucru.

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale. Cabinetul de manuscrise

Personalitate completă și complexă, afirmată în anii de după Primul Război Mondial, activă în toate mediile și în fenomenologia literară, una dintre personalitățile proeminente ale comunității literare românești, dotat cu o minte arhitecturală extrem de pragmatică, C. Petrescu a adus în literatura românească un suflu vibrant și a expus experiențe semnificative ale unor destine confruntate cu istoria contemporană lui, cu lupta ideilor scindată între proletariat și burghezie, ceea ce reprezintă premisele unui destin fatal.

Pentru cei care analizează îndeaproape opera lui Camil Petrescu, se distinge destul de clar că, la nivel teoretic, opera sa, ca un ansamblu, este sub forma unui cerc, în care fiecare gen literar este destul de bine reprezentat de „raze” originale, în care realitatea interioară și cea exterioară sunt, de cele mai multe ori, infinite și bine determinate.

Subtil analist al frământărilor interioare, Camil Petrescu a creat o serie de personaje cu experiențe dramatice, măcinate de idei absolute, obsedate de simțul dreptății și cu o viziune apocaliptică asupra mersului vieții. Ștefan Gheorghidiu,

Andrei Pietraru, Fred Vasilescu sau Ladima sunt ipostaze ale unor eroi unici și dramatici. Conflictele cu ceilalți indivizi, conflictele cu întreg universul sau conflictele interioare ale personajelor, mănate de pasiuni aprige, de la iubire la gelozie, dar și de rațiune, printr-o lucidă introspecție și analiză a statutului social individual, fac din eroii petrescieni niște inadaptați în diferite ipostaze. În cazul unor personaje, luciditatea, care poate fi determinantă, nu poate depăși sentimentele și pasiunile iraționale. Dualitatea personajelor, caracterele antagoniste, situate la poli diferiți din punct de vedere intelectual, relațional sau moral, naște conflicte majore, tensiuni psihologice și disimulare pentru o vagă adaptabilitate.

Contemporan cu mari autori străini ca E. Hemingway, E.M. Remarque, M. Bulgakov, J. Joyce, Kafka, Proust, V. Woolf, W. Faulkner sau Th. Mann și cu importanți autori români ca L. Rebreanu, M. Eliade, H.P. Bengescu ș.a., prin contribuțiile sale literare, Camil Petrescu reprezintă pentru literatura română o personalitate incontestabilă, cu o valoare echivalentă cu a oricărui dintre autorii amintiți mai sus. Experiențele descrise în lucrările sale, cu multiplele fațete și drame personale, reprezintă un act de creație, prezentat cu rafinament și implicare profundă.

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale. Cabinetul de fotografii

Nu putem încheia acest periplu biografic decât citându-l, ca o concluzie a trăirilor și a actului creator literar, pe însuși Camil Petrescu din lucrarea *Teze și antiteze: La fel cu scriitorul acestor rânduri ne-am întors nenumărați înși care nu mai credem în „tablouri murale”; care știm „cum se scrie istoria”, care știm ce înseamnă un discurs sau o literatură. Care știm valoarea cuvintelor Patriotism, Virtute, Sacrificiu, Benemerenti, Invalid, Pricepere, Decorație, Talent, Victorie, Geniu și întreaga colecție de vorbe care formează jaloanele literaturii de astăzi. Cei care am stat zile întregi sub rafale intermitente de artilerie, simplu cu moartea în față și cerul deasupra, știm ce mizerabil mijloc de cunoaștere și expresie este în genere <<cuvântul>> și tot ce se reazămă pe el ca atare, sau se alcătuieste cu el.*

Biblioteca Națională a României deține, în colecțiile sale speciale, o serie de documente valoroase, scrise sau semnate de însuși Camil Petrescu: manuscrise, corespondență, cărți poștale, cărți editate, având autograful scriitorului, o parte dintre ele însoțind prezentul material. În perioada aprilie-iulie 2024, Biblioteca Națională a României omagiază contribuția lui Camil Petrescu la dezvoltarea literaturii românești și cei

130 de ani de la nașterea sa printr-o expoziție cu documente inedite din colecțiile speciale ale instituției, eveniment organizat în spațiul *Curtea lui Dionis*.

Notă:

1. Perpessicius. Camil Petrescu, romancier. În: *Cuvîntul*, An VI. Nr. 1975, pag. 5.

Bibliografie:

1. CĂLIN, Liviu. *Camil Petrescu în oglinzi paralele*. București: Editura Eminescu, 1976.
2. CIOCULESCU, Șerban. *Camil Petrescu*. Sinaia: s.n., 1966.
3. ELVIN, B. *Camil Petrescu : studii critice*. București: Editura pentru Literatură, 1962.
4. IONESCU, Constant. *Camil Petrescu : amintiri și comentarii*. București: Editura pentru Literatură, 1968.
5. PETRAȘ, Irina. *Proza lui Camil Petrescu*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1981.
6. PETRESCU, Aurel. *Opera lui Camil Petrescu*. București: Editura didactică și pedagogică, 1972.
7. PETRESCU, Camil. *Patul lui Procust*. București: Editura Albatros, 1994.
8. PETRESCU, Camil. *Teatru*. București: Editura 100+1 Gramar și Fundația Culturală Camil Petrescu, 1997.
9. PETRESCU, Camil. *Teze și antiteze*. București: Editura 100+1 Gramar și Fundația Culturală Camil Petrescu, 2002.
10. PETRESCU, Camil. *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*. București: Editura Minerva, 1984.
11. PETRESCU, Camil. *Un om între oameni*. București: Editura Minerva, 2007.
12. *Camil Petrescu*. Prefață, notă asupra ediției, antologie, cronologie și bibliografie de Paul Dugneanu. București: Editura Eminescu, 1984.
13. POPA, Marian. *Camil Petrescu*. București: Editura Albatros, 1972.

Sursa: Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecții Speciale. Cabinetul de fotografii

Dinicu Golescu (1777-1830), comemorat la Biblioteca Județeană Argeș

Adrian Nicolae COMAN, bibliotecar

Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Compartimentul Evenimente Culturale și Editoriale

e-mail: adi.coman79@gmail.com

Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, cu sprijinul Consiliului Județean Argeș, în parteneriat cu Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești, a organizat miercuri, 7 februarie 2024, în Sala Colecției Speciale, o manifestare cultural-educativă intitulată „Aventurile lui Dinicu Golescu în Europa”.

Doamna Mihaela Voinicu, manager al Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș

Sursa: Adrian Nicolae Coman - arhiva personală

Evenimentul a fost dedicat evocării personalității marelui nostru cărturar și împlinirii a 247 de ani de la nașterea sa (7 februarie 1777), fiind aduse considerații despre contribuția acestuia la dezvoltarea învățământului românesc. La această activitate au participat elevi ai Școlii Militare de Maiștri Militari și Subofițeri a Forțelor Terestre „BASARAB I” din Pitești, coordonați de domnul plutonier-adjutant principal Marian Burcea și elevi ai Colegiului Național „Zinca Golescu” Pitești, însoțiți de doamna profesor Eugenia Zgreabăn.

Dinicu Golescu a jucat un rol important în promovarea ideilor iluministe care susțineau progresul, educația și raționalitatea. A fost un susținător activ al educației, înființând școli și promovând învățământul în limba română. Aceste idei au fost subliniate de către doamna manager a instituției gazdă, Mihaela Voinicu, în deschiderea evenimentului.

Cele patru alocuțiuni programate au conturat un context cultural, prezentând auditoriului personalitatea și opera lui Dinicu Golescu și, prin proiecții de film artistic, au arătat și transmis publicului receptiv, felul în care a fost perpetuată și reflectată memoria acestui cărturar român în societatea românească contemporană.

În prima dintre intervenții, doamna bibliotecar Magdalena Ioniță-Roșoiu a realizat o comprehensivă istorie a cărții tipărite și a centrelor tipografice în spațiul cultural românesc. Tiparul și cartea au avut o importanță deosebită în evoluția umanității și transmiterea cunoașterii. Tiparul a revoluționat

Doamna bibliotecar Magdalena Ioniță-Roșoiu, Secția Colecției Speciale - Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș

Sursa: Adrian Nicolae Coman - arhiva personală

procesul de reproducere a informațiilor, facilitând distribuirea masivă a textelor și accelerând schimbul de idei. Cartea, ca suport al cunoașterii, a fost și rămâne un pilon fundamental al culturii și educației. Ea nu doar stochează informații, ci și stimulează imaginația, susține dezvoltarea gândirii critice și oferă o fereastră către lumea ideilor și a experiențelor. Astfel, tiparul și cartea sunt instrumente esențiale pentru progresul societății, așa cum considera și Dinicu Golescu, cărturarul care a investit cunoaștere, timp și bani în traducerea, scrierea și difuzarea de cărți care să ajute la modernizarea poporului român, în spirit iluminist.

Cea de-a doua prezentare, susținută de doamna Camelia Călin, cercetător științific III la Muzeul Golești, a punctat principalele date cheie ale biografiei lui Dinicu Golescu, urmate de o evocare a călătoriilor pe care boierul muntean le-a făcut în Transilvania, Banat și Europa Centrală și de Vest (Ungaria,

Doamna Camelia Călin, cercetător științific III - Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești

Sursa: Adrian Nicolae Coman - arhiva personală

Austria, Bavaria, Elveția, nordul Italiei). „A călători este o aventură, un proces complex prin care individul se confruntă cu noi teritorii și experiențe culturale. Călătorie presupune depășirea unor granițe fizice, cucerirea spațiului geografic, dar este, în egală măsură, și o incursiune în propriul eu, care este, în acest context, provocat să-și sondeze propriile convingeri, să le analizeze și să le compare cu noile trăiri, deschizându-se către înțelegerea altor perspective de viață. Această depășire a limitelor, atât fizice, cât și spirituale, aduce cu sine o creștere personală și o înțelegere mai profundă a lumii și a propriei identități”, așa cum este descrisă în principala lucrare scrisă de Dinicu Golescu și intitulată, pe scurt, „Însemnare a călătoriei mele...”. Trăind experiența culturii occidentale, boierul muntean nu se mulțumește să enumere ceea ce a văzut și l-a impresionat în Occident, ci analizează și compară cu situația politică, administrativă, economică și culturală din propria țară. Concluziile îi sunt amare, căci lumea românească era profund subdezvoltată, dar, spirit luminos și curajos, Dinicu Golescu trasează un întreg program de reforme care să-i aducă compatrioții mai aproape de „felicirea obștească” pe care o remarcase la alte popoare. Reîntors în patrie, în 1826, pune în aplicare o parte a propriului plan de ridicare culturală, înființând, pe moșia de la Golești, din banii săi, o școală pentru toți copiii, indiferent de clasa socială căreia îi aparțineau, a precizat Camelia Călin.

Doamna Cristina Boțoghină, șef-secție *Istorie și Pedagogie* la Muzeul Golești, a abordat un subiect inedit, respectiv, receptarea operei și activității lui Dinicu Golescu

Doamna Cristina Boțoghină, șef-secție Istorie și Pedagogie - Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești
Sursa: Adrian Nicolae Coman - arhiva personală

în filmografia românească, în filmul „Falansterul”, regizat de Savel Stiopul. Realizat în 1979, cu o distribuție prestigioasă: Liviu Ciulei, Adrian Pintea, Julieta Szönyi, Enikő Szilágyi, Elena Albu, Dumitru Rucăreanu, Romeo Pop, Aristide Teica, Mihai Mălaimare, Mircea Veroiu, Remus Mărgineanu, Ana Barcan, Vasile Nițulescu, Eusebiu Ștefănescu, Șerban Cantacuzino, Ștefan Velniciuc ș.a. Filmul îmbină istoria cu ficțiunea cinematografică pentru a prezenta experimentul social din comuna Scăieni-Prahova, unde în 1834, inginerul Theodor Diamant, om cu studii în Occident, fascinat de ideile comunismului, a înființat Falansterul, după un model de organizare socială propus de utopistul francez Charles Fourier. Dar, sub presiunea autorităților și din cauza unor realități economice greu de schimbat, falansterul român cedează în scurt timp. În film, rolul lui Dinicu Golescu este interpretat

de Liviu Ciulei. Prezentarea unor secvențe elocvente din film a prilejuit o discuție despre lumea românească la cumpăna dintre două tipuri de civilizații, despre schimbările de obiceiuri și moravuri care încep să se producă la noi în prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Simpozionul s-a încheiat cu prezentarea doamnei Gabriela Tomescu-Olteanu, tehnoredactor al Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș, despre două cărți mai puțin cunoscute de marele public: „Elementuri de filosofie morală alcătuite de Neofit Vamva pentru iubitoarea de învățătură tinerime a grecilor. Și talmăcite în limba românească, spre folosul tinerilor români de Constanđin Radovicu dintre Golești”, tipărită la București în 1827, respectiv „Adunare de tractaturile ce s-au urmat între prea puternica împărăție a Rusiilor și ’Nalta Poartă; însă acealea numai care sânt pe seama Prințipurilor Valahii și Moldavii”.

Gabriela Tomescu-Olteanu, tehnoredactor, Secția Colecții Speciale - Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș
Sursa: Adrian Nicolae Coman - arhiva personală

Dinicu Golescu nu a fost un simplu finanțator al unei școli în limba română, ci un filantrop implicat în întreg procesul de fondare a unui învățământ modern, contribuind și cu traducerea în limba română, publicarea și distribuția către elevi a unor manuale și cărți necesare educației. Tratatul lui Neofit Vamva, publicat la tipografia de la Cișmeaua Mavrogheni, era destinat elevilor din cursul superior al școlii slobode de la Golești. Pentru boierul animat de spiritul luminilor, binele întregii societăți nu se putea realiza decât dacă, de la conducători la treptele inferioare ale ierarhiei sociale, oamenii nu sunt instruiți și educați în sensul respectării unor principii morale și religioase, căci: „boalele morale nu seamănă cu cele trupești, cu toate că sânt mai rele și mai primejdioase”. Adunarea de tratate este un compendiu al acelor prevederi care vizau direct statutul Țărilor Române, din tratatele internaționale semnate între 1774 și 1826 între ruși și otomani.

Expoziția de carte veche românească din colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș
Sursa: Adrian Nicolae Coman - arhiva personală

Totodată, în cadrul evenimentului, a fost organizată și o expoziție de carte veche românească din colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș, documente tipărite în perioada 1800-1830, în principalele centre tipografice din Muntenia, Moldova și Transilvania, inclusiv cărțile lui Dinicu Golescu mai sus menționate. O vitrină a cuprins tipărituri realizate la Buda și Viena, printre acestea fiind expusă și lucrarea lui Dinicu Golescu „Însemnare a călătoriei mele...” (Buda, 1826, exemplar deținut de Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești).

Expoziția de carte veche românească din colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș

Sursa: Adrian Nicolae Coman - arhiva personală

Evenimentul se înscrie în seria de manifestări culturale „Oameni în memoria Argeșului”, care se vor derula pe tot parcursul anului, atât la Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, cât și la Muzeul Golești, având ca scop promovarea valorilor culturii locale și naționale.

Audiotoriu prezent la manifestare

Sursa: Adrian Nicolae Coman - arhiva personală

Poză de grup (în holul central al Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș) cu cei prezenți la eveniment

Sursa: Adrian Nicolae Coman - arhiva personală

Gheorghe Șincai, personalitate proeminentă a Școlii Ardelene: 270 de ani de la naștere

Prof. dr. Florica-Elisabeta NUȚIU-VULCĂNESCU, cercetător independent
e-mail: elisabeta65@yahoo.com

Gheorghe Șincai (1754-1816)

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Gheorghe_%C8%98sincai

Istoric și filolog, om al „școalelor” și propagator de cunoștințe științifice, cărturar iluminist multilateral, Gheorghe Șincai (1754-1816) a fost un deschizător de drumuri în știința și cultura românească, având o contribuție remarcabilă la fundamentarea ideologiei naționale românești moderne.¹

Gheorghe Șincai s-a născut la 28 februarie 1754, în localitatea Râciu, județul Mureș, în anul 1754, an în care la Blaj, sub oblăduirea episcopului Petru Pavel Aron, se deschid școlile românești, care vor aduce faimă micii așezări de la confluența Târnavelor, devenită centrul de iradiere culturală și renaștere națională a românilor ardeleni.

Rădăcinile paterne ale viitorului cărturar se aflau în comuna Șinca Veche, din ținutul Făgărașului. Tatăl viitorului cărturar, Ioan Șincai, se căsătorește cu Ana Görög, din Râciu, iar moșia lor se dezvoltă cu o proprietate agrară, dobândită în satul vecin, Șamșudul de Câmpie (azi Șincai). Familia era numeroasă, copiii fiind îndrumați spre economia agrară, serviciul militar,

preoție, funcții publice. În familiile Șincai și Görög (Grecu) erau prețuite cunoașterea și utilizarea limbilor locuitorilor din Ardeal și din Imperiu. Se va vedea aceasta și prin succesiunea școlilor de bună tradiție la care părinții și-au trimis fiul să studieze.

Într-una din elegii, scrisă în limba latină, considerată de românii școliți ca o a doua limbă maternă, în anul 1804, menționează locurile pe unde s-a „nutrit în studii” Gheorghe Șincai: la Șamșud, cu dascălul Popa Vasile; la Săbed, pentru a se perfecționa în limba maghiară; la Colegiul reformat din Târgu Mureș, cu studii complexe în limba latină și limba maghiară; a continuat la Seminarul iezuit din Cluj, unde se făceau teme în studiul umaniste; următorii doi ani de școală pe pământ transilvan îi face la Gimnaziul piariștilor din Bistrița „pentru studiul limbii germane din dorința părinților”.²

În 1774, tânărul cu o instrucție complexă lua drumul Blajului, devenit cetatea de educație și cultură a românilor, se călugărește, sub numele de Gabriel, și intră în ordinul monahal Sfântul Vasile. În aceste condiții, devine unul din dascălii școlii centrale a Episcopiei, încredințându-i-se cursul de retorică și poetică. Primul an de apostolat didactic îl pune în contact cu problemele învățământului românesc, între realități și aspirații, pe fondul tendințelor novatoare ale „luminilor” europene.

La propunerea episcopului Grigore Maior și cu sprijinul episcopului Oradiei, Ignatie Darabant, Gheorghe Șincai pleacă la Colegiul „De Propaganda Fide”, din Roma, împreună cu mai tinerii Petru Maior, Samuil Micu și Ioachim Pop. Se împlinea astfel visul lui cel mai arzător, acela de a căuta „fântânile” istoriei românilor în Cetatea Eternă, care ne-a dat numele și limba ca și demnitatea de neam, pe care trebuia acum, în vremuri de răscruce, s-o redobândim.

Serafim Duicu, în itinerarul documentar parcurs „Pe urmele lui Gheorghe Șincai”, îl vede astfel pe tânărul doctorand în filosofie și teologie: „Era atât de absorbit în trecutul roman, încât se poate spune că trăia cu totul și cu totul în el, indiferent la prezent. Prezentul lui era antichitatea, fiindcă ea îi servea ideii ce-i încolțise în minte încă de la Târgu Mureș și Cluj: ideea originii latine și a continuității neîntrerupte a neamului său pe pământul românesc”.³

Marea și neprețuita achiziție a perioadei romane a fost însă oferta bibliotecilor și arhivelor Cetății Eterne, pe care tânărul ardelean a absorbit-o cu hărnicie și voluptate. Bilanțul anilor petrecuți la Roma este rezumat astfel de unul dintre biografi: „Cu două doctorate strălucite (în filosofie și teologie), cu optsprezece sau nouăsprezece tomuri de documente și extrase, cu o excelentă impresie produsă asupra lumii științifice romane și asupra conducerii Congregației, cu o sumă de convingeri ferme privind aspecte fundamentale ale limbii și trecutului neamului său, Gheorghe Șincai o pornea, împreună cu colegii săi, dinspre Blaj, Via Viena”.⁴

În capitala Imperiului Habsburgic, la Colegiul „Sancta Barbara”, fondat în anul 1775 pentru greco-catolicii aflați sub Coroana Austriacă, Gheorghe Șincai aprofundează cunoștințele sale de drept canonic și drept natural, catihetică și metodică. Rezultanta primordială a perioadei de studii în Roma și Viena, pentru ținta vieții cărturărești a lui Gheorghe Șincai este exprimată într-o *Elegie* publicată, în limba latină, în anul 1804 și tradusă în limba română mult mai târziu: „... am răsfoit manuscrise o mulțime; de - asemeni, acolo, Cărți tipărite-am citit un noian și ziua și noaptea, Ca să pot scrie frumos istoria Daciei noastre”.⁵

La sfârșitul anului 1780, după șase ani de studii la Roma și Viena, Gheorghe Șincai se reîntoarce în Transilvania. Aici demarează câteva ambițioase proiecte în serviciul emancipării naționale și culturale a românilor ardeleni: dezvoltarea învățământului pentru conaționalii săi, pe principiile reformatoare iosefiniste, pe care le cunoștea de la sursă și le urmărise aplicarea practică în celelalte provincii ale Imperiului; tipărirea cărților în limba poporului, necesare pentru școlile de diverse trepte din Principat: literatură științifică pentru cultivarea poporului său; continuarea și finalizarea amplei lucrări de istorie a românilor, abordată în context european.

La început este catehet al Școlii Normale de pe lângă Episcopie, dar predă și o diversitate de obiecte din „curricula” școlară, el trebuind să-și pregătească și manualele necesare - abecedare, aritmetică, științele naturii, gramatică latină, catehism cu întrebări și răspunsuri privind fundamentele credinței creștine și ale bisericii naționale.

Bilanțul activității de 12 ani, ca director al școlilor naționale românești, a lui Gheorghe Șincai îl califică pe marele cărturar în rândul întemeietorilor în cultura noastră, precursor al lui Gheorghe Lazăr, Gheorghe Asachi, Ion Heliade-Rădulescu, George Barițiu ș.a.

„În câțiva ani a deschis peste 300 de școli, ridicându-le numărul total la 376, cu mult mai mult peste prevederile oficiale... A inspectat toate cele 376 de școli, câte erau pe vremea directoratului său, de trei ori... Una din preocupările de seamă ale lui Gheorghe Șincai în perioada lui didactică a fost redactarea câtorva manuale școlare de mare trebuință”.⁶

Încheiem acest tur de orizont al activității șincaiene în domeniul învățământului românesc cu evaluarea oficială a unui inspector gubernial, I. Lerchenfeld: „Adeveresc că ...dl. Gheorghe Șincai, directorul școalelor naționale de ritul grecesc unit, începând din momentul de când există această instituție școlară, în toate ramurile de activitate ale oficiului său a satisfăcut nu cu mai puțin zel decât cu dexteritate și a năzuit cu toate puterile, ca în tinerimea națiunii sale să se propage cultura intelectuală și morală și noțiuni mai sănătoase despre oficiile civile”.⁷

Gheorghe Șincai a dobândit notorietate, în rândul învățaților români și străini, ca și (co)autor al lucrării *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* (1780, 1805), prima gramatică tipărită a limbii române, manifestul filologic și istoric al Școlii Ardelene, în care era exprimat crezul privind latinitatea limbii române, romanitatea și continuitatea poporului român în Dacia. Lucrarea a avut o influență hotărâtoare, timp de un secol, în studiul gramaticii limbii române. Pe plan european, a oferit argumente părintelui filologiei romanice, Friedrich Diez, pentru includerea limbii române între limbile romanice.⁸

În conștiința contemporanilor și a posterității, Gheorghe Șincai s-a impus, mai ales ca istoric, datorită *Hronicii românilor și a mai multor neamuri*.

Publicarea acestei opere a fost interzisă, fiind considerată subversivă, textul integral al lucrării devenind cunoscut public abia la jumătatea secolului al XIX-lea, prin grija lui August Treboniu Laurian - filolog, istoric, publicist și om politic, unul dintre conducătorii Revoluției de la 1848 din Transilvania și unul dintre membrii fondatori ai Academiei Române -, care avea să afirme despre lucrare: „Cât timp nu va fi publicată, românii nu vor avea istorie”.

Cercetările lui Gheorghe Șincai legate de originea și istoria poporului român, efectuate în arhivele și bibliotecile Romei, s-au materializat în 27 volume de documente și inscripții.

Autor al unei opere profund angajate, militante, Gheorghe Șincai a fost și un luptător politic, oferind prin ideile care-i străbat scrierile temeiurile susținerii drepturilor poporului român și contribuind la elaborarea memoriului *Supplex Libellus Valachorum* (1791), numărându-se și între îndărjiții apărători ai acestuia.⁹

Un indiciu cert al valorii și prețurii lucrărilor lui Gheorghe Șincai îl constituie răspândirea acestora. Opera tipărită a învățatului iluminist a cunoscut o largă diseminare, în toate provinciile locuite de români, începând cu *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* (Viena, 1780), semnată alături de Samuil Micu și publicată în ediția de la Buda, din 1805, doar sub numele său, „ale cărei exemplare au fost așa de mult vândute - după cum afirma însuși Șincai - încât nu se mai află niciunul de vânzare”.¹⁰ Numai directorul școlar de la Oradea și prietenul său, Ioan Corneli, a primit de la autor din această ediție și a difuzat 100 de exemplare, în zona Oradei.¹¹

Samuil Micu, Gheorghe Șincai. *Elementa linguae daco - romanae sive valachicae*, Viena 1780

Sursa: Biblioteca Academiei Române, București

Manualele elaborate de învățatul iluminist au avut o largă răspândire și au fost utilizate decenii de-a rândul, de exemplu: manualul de gramatică latină *Prima principia latinae grammatices ad usum scholarum valachico-nationalium* (Blaj, 1783), abecedarele *A.B.C.* sau *Alphavit pentru folosul și procopseala școalelor celor normălești a neamului românesc*

(Blaj, 1783), *A. B. C. sau Bucoavnă spre folosul școalelor neamului românesc* (Sibiu, 1783) și *Catehismul cel mare cu întrebări și răspunsuri*.

Gheorghe Șincai. *Catehismul cel mare*. Blaj, 1783
Sursa: *Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca*

Învățăutul transilvănean a tradus și a prelucrat lucrări de popularizare a cunoștințelor științifice, cele mai reprezentative scrieri ale gânditorului iluminist fiind *Învățătura firească spre surparea superstiției norodului*, *Istoria naturei sau a firii* și *Povățuire către economia de câmp* (Buda, 1806), tradusă pentru folosul „tuturor românilor”, ce a răspuns unor reale necesități, legate de o exploatare agricolă modernă.

Exegeții moderni ai operei culturale și bisericești a Școlii Ardelene constată pertinent că „Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior, ca membri ai clerului unit lucraseră cu sârg fiecare la timpul său, pentru a sprijini unirea cu Roma, dar ei au rezistat tuturor strădaniilor ierarhiei clericale romano-catolice și a propriului lor episcop de a latiniza ritualul bisericesc și conducerea bisericii unite. Ei se temeau că abandonarea ritului grec îi va înstrăina irevocabil de frații lor ortodocși. Astfel, tocmai în creșterea conștiinței naționale se găsește explicația paradoxului aparent că, deși ei au încercat prin toate mijloacele posibile să demonstreze originea romană a poporului român și proveniența latină a limbii lor, în același timp s-au opus oricărei încercări de a face biserica lor mai romană și latină”.¹²

Întrucât marele cărturar intrase în conflict cu episcopul Ioan Bob, a decis să se retragă la sfârșitul vieții pe domeniul unuia dintre foștii săi elevi. S-a stabilit la Svinica, în Slovacia, unde s-a stins din viață la 2 noiembrie 1816, la vârsta de 62 de ani.

Primăria comunei Râciu, din județul Mureș, împreună cu preotul greco-catolic Toader Dulău au luat inițiativa de readucere în satul natal a rămășițelor pământești ale marelui cărturar. A fost dificil de a se identifica locul în care a fost îngropat Gheorghe Șincai, pentru că vechiul cimitir unde se afla mormântul cărturarului român a fost bombardat în anul 1944, iar multe dintre morminte au fost distruse sau strămutate.

Întrucât n-a existat o mărturie materială a mormântului acestuia, în perioada 24-25 octombrie a anului 2019, o delegație din care au făcut parte reprezentanți ai administrației locale, precum și istorici și oameni de cultură din Târgu Mureș și Cluj-Napoca, s-au deplasat la cimitirul din localitatea Svinica din Slovacia, au identificat locul unde a fost îngropat Gheorghe Șincai, au pus într-o urnă pământ din acest loc, iar urna a fost adusă în țară și depusă în mormântul construit în interiorul Bisericii Greco-Catolice din Râciu, unde s-a săvârșit și ceremonialul de înmormântare al cărturarului Gheorghe Șincai.

Biserica Greco-Catolică din Râciu, județul Mureș
Sursa: *Adam Kolozsvari*

Mormântul lui Gheorghe Șincai
Sursa: *Arhiva personală a preotului Toader Dulău din localitatea Râciu, jud. Mureș*

La 28 iunie 2022, în cimitirul din localitatea Svinica din Slovacia, a fost sfințit un monument funerar, realizat de către sculptorul clujean Gheorghe Pop și dedicat memoriei lui Gheorghe Șincai. La acest eveniment au participat atât oameni de cultură din județele Mureș, Alba, Cluj, Bihor și din Slovacia, cât și preoții greco-catolici și ortodocși din Râciu, Oradea și Kosice care au celebrat împreună un parastas.

Cenotaful lui Gheorghe Șincai în cimitirul din Svinica, Slovacia
Sursa: Arhiva personală a preotului Toader Dulău din localitatea
Râciu, jud. Mureș

Dorim să evidențiem și faptul că, în anul 2023, Muzeul Județean Mureș împreună cu Primăria comunei Râciu au început demersurile pentru construirea unei case în memoria lui Gheorghe Șincai, în comuna Râciu, edificiu ce va găzdui atât o amenajare expozițională care să reflecte aspecte reprezentative din viața și opera lui Gheorghe Șincai, în strânsă legătură cu a celorlalți corifei ai Școlii Ardelene, cât și o bibliotecă să cuprindă operele scrise de marele cărturar.

Samuil Micu - Teologia moralicească
Sursa: arhiva personală a autoarei

Note:

1. A se vedea, cu privire la biografia, activitatea, ideile și posteritatea învățatului transilvănean: Mircea Tomuș, *Gheorghe Șincai. Viața și opera*, Editura pentru Literatură, 1965; Lucian Blaga, *Gândirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, (ediție îngrijită de George Ivașcu), Editura Științifică, București, 1966; Iosif Pervain, *Gheorghe Șincai*, în „Studii de literatură română”, Editura Dacia, Cluj, 1971, p. 3-112; D. Popovici, *Studii literare, I, Literatura română în epoca „luminilor”*, (ediție îngrijită de I. Em. Petrescu), Editura Dacia, Cluj, 1972; Dumitru Ghișe, Pompiliu Teodor, *Fragmentarium iluminist*, Editura Dacia, Cluj, 1972, p. 100-178; Constantin Teodorovici, *Șincai Gheorghe*, în

Dicționarul Literaturii Române de la origini până în 1900, Editura Academiei RSR, București, 1979, p. 829-832; Serafim Duicu, *Pe urmele lui Gheorghe Șincai*, Editura Sport-Turism, București, 1983; David Prodan, *Gheorghe Șincai*, în *Din istoria Transilvaniei. Studii și evocări*, Editura Enciclopedică, București, 1991, p. 314-325; Daniel Dumitran, *Atitudini laicizante în mediul ecleziastic greco-catolic. Raporturile lui Gheorghe Șincai cu episcopul Ioan Bob*, în *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai”*, V-VI, Târgu-Mureș, 2002-2003, p. 131-148 etc.

2. TOMUȘ, Mircea. *Gheorghe Șincai. Viața și opera*. București: Editura pentru literatură, 1965, p. 17-22.
3. DUCU, Serafim. *Pe urmele lui Gheorghe Șincai*. București: Editura Sport-Turism, 1983, p. 29.
4. *Ibidem*, p. 35.
5. ȘINCAI, George. Elegie; traducere în limba română de Theodor Naum. În: *Gând românesc*, an VIII, nr. 1-4 (aprilie 1940), p. 55.
6. DUCU, Serafim. *Op. cit.*, p. 56, 58, 60.
7. ALBU, Nicolae. *Istoria învățământului românesc din Transilvania până la 1800*. Blaj, p. 260-261.
8. MACREA, Dimitrie. *Contribuții la istoria lingvisticii și filologiei românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 17-18; MICU, Samuil; ȘINCAI, Gheorghe. *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae*; studiu introductiv, traducere, texte și note de Mircea Zdrenghea. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980; *Istoria lingvisticii românești*; coordonator academician Iorgu Iordan. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 19.
9. PRODAN, David. *Gheorghe Șincai*. În: *Din istoria Transilvaniei. Studii și evocări*. București: Editura Enciclopedică, 1991, p. 317.
10. *Prefață către cititor*, la ediția din 1805. A se vedea: Samuil Micu - Gheorghe Șincai, *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae*; Studiu introductiv, traducerea textelor și note de Mircea Zdrenghea. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980, p. 117; PAPIU-ILARIAN, Alexandru. *Viața, operele și ideile lui George Șincai din Șinca*. București, 1869, p. 86; MĂLINAȘ, Constantin. *Catalog de carte românească veche, 1643-1830*. Oradea: Editura Mihai Eminescu, 1993, p. 72.
11. MĂLINAȘ, Constantin. *Contribuții la istoria iluminismului românesc din Transilvania, Ioan Corneli 1772-1848*. Oradea, 2003, p. 56; DUDAȘ, Florian. *Cărțile românești din Biblioteca lui Samuil Vulcan (Catalogul din 1829-1830)*. În: *Crisia IX*. Oradea, 1979, p. 401; MĂRZA, Eva; MĂRZA, Iacob. *Iluminism și romantism la Vasile Popp (O listă de cărți din 1842)*. În: *Cultură și societate în epoca modernă*; volum îngrijit de Nicolae Bocșan, Nicolae Edroiu, Aurel Răduțiu. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1990, p. 226; HÂNCU, G. *Cartea românească veche în Biblioteca V. A. Urechea*. Galați, 1965, p. 74; POP, Augustin Z.N. *Bibliografia românească veche, operă de colaborare națională*. În: *Studii și cercetări de bibliologie*, III, 1960, p. 241; PASCU, Constantin. *Cartea românească veche în Biblioteca Brukenthal*. Sibiu, 1976, p. 69.
12. HITCHINS, Keith. *Conștiință națională și acțiune politică la românii din Transilvania (1700-1868)*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1987, p. 68.

Mitropolitul Teodosie (1620-1708) și cultura românească veche

Maria-Magdalena IONIȚĂ-ROȘOIU, bibliotecar
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Sala Colecții speciale
email: magda_vip2000@yahoo.com

Viitorul mitropolit s-a născut, după unii cercetători, într-o familie de țărani din județul Argeș. În tinerețe s-a călugărit la Mănăstirea Cozia, apoi a ajuns egumen la Mănăstirea Curtea de Argeș. În anul 1668, arhimandritul Teodosie este ales mitropolit al Țării Românești, în locul răposatului mitropolit Ștefan, păstorind Biserica Ungro-Vlahiei timp de 39 de ani, perioadă în care a încercat să tămăduiască neputințele poporului, să zidească noi lăcașuri de rugăciune, să tipărească cărți bisericești pe limba română și să mângâie pe cei nevoiași. Datorită înțelepciunii sale, devine sfetnicul domnitorilor din Țara Românească, Șerban Cantacuzino și Constantin Brâncoveanu.

Fostul egumen al Mănăstirii Argeșului, Teodosie a păstorit Mitropolia Țării Românești în două rânduri, în anii 1668-1672 și 1679-1708.

În timpul domnitorului Antonie Vodă din Popești (1669-1672), mitropolitul Teodosie a făcut parte din divanul care a reabilitat imaginea postelnicului Constantin Cantacuzino, condamnat și executat la 20 septembrie 1663 la Mănăstirea Snagov, în urma complotului vornicului Stroe Leurdeanu pe lângă domnul Grigore Ghica (1660-1664). Apropierea de familia Cantacuzinilor a dus la îndepărtarea sa din scaunul mitropolitan atunci când pe tronul Românești a revenit Grigore Ghica (1672-1673), reprezentant al boierilor Băleni. La 24 iunie 1672, Teodosie a fost surghiunit la Mănăstirea Tismana, scaunul de mitropolit fiind oferit episcopului Râmnicului.

„Apostol”, București, 1683

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Colecții speciale

„Evangelie”, București, 1682

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Colecții speciale

Cea de-a doua numire a mitropolitului Teodosie al Țării Românești a coincis cu o perioadă benefică pentru societatea, cultura și arta românească. Personalitate de seamă a țării, a fost prezent la momente importante ale vieților celor doi domnitori

români, Șerban Cantacuzino și Constantin Brâncoveanu. Un sobor al ierarhilor români întrunit la 15/26 aprilie 1679 în București, cu reprezentanți ai Patriarhiei Ecumenice, a rejudecat cauza pentru care Teodosie fusese alungat și, considerând-o nefondată, l-a reșezat mitropolit. Timp de câteva luni, mitropolit al Țării Românești a fost Dionisie, iar după moartea acestuia, episcopul Varlaam al Râmnicului a fost instalat mitropolit din ordinul lui Grigore Ghica.

În ceea ce privește activitatea tipografică din Țara Românească, ce cunoscuse o pauză după perioada lui Matei Basarab, aceasta este reluată pe la mijlocul anului 1678, când Mitropolitul Varlaam (1672-1679) instalează o tipografie în București, sub patronajul său. După reșezarea lui Teodosie ca mitropolit (1679) se vor tipări un *Liturghier slavo-roman* (1680) cu tipic în limba română, *Evanghelia* (1682) și *Apostolul* (1683), ambele în limba română, spre mângâierea poporului binecredincios. S-au mai tipărit o *Liturghie*, Buzău (1702) și un *Molitvenic*, Râmnic (1706).

„Evanghelia”, Snagov, 1697

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Colecții speciale

Evanghelia tipărită de Teodosie prezintă o deosebire față de vechile evanghelii, deoarece aduce o înlesnire pentru preoți prin așezarea pericopelor evanghelice în ordinea citirii lor în biserică, nu în ordinea aflată în Noul Testament, cum se tipăreau până acum doar cu indicații marginale, arătând zilele în care trebuie să se citească. Se remarcă în aceste traduceri, atribuite unor cărturari, un stadiu superior de evoluție a limbii române. După tipărirea *Apostolului*, tipografia mitropoliei a încetat să funcționeze și abia cinci ani mai târziu și-a reluat

activitatea, sub patronajul domnitorului Șerban Cantacuzino (1678-1688). Reluarea activității tipografiei din București sub patronaj domnesc are loc înainte de luna noiembrie 1688, când a început tipărirea *Bibliei* de către Mitrofan (fostul episcop de Huși și viitorul episcop al Buzăului). Printre cei dintâi cititori ai primei *Bibliei* românești este numărat și acest mitropolit al Țării Românești. Teodosie, foarte bun cunoscător al limbii grecești, a participat la traducerea *Bibliei* prin diortosirea sensului unor cuvinte deja traduse, și tot el a revizuit traducerea lui Nicolae Milescu. Înainte de a fi dat la tipar, întregul text al *Bibliei* a fost revăzut de doi cărturari munteni, frații Radu și Șerban Greceanu, ajutați la rândul lor de unii cărturari greci, printre ei fiind Ghermano de Nissa și poate chiar patriarhul Dositei al Ierusalimului, care în vremea aceea, se afla în Țara Românească. Mai târziu, Samuil Micu a îmbunătățit traducerea lui Nicolae Milescu, acțiune concretizată în *Biblia* de la Blaj (1795), care a devenit textul standard folosit în întreg spațiul românesc. Datorită circulației *Bibliei* în toate unitățile locuite de români, ea a avut rol esențial în pregătirea unității poporului român.

În volumul „Domnitorii și ierarhii Țării Românești - ctitoriile și mormintele lor” se arată că în timpul păstoririi sale „au apărut zeci de titluri de carte bisericească de cult ori de învățătură și apărare a Ortodoxiei în limbile română, greacă, slavonă și arabă”. Pe lângă grija Bisericii din Țara Românească, mitropolitul Teodosie s-a îngrijit și de Biserica Ortodoxă din Transilvania, hirotonind în timpul păstoririi sale cinci mitropoliți ai Ardealului, între care pe Teofil Seremi și Atanasie Anghel, acordând de asemenea numeroase ajutoare bisericilor de peste Carpați.

„Liturghie”, Buzău, 1702

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Colecții speciale

Ajungând la vârsta de 88 de ani, mitropolitul și-a dat sufletul în mâinile Domnului, la 27 ianuarie 1708, și a fost înmormântat lângă altarul Catedralei mitropolitane din București. În prezent, lângă absida Catedralei patriarhale din București, pe locul mormântului său, se află un stâlp din piatră ce poartă în vârf o cruce care are la bază inscripția: „*Răposat-au în Domnul preasfințitul mitropolit chir Teodosie la anul 7216, ghen. 27 zile, la a 87 pl. de ani a vieții sale în zilele prealuminatului domn Io Constantin Voevod, păstorind turma lui Hs. ani 39 și 9 luni și s-au îngropat aice 1708*”.

O parte din cărțile tipărite „cu blagoslovenia Prea sfințitului Chir Theodosie”, în principalele centre tipografice din Țara Românească: *Evanghelia din 1682, Apostol din 1683*-ambele apărute la București, *Evanghelia de la Snagov, 1697, Liturghie din 1702, Buzău, Molitvenic din 1706*, Râmnic, fac parte din fondul special al Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș, colecția de carte veche românească.

Bibliografie:

1. BIANU, Ioan; HODOȘ, Nerva. *Bibliografia Românească Veche 1508-1830*. Vol. I. București: Atelierele Grafice Socec, 1903.
2. DURĂ, Ioan. Mitropolitul Teodosie și mutarea scaunului mitropolitan al Țării Românești de la Târgoviște la București. În: *Biserica Ortodoxă Română*, anul CVI (1988), nr. 9-10, p. 118-144
3. POP, G.T. Biblia în traducerea lui Nicolae Milescu. În: *Biserica Ortodoxă Română*, anul LXXX (1962), nr. 9-10, p. 958-963
4. VLASIU, Mariana. Teodosie Veștemeanul, de origine transilvană, vâlceană sau argeșeană. În: *Mitropolia Ardealului*, anul III, 1958, p. 200-212

„Liturghie”, Buzău, 1702 - coperta
Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Colecții speciale

Jocul de Călușari - un ceremonial sacru

Ioana NECULA, bibliotecar

Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Compartimentul Informatizare-Digitalizare

email: busuioc_ioana@yahoo.com

Bibliografia referitoare la obiceiul călușului este deosebit de bogată, el fascinându-i pe savanți încă din secolul al XVIII-lea. Cu puține excepții, descrierile și chiar studiile mai ample au evidențiat în mod special două aspecte: virtuozitatea dansului călușăresc și virtuțile lui magice.

Încă din prima descriere completă, cea a lui Dimitrie Cantemir, aflăm că: „...au peste o sută de figuri, sărituri diferite, dintre care unele atât de artificioase, încât cei care-l joacă par că nici nu ating pământul cu picioarele, ci zboară și se poartă în aer...¹ O altă descriere vorbește despre cea dintâi serbare aulică la care au dansat aproape nepământește 112 călușari. Descrierea figurilor de mare virtuozitate pe care aceștia le-au executat în fața principelui Sigismund Báthory și a oaspetelui său, Mihai, domnitorul Valahiei, este inspirată fără îndoială de cunoașterea de către scriitorul Dozsa Dániel a acestui dans din repertoriul cetelor transilvănene, așa cum se înfățișa el în secolul al XIX-lea.² Astfel, figuri de tip acrobatic, extrem de spectaculoase, precum rostogolirile în aer, dansul pe suprafețe mici (pe *tânier*) sau cățărutul pe stâlp (prăjină) nu sunt pure elemente de ficțiune, ci fac parte din probele de virtuozitate și forță impuse în special vătafilor. Sunt multe date etnografice și atestări documentare care confirmă menținerea acestor probe drept condiții de intrare în ceată și, la proporții mai ample, de cucerire a calității și poziției de lider. Alături de acestea, în timpurile în care credințele în eficiența magico-rituală a călușului era neștirbită, veneau restricțiile și interdicțiile comportamentale de la cele de ordin moral (obediință totală față de vătaf) până la abținerea de la tot ceea ce le-ar putea diminua forțele făcându-i asemenea celorlalți.³ Perspectiva istorico-mitologică a pus, de altfel, adesea în discuție aceste norme comportamentale raportându-le la realități sau la reconstituiri ce țin de arheologia culturală.

În căutarea unui sens dat dansului și recuzitei călușărești, s-a vorbit despre acest tip de ceată ca fiind o instituție paramilitară sau un vestigiu al anticilor confrerii patronate de zei ai profesiilor și atributelor masculine (cf. *colisalii* - călușari).⁴ Fără a încerca o polemică, afirmația este ușor forțată în ceea ce privește semnificațiile originare ale călușului, dar poate fi o achiziție semantică a unei etape ulterioare, cea a desacralizării complexului ritual.

Nu putem preciza momentul când funcțiile și sensurile magice ale ritualului au început să se estompeze, dar așa cum arăta unul dintre cei mai importanți cercetători ai fenomenului⁵, putem afirma că de la stadiul descris de principele moldav în *Descriptio Moldaviae* și până la forma de astăzi, modificările sunt numeroase (mai ales în ceea ce privește funcțiile, dar și aria de răspândire). Totuși, trebuie să remarcăm caracterul spectacular al jocului aproape de negăsit în alte manifestări folclorice românești, ca și receptarea extraordinară a lui de către spectatorii beneficiari.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Secția Colecții Speciale

Jocul de călușari l-a preocupat în cel mai înalt grad pe Romulus Vuia⁶ care a ajuns la concluzia că obiceiul este legat de cultul solar (idee către care duc folosirea în joc a unor *arme*), al zânelor (ei sunt reprezentanții, emisarii Ielelor), având menirea să alunge (prin amenințarea cu bețele sau ridicând capul spre cer) demonii păgubitori sănătății ori duhurile rele, necurate. Multe practici în legătură cu aceste mitice Rusalii se regăsesc, într-un fel sau altul, și la popoare vecine - în Peninsula Balcanică sau mai departe. Numele jocului vine de la figura calului (*demon al sănătății sau fecundității* - panglicile pe diagonală închipuie un ham); vechimea obiceiului - încă din veacul al XIII-lea - evidențiindu-se asemănarea cu manifestările amintind *serbările practicate în legătură cu anticele Rosalia, sau cel puțin o puternică influență⁷ venită din această parte.*

Sursa: Arhiva personală a autoarei

Așadar, Călușul este parte intrinsecă a Rusaliilor, etalându-și frumusețile jocului vara, de Moși. Excepție fac unele așezări doljene - printre care, Maglavit - sau din zona de curbură a Carpaților Orientali (precum Țara Bârsei) ori locuri ale Transilvaniei sau în care viețuiesc, în Moldova de nord, *ceangăii*, apoi, prin Maramureș, unde jocul se practică și în perioada Crăciun - Anul Nou - Bobotează, cum, de altfel, și în sudul Macedoniei, la meglenoromâni și aromâni sau în așezări bulgare. Pentru situația întâlnită la noi - o excepție - proba și Valeria Peter-Predescu, cunoscută și doinuitoare originară din Telciu - Bistrița-Năsăud; la o emisiune a postului de radio *România-Actualități* (sâmbătă 16 decembrie 2000, ora 13:20), pentru a susține afirmația, aceasta invocă realitatea întâlnită pe valea Sălăuței natale). Colindul călușăresc de iarnă era cunoscut în locuri apropiate așezării urbane Orăștie, precum și în *mărginimea* Sibiului.

Sursa: Arhiva personală a autoarei

Dansul este numai un punct care formează astăzi *fața*, partea cultural-artistică a obiceiurilor cu zâne tinere și bune sau cocârjate și răutăcioase, numărul acestora - nouă, pe nume: Sânziana, Cosânzeana, Oprișana, Coșteana, Budiana, Roșia, Todosia, Ruxandra, Firanda - le numea prof. univ. dr. Gheorghe Vrabie, într-o lucrare⁸ apărută la sfârșit de mileniu II.

Ele sunt întâlnite la reînceperea cursului de revigorare a firii, în perioada primăvară-vară când, ca ofrandă adusă naturii triumfătoare, în Tracia străveche se dansa (cultul rozelor). Marele analist al fenomenului⁹ menționează că *paralel cu această serbare de reînviere a naturii s-a dezvoltat și un important cult al morților*. Ființele femeiești mitologice purtau la noi nume eufemistice: Iele (Ele), Dânsule, Doamnele, Fetele, Frumoasele, Frumușelele, Iudele, Iroditele, Miluitele, Albele, Sânziencele, Sfintele, Vântoasele, Vilele, având-o împărateasă pe Irodeasa. Omul nu trebuie să calce în urmele făcute prin dans de acestea, nerespectarea interdicției putând aduce boli de picioare, *luarea din Iele*, damblagirea, orbirea; cei care, întâmplător, le vedeau, nu era bine să vorbească despre întâmplare sau să le răspundă chemării. În zilele de Rusalii nu se lucra (mai ales la câmp), crezându-se că Ielele sunt duhurile fetelor moarte înainte de logodnă, că locuiesc în palatele de pe fundul apelor și îi atrag pe imprudenți, obligându-i să trăiască împreună. Înrudite cu Ielele sunt Neraidele (în credința grecilor), Elbele sau Elfele (cum le zic popoarele germanice), Rusalia, Nadelja, Rusalka (la bulgari

și ruși), Albele (Macedonia), Rusalna (Serbia) sau asemenea întruchipări purtând alte nume la romani, la rutenii din Galiția, la sârbo-croați, aromâni, macedoneni, maghiari, francezi, englezi, belgieni, austrieci, elvețieni, suedezi, bucovineni, polonezi.¹⁰

Analizând complexul ceremonial folcloric, Romulus Vuia constată că jocul călușarilor se petrece vara, în iunie, tocmai în timpul cât Ielele sunt mai periculoase, în zone cu apă, movile, păduri sau răscruți (unde petrec ființele invocate), sărbătoarea de reluare a ciclului natural primăvară-vară marcând, semnificând și reînvierea importantului cult al morților. În aceeași lucrare, autorul menționează că jucătorii sunt personificarea Ielelor, către această opinie îndemnându-l: înfățișarea dansatorilor (în straie asemănătoare celor feminine - mențione aparținând lui Dimitrie Cantemir, expusă în cartea¹¹ scrisă la cererea / îndemnul Academiei din Berlin; cifra călușarilor (impară, de cele mai multe ori nouă, precum numărul zânelor); asemănarea dansurilor (hore neîncheiate, ca vârtejul, fără prindere de mâini); cunoașterea și folosirea plantelor tămăduitoare; numele călușarilor.

Sursa: Arhiva personală a autoarei

Jocul se practică în Oltenia, Teleorman, Vlașca, Ilfov, Muscel, în centrul Mureșului, pe Târnave, în Moldova și Banat. De reținut forma prezentării (ceata bărbătească); numărul fără soț al componentilor (cinci-șapte-nouă-unsprezece); existența vătafului (în cele mai dese cazuri); denumirea (*voievozi*, în Alba, *stariț*, la Cantemir, călușari, *căluceni*, *călăuzi*, *boricani*, *căluți*); costumele (de sărbătoare); obiectele de recuzită (sabia, doar la mut); cândva, în Muscel, și ceilalți călușei purtau o sabie de lemn.¹² Peste cămașă, pe umeri, se pun cruciș două cingători sau o cârpă colorată, împodobită cu flori. La picioare au pinteni sau clopoței zornăitori. Din ceată mai fac parte stegarul și mutul, personaje comice, adesea mascate, cu îmbrăcăminte caraghioasă, purtând sabie sau bici, bețe - băte - obiecte care să alunge duhurile rele. În unele cazuri, figura de cal era înlocuită, cu același rost (mascare), de reprezentări ale unor animale: barză (*cioc* - în Oltenia), iepure (piele) închipuind brezaia, turca sau cerbul; ceata nu juca înaintea răsăritului sau după apusul soarelui; adesea, jocul cunoștea momente de extaz, când se punea în evidență puterea magică a

vătafului. Se considera că pe călușari îi pândeau și îi urmăreau la movile și la cursuri de apă zânele care îi puteau poci, de aceea *ceașul* din Banat purta în traistă nouă buruieni, plante pe care urma să le *spargă* folosind ciocanul și apoi să le arunce asupra jucătorilor.¹³

Fiecare gospodar trebuia să primească - și încă trei ani la rând - călușarii, ca nu cumva să-i fie furați ori pociți urmașii. Pentru ca la terminarea (*spargerea*) jocului să fie sfărâmate închipuirile de iepure, biciul și bețele, fără ca jucătorii să privească înapoi. Se credea în puterea tămăduitoare / vindecătoare a Călușului, mamele aducându-și copiii să fie jucați (prin sărituri), pentru a crește sănătoși, voinici, neatinși de boli. Fetele intrau și ele în horă imitând mișcarea (învărtirea) stelilor în jurul Soarelui sau Lunii, dorindu-și noroc în dragoste și căsătorie. Ceata se întemeia - respectiv se încheia - la movile, puțuri, ape curgătoare, codri dealuri, întretăieri ale drumurilor - adică unde se consuma și evoluția Ielelor. Un adevărat ritual se consuma cu această ocazie: ridicătura de pământ era ocolită de trei ori, trăgându-se câte un foc de pistol; jucătorii fugeau (în Banat - Sofronie Liuba) când treceau peste o punte, călușarii se roteau împrejur, pe călcăie, priveau în toate părțile pentru a-i fi siguri că nu-i urmărește nimeni, plecând apoi în nouă hotare (Ardeal). Ei erau legați peste fluierul piciorului, în jos de genunchi, cu câte două curele pe care se înșirau clopoței, respectiv mai sus de coaste, cu panglici duble.¹⁴

Un asemenea obicei precum Călușul care din adâncurile istoriei, având substrat mitologic,¹⁵ trăia în zilele consacrate Rusaliilor, sărbătoarea trandafirilor, cunoscută înaintașilor latini de unde a fost asimilată cu Înălțarea și cultul morților (praznice la morminte). Ciclul de nouă zile are în vedere și cultul solstițial (soare) pentru bogăția pământului (vegetale, ape) și de medicină magico-mitică (tratarea unor boli psihosomatice).

Referitor la originea jocului de călușari, au fost emise teorii privind proveniența latină (*salică* - de la dansul ritual desfășurat în lunile aprilie sau mai, de către 12 preoți ai lui Marte și Hercule, supravegheat de un *mai-mare* numit *vates*; *sabinică*, în legătură directă cu sărbătoarea de Rusalii - dansurile cu arme; din cultul solar, jucătorii fiind reprezentanții personajelor malefice, Ielele; numele îi vine de la o societate sacră); *greacă* (dintr-un dans ritual de origine corentină preotească sau de la jocurile magice ale agyrtanilor - agyrtai); tracă (originea pyrhică ori dansul solstițial solar, cu implicații ludice rituale, medicale, cathartice, războinice).

Jocul se desfășura cu măști (agropastorale) rituale reflectând marile episoade ale vieții (naștere, nuntă, muncă, moarte).

Iată ce putem găsi într-o lucrare importantă pentru istoria și descrierea dansului¹⁶: „*Se cuvine a sublinia în mod deosebit prezența în această zonă a «Călușului», dans întâlnit și în zona Olteniei. Acesta este unul dintre cele mai vechi dansuri populare românești. Se pare că la origine a fost un dans ritual inclus în obiceiurile tradiționale de primăvară, menit să izgonească bolile*”.¹⁷

Cartea se oprește la cifra jucătorilor și la rolul actanților (vătaf, stegar, mutul din Căluș), la recuzită (bâte încrustate cu motive populare, pinteni, zurgălăi, pălării împodobite cu beteală, fluturi aurii și mărgel), numărul figurilor coregrafice (*treceau de 50* - menționa Franz Joseph Sulzer); rolul vătafului în joc (multe indicații); *plimbarea în cerc, moment de odihnă*; acompaniamentul muzical (vioară, nai, cobză, țambal, contrabas, fluier, cimpoi, caval).

Îl cităm în continuare, pe Gheorghe Popescu-Județ¹⁸,

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Secția Colecții Speciale

recunoscut coregraf originar din Argeș (comuna Beleți-Negrești): „*Brăul călușăresc cuprinde toate jocurile de brău pe care le execută călușarii, în pinteni, ca: Brăul din Căluș, Bugheanu și toate brăiele din satele de pe valea Cotmenei, unde se dansează Călușul; joc de virtuozitate, are o tehnică deosebită de a celorlalte jocuri românești. Pentru a putea fi practicat, acest joc cere o pregătire îndelungată și susținută. Călușul dă jucătorilor o plastică diferită prin poziția*

deschisă a picioarelor, bine fixate în sol, pe talpă și călcăie. Poziția corpului se formează puțin înclinată, pentru a permite executarea cu multă vigoare a mișcărilor tehnice, într-o așezare comodă, pe sprijinul genunchilor îndoiți”.¹⁹

Vera Proca Ciortea²⁰ are în vedere jocurile din Muntenia, consemnând în context: „*De asemenea, jocurile din «Căluș», ritual care se practica la origine cu semnificație magică, au influențat în mod vădit tehnica anumitor jocuri muntenești, ca de pildă: Hora pe bătaie, Bugheanul din Argeș, Băluța ș.a.*”²¹

În pagini care trebuie menționate, Mureș Rădășan și Iacob Lascu²² se opresc asupra înfățișării autentice a jocului în Pădureți-Argeș, subliniind formația (linie, cerc, semicerc), ținuta (variabilă), măsura muzicală 2/4, tempoul (figurile nr. 1-9, andante), apoi allegro (accelerând spre final).

Ce a putut face din dansul și obiceiul călușăresc o emblemă este, așadar, oarecum simplu de arătat: dinamica și măiestria dansului, amestecul de virilitate, magie și mister ce-l caracteriza pe membrii grupului, cărora li se adaugă coeziunea și ezoterismul acestora. Practic, așa cum arăta scriitorul secui, călușul s-a afirmat de la începuturi ca un obicei demn oricând de a fi transformat într-un spectacol destinat să sporească strălucirea ceremoniilor publice.

Esența însăși a obiceiului călușăresc - aceea de dominare

temporară a vieții satului, de creare a unei dependențe magico-rituale de existența membrilor grupului - dar și caracterul pronunțat competitiv au făcut din el și un nucleu al unor manifestări agonistice: concursuri, festivaluri, turnee. Faptul că încă din primele decenii ale secolului al XX-lea călușarii argeșeni au reprezentat România în confruntări europene a stimulat în mod evident dezvoltarea obiceiului ca spectacol.²³

Încheiem această scurtă incursiune în dansul ritualic al călușului cu rândurile închinete acestuia de către valorosul cercetător Ovidiu Bârlea: „Dintre toate dansurile românești cu funcții rituale, cel mai însemnat este, fără îndoială, Călușul. El se vădește, în același timp, și cel mai complicat, îmbinând practici din registre diferite, adesea contradictorii, cel puțin în aparență, iar pe plan coregrafic, desfășurându-se într-o alternanță de mișcări line, cu virtuozități de cel mai ridicat potențial. Dansul călușarilor stă înaintea tuturor celorlalte, prin frumusețea lui coregrafică, alcătuiind un summum al mișcărilor armonioase și, în același timp, deosebit de grele. Sub toate aspectele, el a rămas un fel de ideal coregrafic al colectivităților unde se practică, un superlativ al frumosului și îndemnării pentru care calificativul de «mimune» nu este cătuși de puțin o exagerare”.²⁴

Note:

1. CANTEMIR, Dimitrie. *Descriptio Moldaviae*. București: Editura pentru Literatură, 1973, p. 57.
2. BÂRLEA, Ovidiu. *Eseu despre dansul popular românesc*. București: Editura Cartea Românească, 1982, p. 28.
3. ȘTIUCĂ, Narcisa. Povestirile lui Ilie Martin. În: *Folclor literar*. Timișoara: Tipografia Universității de Vest, 1999, p. 113.
4. MOISE, Ilie. *Confrerii carpatice de tineret: ceata de feciori*. Sibiu: Editura Imago, 1999, p. 63.
5. POP, Mihai. Jocurile călușărești în contextul național și european. În: *Revista de cultură Datini*, 1995, nr. 1-2, p. 38.

6. STANCU, Constantin. *Călușul - antologie de studii*. Pitești: Editura Tiparg, 1997, p. 97.
7. OPRÎȘAN, Horia Barbu. *Călușarii*. București: Editura pentru Literatură, 1969, p. 7.
8. VRABIE, Gheorghe, Dr. *De civitate rustica*. București: Editura Grai și suflet - Cultura Națională, 1999, p. 217.
9. STANCU, C. *Op. cit.*, p. 100.
10. OANCEA, Dorin; OANCEA, Cătălin. *Călușul argeșean*. Pitești: Editura Paralela 45, 2001, p. 9.
11. *Descrierea Moldovei*. București: Editura Minerva, 1981, p. 213.
12. OANCEA, Dorin; OANCEA, Cătălin. *Op. cit.*, p. 10.
13. *Ibidem*.
14. *Ibidem*, p. 11.
15. VULCĂNESCU, Romulus. Călușarii și cultul solar. În: *Călușul - antologie de studii*, 1997, p. 128.
16. VASILESCU, Theodor; TITA, Sever. *Folclor coregrafic românesc*. București: Casa Centrală a Creației Populare, 1969, p. 11.
17. POPESCU-JUDEȚ, Gheorghe. *Jocuri populare din regiunea Argeș*. Pitești: Casa Creației Populare a Regiunii Argeș; București: Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1963, p. 7.
18. *Ibidem*.
19. *Ibidem*.
20. *Jocuri populare românești*. București: E.S.P.L.A., 1955, p. 6.
21. PROCA CIORTEA, Vera. *Dansuri populare din toată țara*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1969, p. 21.
22. *Idem*, p. 23.
23. POPA, Mihai. *Călușarii români la Londra și realitatea folclorică a Bucureștilor*. În: *Sociologie românească III*, 1938, nr. 10-12, p. 75.
24. BÂRLEA, Ovidiu. *Op. cit.*, p. 37.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Secția Colecții Speciale

Edificii eclesiastice din România – expoziție de reproduceri fotografice

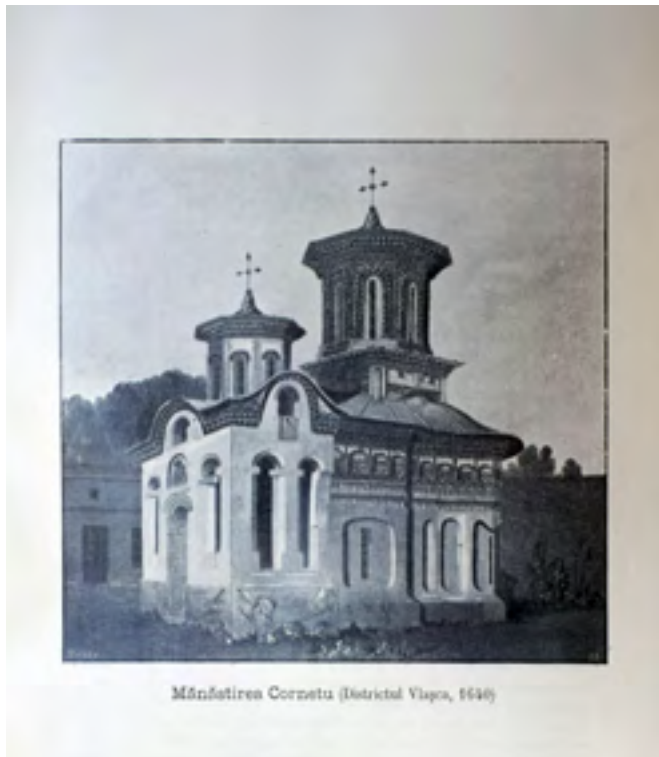

Iuliana CIUCĂ, bibliotecar
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Secția de Presă și Legislație
e-mail: julia777ro@yahoo.com

„Gândul acesta că ceea ce faci este definitiv făcut, că opera scăpată din mâinile tale, se duce de-a lungul veacurilor și umple lumea de răsunetul vieții și bătăilor inimii tale, are ceva din solemnitate și fiorul judecății supreme a Sfintei Scripturi.” (Alexandru Vlahuță - „Onestitatea în artă”)

În Secția de Presă și Legislație a Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș se păstrează o colecție de reviste vechi românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Din aceste reviste, am selectat imagini care au ca temă biserica, simbol al credinței, al tradiției, al veșniciei, al iubirii, și le-am unit într-o expoziție ce a fost deschisă publicului cititor în primul trimestru al anului 2024, la etajul al II-lea, în holul central al instituției noastre.

Mănăstirea Cornetu (Districtul Vlașca) și Biserica Domnească de la Curtea de Argeș (secolul al XII-lea), în „Literatură și artă română”, Anul II, nr. 2/1897.

Mănăstirea Cornetu (Districtul Vlașca, 1896)

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Secția de Presă și Legislație

Mănăstirea *Cornetu*, situată pe malul râului Olt, în județul Vâlcea, este ctitoria vornicului Mareș Băjescu și a soției sale Maria, în anul 1666. Biserica este construită din cărămidă, pictura este lucrată în frescă, altarul fiind pictat în 1761 de pictorii Radu, Mihail și Iordache, iar naosul și pronaosul, în 1835 de starețul Irinarh.

Biserica Domnească Sf. Nicolae de la Curtea de Argeș este singurul monument religios important păstrat în Țara Românească din secolul al XIV-lea. A fost ctitorită în secolul al XIII-lea și rectitorită de Basarab I (1310-1352), în 1352. Pictura murală a lăcașului datează din vremea lui Vlaicu Vodă (1364-1366). Monumentul conservă fragmente din pictura inițială din secolul al XIV-lea, frescă din secolul al XVII-lea (1748-1752), opera zugravilor Radu, Mihail din Târgoviște și a zugravului Pantelimon. Restaurarea picturii s-a făcut în 1914 de pictorii D. Noroceca și I. Mihail și G. Teodoro. Aici au fost așezate la sfârșitul secolului al XIV-lea moaștele Sfintei Filofteia, aduse de la Târnovo. Biserica a avut statut de Mitropolie a Ungrovlahiei. A fost reparată și consolidată între anii 1748-1752 și 1827-1848. Forma actuală se datorează lucrărilor de restaurare din 1911, conduse de arhitectul Grigore Cerchez.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Secția de Presă și Legislație

Biserica Stravropoleos din București, în „Literatură și artă română”, Anul I/1886, Nr. 8.

Situată în centrul vechi al Bucureștiului, aflată pe lista monumentelor istorice din România, Biserica Stravropoleos are hramul Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril. Numele vine din grecescul *Stravopolis*, care înseamnă *Orașul Crucii*. Este ctitorită de arhimandritul Ioanichie, venit de la Mănăstirea Gura, din eparhia Pogoniana, aflată în Epir, Grecia. Construcția bisericii a început în timpul celei de-a doua domnii a lui Nicolae Mavrocordat (1719-1730), lucrările fiind finalizate în anul 1724. Deși lăcașul de cult este de mici dimensiuni, este bine proporționat, construit în stil bizantin, decorațiunile sculptate și motivele ornamentale sunt în stil baroc și oriental, frumos armonizate, toate acestea conferind unicitate ansamblului arhitectural.

Mănăstirea Cetățuia din Iași, zidită de Duca-Vodă (1672) și Biserica Sf. Nicolae din Târgu-Jiu, în „Literatură și artă română”, Anul 1898.

Mănăstirea Cetățuia este ridicată între anii 1669-1672 de domnitorul Gheorghe Duca, în vremea Mitropolitului Dosoftei. Acesta este unul dintre cele mai importante monumente de artă feudală: incinta are formă de cetate, de unde și numele, fiind gândită ca un loc de refugiu împotriva năvălitorilor, iar biserica este înconjurată de ziduri înalte de piatră, cu metereze și drum de strajă, turn de intrare și turnuri de colț. În anul 1682, funcționa o tipografie în care s-au tipărit cărți bisericești grecești. În partea de nord a ansamblului, în Curtea Domnească, se află un muzeu cu o bogată colecție de obiecte bisericești și tipărituri.

Biserica Sf. Nicolae din Târgu-Jiu a fost ctitorită în 1795 de protopopul Andrei Schevofilax și de soția sa Maria, de Stanca Slugereasa Crâsnaru și pitarul Grigorie Crâsnaru. Pictura datează din 1812, fiind realizată de diaconul Mihai din Târgu-Jiu, Anghel vopsitorul și Ion.

Biserica Sf. Nicolae din Târgu-Jiu.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș,
Secția de Presă și Legislație

Mănăstirea Cozia, în „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice”, Publicație trimestrială, An. XX, Fasc. 52, Aprilie-Iunie 1927, Ramuri, Craiova, Președinte Nicolae Iorga.

Mănăstirea Cozia, amplasată pe malul râului Olt, zidită de un meșter sârb între anii 1386-1391, este una dintre cele mai importante ctitorii ale lui Mircea cel Bătrân. În timpul lui Neagoe Basarab, s-a construit fântâna care-i poartă numele. Constantin Brâncoveanu dăruiește mănăstirii policandrele din naos și pronaos. În pronaosul bisericii mari se găsesc mormântul voievodului Mircea și cel al monahiei Teofana, mama lui Mihai Viteazul, călugărită după moartea fiului ei.

Vederea Mănăstirii Putna dinspre miazăzi (de pe Dealul Crucii), în „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice”, An. XXVIII, Fasc. 84, Aprilie-Iunie 1935.

Mănăstirea Putna este prima mănăstire zidită de Ștefan cel Mare. Lucrările au durat din 1466 până în 1469. La intrare se află un turn din vremea domnitorului Constantin Racoviță. Este denumit Turnul Eminescu, în amintirea manifestărilor de aniversare a mănăstirii la care au participat Eminescu, Slavici și alți oameni de cultură. În anul 1966, cu ocazia împlinirii a 500 de ani de la întemeierea Mănăstirii Putna, la recomandarea UNESCO, s-a celebrat pe plan mondial. Mănăstirea deține un bogat muzeu cu broderii, manuscrise, obiecte de cult, icoane.

Catedrala Română Ortodoxă din Sibiu, în „Viața ilustrată”, An. III, Nr. 6/ iunie 1936.

Prim ctitor al Catedralei Ortodoxe Sibiu este considerat Andrei Șaguna, în 1857, dar piatra de temelie este sfințită în 1902, în timpul ÎPS Ioan Mețianu. Edificiul are ca model Sfânta Sofia din Constantinopol.

Podoaba Clujului, Catedrala Ortodoxă Română, în „Viața ilustrată”, Anul IV, Nr. 8-9 / august-septembrie 1937.

Catedrala Mitropolitană Cluj-Napoca a fost construită între anii 1923-1933, după unirea Transilvaniei cu România, din inițiativa episcopului Nicolae Ivan. În anul 1973, a devenit catedrală arhiepiscopală, iar din 2006 este catedrală mitropolitană.

Biserica Mănăstirii Curtea de Argeș apare pe coperta revistei „Viața ilustrată”, revista Episcopiei Ortodoxe Române, An. IV, aprilie 1937, Nr. 4, ce apare la Cluj, avându-l director pe Nicolae Colan, Episcopul Clujului.

Mănăstirea Curtea de Argeș este cel mai important monument istoric, cultural și arhitectonic din județ, a cărui construcție este legată de legenda Meșterului Manole. În anul 1512, când reședința mitropolitană a fost mutată de la Curtea de Argeș la Târgoviște, Neagoe Basarab a hotărât să înalțe în curtea mănăstirii o biserică monumentală, aceasta urmând să devină necropola familiei sale. Mănăstirea de la Curtea de Argeș are hramul Adormirea Maicii Domnului și a fost ctitorită de Neagoe Basarab (1512-1521) și soția sa Despina Doamna. Aceasta a fost ridicată între anii 1515-1517, prin implicarea domnitorului și a soției sale, Despina Doamna, și este considerată ca fiind una dintre cele mai frumoase din țară, din punct de vedere arhitectural, dar și de importanță istorică. La sfințirea sa, la 15 august 1517, au participat Patriarhul Constantinopolului, Teolipt I, înalți prelați bisericești, domnitorul, boieri și multă lume venită din toate colțurile Țării Românești. Piatra, folosită ca structură de rezistență, a fost calcar extras din carierele de la Albești, de la Câmpulung,

iar pentru lucrările speciale s-au utilizat marmura și mozaicul aduse din Imperiul Otoman. Pictura originală, terminată la 18 septembrie 1526, este opera zugravului Dobromir din Târgoviște, sub domnia lui Radu de la Afumați. Fragmente din această frescă se păstrează la Muzeul Național de Artă a României și în sala „Manole” din Palatul Arhiepiscopal Curtea de Argeș. Biserica a fost restaurată în perioada domniei lui Matei Basarab (1632-1654) și a lui Șerban Cantacuzino (1678-1688). Ultima restaurare a fost efectuată în timpul regelui Carol I, de arhitectul francez André Lecomte du Noüy, între anii 1875-1885. Aici, sunt înmormântați domnitorii Neagoe Basarab (1521-1521), ginerele său, Radu de la Afumați (1522-1523), Regele Carol I (1866-1914), soția sa, Elisabeta, Regele Ferdinand (1914-1927) și soția sa, Maria.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Secția de Presă și Legislație

Biserica Antim din București, realizată în acuarelă de Petre Antonescu, în „Boabe de grâu”, Anul III, Nr. 8 / august 1932.

Petre Antonescu (29 iunie 1873, Râmnicu Sărat - 22 aprilie 1965, București), arhitect, pedagog, restaurator de monumente istorice, planificator urban, academician român, a marcat arhitectura românească din prima jumătate a secolului al XX-lea, prin promovarea unui stil arhitectural neoromânesc. Printre lucrările sale cele mai reprezentative, se numără Primăria Municipiului București, Palatul Administrativ din Craiova, Arcul de Triumf din București, Facultatea de Drept din București, Cazinoul Sinaia, Cazinoul Constanța.

Biserica Antim este ctitoria Sf. Ierarh Antim Ivireanul și a fost sfințită în 1715. În tipografia sa, Sf. Antim Ivireanul a tipărit mai multe cărți bisericești. În anul 1945, personalități precum Vasile Voiculescu, Sandu Tudor, Paul Constantinescu, monahi, intelectuali, studenți au înființat, la Antim, cercul isihast „Rugul Aprins”. Mozaicul de pe frontispiciul bisericii, reprezentându-i pe sfinții Alexie, Nicolae, Antim și Agata și pictura sălilor mari ale Palatului Sinodal, au fost executate de Olga Greceanu și pr. Sofian Boghiu.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Secția de Presă și Legislație

Sucevița de George Baron Löwendal, în „Boabe de grâu”, Anul V, Nr. 3/1934.

George Löwendal (27 aprilie 1897, Sankt-Petersburg - 18 februarie 1964, București) a fost pictor, regizor, maestru de balet, director de scenă, actor, scenograf și profesor universitar român, de origine ruso-daneză. Între anii 1921-1925, se stabilește împreună cu soția sa, Ariadna Ambrozieva, la București, unde va învăța limba română. Mănăstirea Sucevița este cea mai mare mănăstire cu frescă din nordul Moldovei. Mănăstirea, cu hramul Învierea Domnului, a fost construită la sfârșitul secolului al XVI-lea de familia Movilă. Prima atestare documentară datează din 1504 când egumenul Pahomie al schitului cu hramul Schimbarea la Față este ridicat la rangul de Episcop de Rădăuți. Biserica este construită în stil moldovenesc, stil statornicit în epoca lui Ștefan cel Mare, o îmbinare de elemente bizantine și gotice cu elemente de arhitectură ale vechilor biserici din Moldova. Muzeul mănăstirii cuprinde o valoroasă colecție de artă medievală: icoane, sculpturi din lemn și fildeș, broderii,

manuscrite miniate, argintărie, acoperăminte de morminte ale domnitorilor Ieremia (1606) și Simion Movilă (1609). Mănăstirea este inclusă în patrimoniul UNESCO.

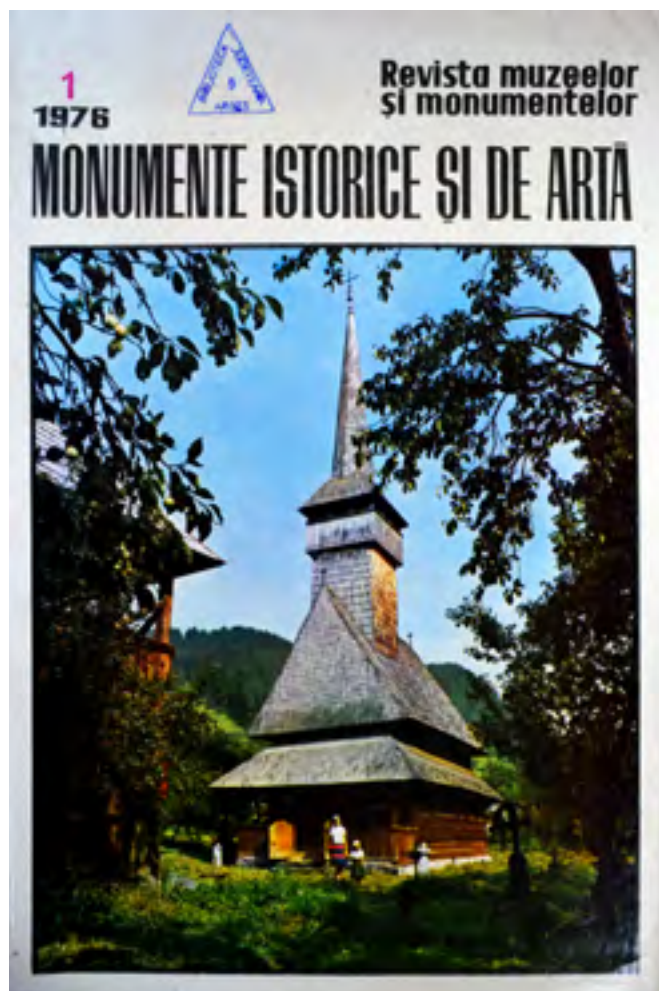

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Secția de Presă și Legislație

„În curtea Mănăstirii Hurez”, litografie originală de pictorul Mircea Olarian, apare pe prima pagină a revistei „Vatra.” Foiaia Fundației Culturale Regele „Principele Carol”, Serviciul Social din Ținutul Olt, sub patronatul domnului rezident regal D. Simian, An. V, Nr. 3-4 / martie-aprilie 1939.

Remarcabil pictor și grafician, Mircea Olarian, afirmat în perioada interbelică, a abordat pe lângă pictură și acuarelă, desenul în tuș sau cărbune, precum și gravura. Deși s-a născut la Galați, a trăit și activat la Craiova unde s-a mutat împreună cu părinții săi, ambii actori la Teatrul Național „Marin Sorescu.” Peisajele și portretele sale, reproduse cu fidelitate printr-o tehnică riguroasă, au încântat privitorii cu pictura și grafica expusă pe simezele expozițiilor și muzeelor de artă, cât și în paginile revistei „Ramuri” din Craiova. Mănăstirea Hurezi, cea mai de seamă ctitorie a domnitorului Constantin Brâncoveanu, a fost construită între anii 1690-1697. Meșterii care au creat această capodoperă au immortalizat în pronaosul bisericii mari chipurile familiilor Brâncoveanu și Cantacuzino. Mănăstirea Hurezi a fost inclusă din 1993 pe lista patrimoniului cultural mondial UNESCO.

Pe coperta 1: Biserica din lemn din Rozavlea, Maramureș și coperta 4: Biserica mănăstirii Neamț, în „Monumente istorice și de artă.” Revista muzeelor și monumentelor, An. XLV, Nr.1/1976.

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Secția de Presă și Legislație

Biserica de lemn din Rozavlea, Maramureș, vechi lăcaș de cult greco-catolic, cu hramul Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, datează din anul 1717. Biserica este construită din lemn de brad, în stil specific maramureșean. Pictura a fost executată pe lemn, cu excepția picturii altarului care este realizată în totalitate pe pânză. Cel mai cunoscut zugrav care a lucrat la această biserică este Ioan Plohod, iar data picturii este din 1825.

Prima atestare documentară a Mănăstirii Neamț datează de la 1210. Petru Mușat a ridicat pe locul unei vechi biserici de lemn un lăcaș de piatră la 1375. Între anii 1486-1497 Ștefan cel Mare a ridicat o nouă biserică cu hramul Înălțarea Domnului, un adevărat unicat arhitectural, de o eleganță și frumusețe deosebite. Perioada de maximă înflorire a mănăstirii a fost în secolul al XVIII-lea, când Sf. Paisie Velickovski se stabilește la Neamț, împreună cu 60 de ucenici, unde desfășoară o activitate intensă cărturărească, traducând *Filocalia* în limba slavonă, tipărită la Moscova în 1793. În cadrul mănăstirii a funcționat o școală de caligrafi, copiști și miniaturisti, o școală de sculptori și gravori, o tipografie, o bibliotecă ce deține peste 15.000 de volume și peste 5.000 de manuscrise, deosebit de importante pentru cultura românească. Muzeul mănăstirii ce

datează din 1916 păstrează catapeteasma din Paraclisul Cetății Neamț, un epitaf din 1821, cruci sculptate în lemn, icoane din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, câteva icoane pictate de Nicolae Grigorescu, diferite obiecte de cult și veșminte.

Bibliografie:

1. *Catalogul monumentelor istorice din județul Argeș*. Geamăna: Editura Tiparg, 2011, p. 39,43
2. George Löwendal. [accesat 27 mai 2024]. Disponibil la: https://ro.wikipedia.org/wiki/George_L%C3%B6wendal

3. *Ghidul mănăstirilor din România*. București: Editura Sophia, 2011
4. Mircea Olarian. [accesat 27 mai 2024]. Disponibil la: https://www.bvau.ro/infoghid/index.php/Mircea_Olarian
5. NOICA, Șt. Nicolae. *Istoria restaurării Bisericii Episcopale de la Curtea de Argeș*. București: Vremea, 2017
6. OPRIȘ, Ioan. *Monumente istorice din România (1850-1950)*. București: Editura Vremea, 2001
7. Petre Antonescu. [accesat 27 mai 2024]. Disponibil la: https://ro.wikipedia.org/wiki/Petre_Antonescu
8. *Schituri și mănăstiri argeșene*. Curtea de Argeș: Editura Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, 2015, p. 26-42

EXPOZITIE

Edificii ecleziaștice din România

din 08 IANUARIE PÂNĂ PE 31 MARTIE 2024

ETAJUL II
Bibliotecă Județeană „Dinicu Golescu” Argeș

Expoziție realizată de
Sala de Presă și Legislație

Expoziție de reproducere fotografică din revistele:
„Boabe de căluș” (1932-1934),
„Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice” (1927, 1934, 1935),
„Literatură și artă românească” (1896 - 1898),
„Monumente istorice și de artă” (1926, 1983), „Natra” (1939),
„Viștea ilustrată” (1936, 1937)

Sursa: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș.
Secția de Presă și Legislație

Împlinirea a 60 de existență a Bibliotecii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava

Adriana Florentina MALANCIUC, bibliotecar
Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava
email: adriana.gherasim@usm.ro

Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava a luat ființă odată cu renașterea învățământului superior, în anul 1963, prin înființarea Institutului Pedagogic de 3 ani din Suceava. În primul an de funcționare, cu un colectiv format din două bibliotecare, biblioteca punea la dispoziția cititorilor un fond modest de 3.000 cărți iar, în prezent, colecția bibliotecii se constituie din peste 310.000 de volume. De-a lungul timpului, Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” Suceava și-a păstrat caracterul enciclopedic și a continuat colaborarea cu personalul didactic universitar, Rectorat și cititorii ei, dezvoltând politica de achiziție și de informare documentară necesară pentru studiu, cercetare, educație.

Colectivul bibliotecii universitare sucevene se află mereu în slujba cerințelor de informare și documentare ale personalului didactic universitar, studenților, doctoranzilor, angajaților instituției și, în general, ale tuturor persoanelor care apelează la serviciile specifice, căutând mereu noi căi de modernizare a lecturii, însuflând generațiilor tinere pasiunea pentru lectură.

Biblioteca a fost și rămâne un spațiu al întâlnirilor prilejuite de organizarea numeroaselor manifestări științifice și culturale, bazate pe dezvoltarea competențelor profesionale și promovare a lecturii.

Evenimente derulate pe parcursul anului 2023

- În data de 14 ianuarie 2023, a avut loc evenimentul *Zilele Eminescu la USV*, sub semnul Zilei Culturii Naționale, organizat de Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” Suceava în parteneriat cu Casa de Cultură a Studenților, Colegiul Național „Mihai Eminescu”, Colegiul Național „Petru Rareș”, Școala Gimnazială Nr. 3 din Suceava, Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării, Centrul de Reușită Universitară Suceava, Alianța Franceză din Suceava, Asociația Italienilor din România (RO. AS. IT.), Erasmus Students Network Suceava, The European Law Students Association, Grupul de Inițiativă al Românilor din Basarabia. La 173 de ani de la nașterea Poetului, tema manifestării a fost: „Eminescu în lume”. Evenimentul s-a desfășurat în format hibrid, cu invitați din diferite țări: China, Coasta de Fildeș, Senegal, Peru, Anglia, Italia, Republica Moldova, Réunion (Franța), studenți ai universităților partenere (Cluj-Napoca, București).
- În data de 30 ianuarie 2023, Biblioteca USV a primit vizita jurnalistului și scriitorului Neculai Roșca, membru al Uniunii Scriitorilor Bucovineni, care a îmbogățit fondul de Carte veche și Colecții Speciale al Bibliotecii universitare cu cele 15 volume ale romanului *À la recherche du temps perdu* de Marcel Proust apărute la Editura Gallimard, în perioada 1919-1927, dar și volume semnate de autorul sucevean.

- În perioada 2-7 februarie 2023, cu prilejul *Zilei Siguranței pe Internet*, s-au pus bazele proiectului pe tema prevenției infracțiunilor pe internet: „Educația pentru siguranță în era digitală”, organizat de Biblioteca USV, în colaborare cu Ambasada Elveției la București, Inspectoratul Județean de Poliție Suceava - Secția de prevenție și combatere a infracțiunilor de terorism și a criminalității informatice, Alianța Franceză, Inspectoratul Școlar Județean, Asociația EduMax, Fundația Umanitară ASSIST, asociațiile studențești Erasmus Student Network, FIRESC, ASUS, GIRB, ELSA, ASCOR, OSCER; proiect derulat în perioada februarie-august a anului 2023.
- În data de 14 februarie 2023, Societatea Bibliotecarilor Bucovineni din Cernăuți (Ucraina) a oferit Bibliotecii USV o valoroasă donație a scriitoarei de limbă ucraineană, Olga Kobylanska, născută în Gura Humorului, Ducatul Bucovina, Austro-Ungaria, la 27 noiembrie 1863 și textul lui Iulian Rusanovschi, *Războiul Monumentelor: Monumente românești din Nordul Bucovinei și sudul Basarabiei*.
- În data de 15 februarie 2023, colectivul Bibliotecii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava a organizat o întâlnire despre lectura între pasiune, (re)creație și cercetare sau „Trăiește, învață și dă mai departe”, cu prilejul *Zilei Naționale a Lecturii*, alături de partenerii tradiționali ai bibliotecii universitare sucevene. Invitatul bibliotecii

universitare, Marius Rusu, actor la Teatrul pentru copii și tineret „Vasilache” din Botoșani, a prezentat piesa *Lectura ca spectacol*. Tinerii au conștientizat importanța lecturii, în toate formele sale.

- În data de 22 februarie 2023 a avut loc masa rotundă transfrontalieră *La intersecția civilizațiilor, limbilor, culturilor: Olga Kobăleanska și limba maternă*. Întâlnirea a fost organizată în cadrul unui parteneriat între Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (România), Instituția științifică de stat „Institutul de Modernizare a conținutului educației” filiala Cernăuți (Ucraina) și Instituția Municipală „Centrul orășenesc de dezvoltare profesională a cadrelor didactice” a Consiliului Orășenesc Cernăuți (Ucraina). Colectivul Bibliotecii USV a avut privilegiul de a se întâlni cu reputatul profesor Mihai Iacobescu, unul dintre ctitorii instituției sucevene, care a donat Bibliotecii USV un fond documentar de peste 7.000 de cărți și reviste de epocă, apărute între anii 1945-2023 cu titluri valoroase, ediția princeps a „Istoriei românilor” din Dacia Traiana, de A.D. Xenopol s.a.
- În ziua de 3 martie 2023, în Sala de Lectură „Mihail Iordache”, corp A, au continuat *Serile de lectură la Biblioteca USV*. Seara a fost dedicată lecturii și interpretării textului filozofic al lui Mihai Șora, sub forma unei dezbateri studențești *Proud to be Romanian-filozoful Mihai Șora*, prezentarea Colectiei „Biblioteca pentru toți”, construită din temelii de marele filozof.
- Alțeta Sa, Prințesa Nicolae al României, a oferit Bibliotecii USV „Istoria Monarhiei din România” și a relatat timp de două ore momente emoționante din viața Familiei Regale, povestiri despre Regele Mihai I, în data de 15 martie, anul trecut.
- Biblioteca USV, împreună cu Școala de Etichetă și Bune Maniere, Alianța Franceză Suceava și „Mov de Bucovina”, a organizat, în ziua de 24 martie 2023, evenimentul *Balada Doamnelor de azi*, o dezbatere pe tema: „Femeia modernă între feminitate și feminism”. Evenimentul a fost parte a manifestărilor desfășurate pe parcursul lunii martie, închinată Femeii și misiunii acesteia în societate.
- În data de 28 martie 2023, Biblioteca USV a găzduit workshop-ul cu tema: *How to Get Published with IEEE*. Această sesiune de instruire a fost prezentată de Eszter Lukács, IEEE Client Services Manager și Rareș Vasilică, Trainer E-nformation. În cadrul acestui workshop gratuit au participat cadre didactice, cercetători, studenți, doctoranzi, masteranzi, bibliotecari și alți utilizatori.
- Evenimentul *Le Printemps des poètes* organizat de Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” Suceava, în parteneriat cu Colegiul Tehnic „Mihai Băcescu” Fălticeni, Asociația Bibliotecarilor din România, filiala Suceava, Biblioteca Bucovinei „I.G. Sbiera” Suceava, Casa Corpului Didactic „George Tofan” Suceava, s-a desfășurat în data de 31 martie 2023.
- În data de 11 aprilie 2023, doamna lector univ. dr. Alina-Viorela Prelipcean, consilier de carieră în cadrul Centrului de Consiliere și Orientare în Carieră, a organizat activitatea *Explorări ale psihologiei bunătății, în Biblioteca USV*. Invitat al acestui eveniment a fost domnul lector univ. dr. Călin Horia Bârleanu, psiholog.
- În perioada februarie-aprilie 2023, Biblioteca USV a primit vizita profesorilor și elevilor instituțiilor partenere din județ și din afara lui, în cadrul proiectelor educative pentru tineret, „Școala Altfel” și „Săptămâna Verde”. Biblioteca USV a fost vizitată de peste 1200 de elevi, cu vârsta cuprinsă între

7 și 18 ani, din școli și colegii din județul Suceava, Botoșani și Neamț. În cadrul Școlii de vară „Unde Să Vii pentru a Fi Inginer Adevărat”, Biblioteca USV a fost vizitată de 52 de elevi din județ.

- În aprilie 2023, în cadrul programului Erasmus+, Biblioteca USV a fost vizitată de domni profesori Parvina Latifi și Halim Karamkhudoev, de la Universitatea de Stat din Khorog, Tadjikistan.
  - Biblioteca USV, în colaborare cu Editura AMO, a organizat vineri, 12 mai 2023, *lansarea de carte „Autobiografie” / „Autobiography”* de Marian-Florin Morariu, o promovare a tinerilor scriitori.
  - În data de 6 iulie 2023, Biblioteca USV a primit o valoroasă donație de carte, la recomandarea Ambasadei Japoniei la București, prin Read Japan Project 2022, administrat de Tokyo Foundation for Policy Research, cu sprijin financiar din partea Nippon Foundation. În aceeași lună, în cadrul Școlii de vară PACT, Biblioteca universitară a avut oaspeți profesori și studenți de la Universitatea din Augsburg, Germania și Universitatea din Quebec, Canada.
  - În perioada 20-24 septembrie 2023, Biblioteca USV a organizat în parteneriat cu Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării, cea de a XVII-a ediție a *Colocviului Internațional de Științe ale Limbajului „Eugeniu Coșeriu”*. Manifestarea științifică de prestigiu, propunând dezbateri pe o temă extrem de generoasă și inspirată de lingvistica coșeriană: „Timp și limbaj”, a fost inițiată de marele lingvist român cu origini basarabene în anul 1991, împreună cu câțiva filologi suceveni marcanti, în fruntea cărora se afla distinsul profesor Mihail Iordache. A avut loc ceremonia de conferire a titlului onorific de Doctor Honoris Causa al USV, profesorului universitar și sociolingvistului francez, Henri Boyer.
  - Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, în parteneriat cu Organizația Femeilor Antreprenor din cadrul Uniunii Generale a Industriașilor din România OFA UGIR și Facultatea de Economie, Administrație și Afaceri a organizat, în data de 18 octombrie 2023, întâlnirea intitulată: *Puterea Rafinamentului și a Eleganței - ATU Feminin*. A fost alături de noi doamna Margareta Lupașcu, o personalitate de marcă în domeniul frumuseții și eleganței.
  - În data de 19 octombrie 2023, Biblioteca USV, în parteneriat cu Facultatea de Științe ale Educației, a organizat masa rotundă cu tema: *Psihologia în pagini de carte: cunoaștere pentru minți deschise*, alături de profesor univ. dr. Aurel Stan. Acest eveniment a inclus și donarea a 531 volume de carte și reviste în domeniul psihologiei, în prezența a numeroși profesori - cercetători în domeniul științelor educației și a studenților - voluntari, premiați în cadrul întâlnirii.
  - În luna octombrie 2023, colectivul Bibliotecii USV a participat la sesiunea de instruire interactivă cu tema „Acces electronic la literatura științifică pentru susținerea și promovarea sistemului de cercetare și educație din România”, în colaborare cu Asociația Universităților, a Institutelor de Cercetare - Dezvoltare și a Bibliotecilor Centrale Universitare din România - Anelis Plus.
- Biblioteca USV a organizat *Săptămâna verde la Biblioteca USV*, unde porțile Bibliotecii USV s-au deschis larg pentru numeroși copii, adolescenți, tineri, momente de lectură în cadrul Clubului de lectură al Bibliotecii universitare, vizionarea unor scurt-metraje, documentare și filme artistice, cu scop educativ, acțiuni de promovare a Bucovinei și a spațiului românesc.

● În luna noiembrie 2023, în cadrul proiectului Erasmus+ KA220, Biblioteca USV a primit vizita unui grup de profesori-parteneri din Franța, Turcia, Italia, Portugalia, Maroc, România (Colegiul Vasile Lovinescu, Fălticeni). De asemenea, ne-am bucurat de vizita profesorilor din Cernăuți, Ucraina, Institutul de Comerț și Economie al Universității de Stat pentru Comerț și Economie, rector Vasili Kifyak, însoțiți din partea USV, de prof. Apetri Anișoara, Facultatea de Economie, Administrație și Afaceri, USV.

● În data de 16 noiembrie 2023, colectivul Bibliotecii USV și Direcția Județeană pentru Cultură Suceava, în parteneriat cu Uniunea Artiștilor Plastici și Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, a organizat *Vernisajul expoziției de pictură* din Basarabia „Armonia culorilor” și *lansarea de carte* „Deportări din Valea Rautului” și „Drumuri printre ziduri”, autor Leonid Popescu, artist plastic și scriitor. Manifestarea s-a integrat evenimentelor închinat Zilei Bucovinei și a deschis o serie de întâlniri cu artiști plastici și scriitori din spațiul românesc.

În aceeași zi, Biblioteca USV a găzduit workshop-uri ale Facultății de Economie, Administrație și Afaceri, care a implementat un nou proiect „ILCA - Innovation Laboratories for Climate Action”, prin care își propune să devină lider și beneficiar al unui ecosistem integrat pentru inovare climatică, printr-o serie de acțiuni care vor susține antreprenoriatul și competitivitatea.

● Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava a fost gazda unui eveniment deosebit, care a adus în atenția noastră o temă esențială pentru succesul în afaceri și în viața de zi cu zi: *Cum să ne păstrăm motivația în contextul provocărilor din viața de zi cu zi*, organizat în colaborare cu OFA UGIR - Organizația Femeilor Antreprenor din Suceava, în data de 17 noiembrie.

● În data de 7 decembrie 2023, a avut loc lansarea celei de-a treia ediții „Shakespeare-Opere Complete (vol. I-XVI)”, în limba română. Această lansare de carte a fost inclusă în programul evenimentului intitulat *400 de ani de opere complete - de la prima ediție In Folio a operei lui Shakespeare, la noua traducere în limba română*, organizat de Biblioteca USV, alături de Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării, Departamentul de Limbi și Literaturi Străine, USV și Teatrul Municipal „Matei Vișniec”. Au fost alături de noi prof. univ. dr. Nicoleta Cinpoș, de la Universitatea din Worcester, Marea Britanie, prof. univ. dr. George Volceanov, București.

● Biblioteca USV în colaborare cu Școala de Etichetă și Bune Maniere și „Mov de Bucovina” a organizat cea de a IV-a ediție a evenimentului „Arta de a dăru”, în data de 15 decembrie 2023. Partenerii acestei ediții au fost Mobexpert, Alsam, Expert Music, Fruit&Cheese Bar by Eusebiu Beșleagă, La căruța cu plăcinte, Parfums de Sofia, Floral Couture, Cristine de casă, Spin of Seasons.

În anul 2023, marea sărbătoare a Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava - aniversarea celor 60 de ani de învățământ superior sucevean - a fost marcată prin numeroase manifestări și evenimente. Cele mai importante evenimente dedicate acestei aniversări s-au desfășurat în perioada 19-24 iunie 2023, colectivul bibliotecii universitare sucevene organizând următoarele acțiuni culturale importante: *Omul și Cartea*, Simpozionul național cu participare internațională *Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc* și Salonul Internațional de Carte *Alma Mater Librorum*.

Seria de acțiuni organizate de către colectivul Bibliotecii USV au scopul de a extinde relația cu cititorii, de a intensifica descoperirea și promovarea de tinere talente, de a încuraja cercetarea științifică, de a promova cele mai citite cărți sau cititorul cu cele mai multe cărți citite, având ca public țintă elevi din învățământul preuniversitar, studenți și cadre didactice ale USV.

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

Colectivul Bibliotecii USV, în colaborare cu Facultatea de Educație Fizică și Sport, a organizat cea de a XVI-a ediție a manifestării omagiale *Omul și Cartea*, care s-a desfășurat în data de 19 iunie 2023. La aniversarea a șase decenii de învățământ superior sucevean, în acest an, invitatul de onoare a fost Profesorul univ. dr. Petru Ghervan, decan al Facultății de Educație Fizică și Sport și antrenor al echipei de handbal CSU Suceava.

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

Biblioteca Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, în colaborare cu Asociația Bibliotecarilor din România, filiala Suceava (A.B.R.), Inspectoratul Școlar Județean Suceava, Asociația Italienilor din România (RO. AS.IT.) și Alianța Franceză din Suceava, în parteneriat cu Centrul de Reușită Universitară (C.R.U.), Școala Artelor, Biblioteca Bucovinei „I.G. Sbiera”, Biblioteca

Științifică a Universității Naționale „Yurii Fedkovych” din Cernăuți, Casa de Cultură a Studenților USV, Digital Media Center USV, Asociațiile Studențești USV - ASUS, FIRESC, GIRB, Erasmus Students Network, OSCER, ASCOR a organizat o nouă ediție a Simpozionului național cu participare internațională *Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc*, dedicat împlinirii a șase decenii de învățământ superior sucevean.

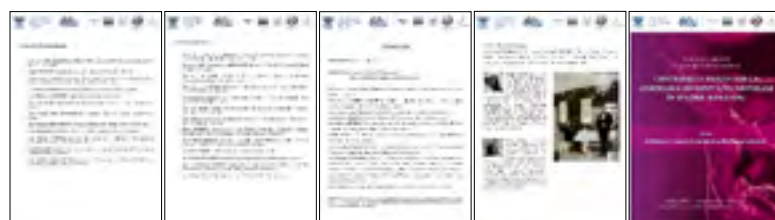
Această nouă ediție a Simpozionului național cu participare internațională dedicat *Zilei Bibliotecarului din România și Zilei Internaționale a Cărții și a Dreptului de Autor: Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc*, sub genericul *Biblioteca - tezaur al memoriei științifice și culturale*, aflat la cea de-a VII-a ediție, a fost cuprinsă în programul manifestărilor închinată aniversării a 60 de ani de învățământ superior sucevean și s-a desfășurat în data de 22 iunie 2023.

Operele marilor scriitori, descoperirile oamenilor de știință sau compozițiile muzicienilor continuă să constituie un bun prilej de dezbateri tematice. În acest sens, în cadrul

Simpozionului nostru au avut loc conferințe închinată celebrării vieții și operei cărturarului Dimitrie Cantemir, precum și operei compozitorului Ciprian Porumbescu.

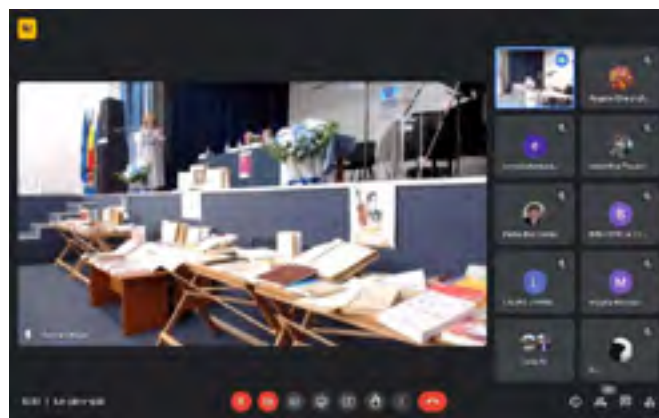

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

Astfel, în cadrul *Anului Cultural Ciprian Porumbescu și Dimitrie Cantemir*, conferințele plenare ale manifestării științifice au fost închinată celebrării vieții și operei cărturarului Dimitrie Cantemir, susținută de prof. univ. dr. Niculina Iacob, din cadrul Facultății de Litere și Științe ale Comunicării: *Posteritatea iluministă a lui Dimitrie Cantemir, domn moldav și „Principe al științelor românești”* și ale compozitorului Ciprian Porumbescu, susținută de prof. univ. dr. Mihai Iacobescu: *Ascensiunea și permanența lui Ciprian Porumbescu*.

În cadrul acestei ediții a simpozionului nostru, am avut deosebită plăcere de a vizualiza expoziția de carte, intitulată „Cantemir Dimitrie și Ciprian Porumbescu: erudiție și inspirație”. Prin intermediul acesteia, publicul a putut să înțeleagă și să rețină mai bine informațiile oferite de participanții evenimentului, care au pus accentul pe importanța cărților în viața fiecăruia dintre noi.

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

Comunicările științifice susținute în cadrul Simpozionului, dedicat aniversării a 60 de ani de învățământ superior sucevean, au apărut în revista Bibliotecii USV, *Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc: 60 de ani de învățământ superior sucevean*, coordonatori: Sanda-Maria Ardeleanu, Adriana Florentina Malanciuc, Anișoara-Nina Dumitrov, Editura

Universității „Ștefan cel Mare” Suceava, nr 3/2023, ISSN: 2821-6253. Revista este fondată de prof. univ. dr. Sanda-Maria Ardeleanu și are o periodicitate anuală.

Revista Bibliotecii USV este structurată în 4 părți. Prima parte cuprinde lucrările științifice prezentate în cadrul simpozionului. În a doua parte a volumului este prezentat evenimentul *Omul și Cartea*. În partea a treia este descris programul Salonului Internațional de Carte. În cea de-a patra parte sunt expuse alte evenimente și proiecte cu participarea colectivului bibliotecii universitare sucevene.

În programul evenimentului a fost inclus și un *moment muzical*, realizat de Prof. Sergiu Dumbravă - voce și Prof. Laurențiu Hreniuc - pian, de la Școala Artelor din Suceava, absolvenți ai Academiei de Muzică din Cluj, ce au interpretat muzică compusă de personalitățile aniversare anului 2023 - Dimitrie Cantemir și Ciprian Porumbescu.

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

Au răspuns invitației organizatorilor peste 100 de participanți, cercetători științifici, profesori din învățământul universitar și preuniversitar, reprezentanți din toate tipurile de biblioteci, artiști plastici, scriitori, publiciști, sociologi, studenți doctoranzi, masteranzi, din țară (Alba, Bacău, Brașov, Dolj, Iași, Neamț, Suceava, Teleorman, Târgu Jiu și din București) și din străinătate (Italia, Ucraina, Republica Moldova).

Printre invitații de seamă ai Simpozionului au participat: Ioana Grosaru, Președintele Asociației Italienilor din România (RO. AS. IT.), Dr. Adriana Szekely, Președinte al Asociației Bibliotecarilor din România (A.B.R.) - Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” Cluj-Napoca, Dr. Mykhailo Zushman, Director al Bibliotecii Științifice a Universității Naționale „Yuri Fedkovyci” din Cernăuți, Ucraina și Lina Mihaluță, Director al Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, Republica Moldova.

Simpozionul *Contribuția Bibliotecii la Afirmarea Diversității Culturale în Spațiul Românesc* oferă și dezvoltă cadrul unor ample schimburi de idei, experiențe profesionale în sfera sistemului național de biblioteci ca parte a comunității, livrând cunoștințe și dezvoltând competențe, în spiritul tradițiilor și dinamicii inovațiilor biblioteconomice și culturale.

Evenimentul a avut loc în Auditorium-ul „Joseph Schmidt” al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava”, în format hibrid.

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

Colectivul de organizare a fost format din Prof. univ. DHC. Sanda-Maria Ardeleanu, Director al Bibliotecii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava și bibliotecarele Anișoara Budui, Adriana Florentina Malanciuc și ing. Răzvan Blaga, din cadrul Serviciului de Comunicații și Tehnologii Informaționale, USV.

Subsemnata, Adriana Florentina Malanciuc, bibliotecar în cadrul Bibliotecii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, împreună cu domnișoara Dr. Olivia Simion, am moderat lucrările înscrise la Simpozionul nostru național cu participare internațională „Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc”, în partea a doua a programului. Olivia Simion este absolventă a Facultății de Arhivistică din Cluj-Napoca în anul 2011 și bursieră „Vasile Pârvan” la Accademia di Romania in Roma, între anii 2012-2014. Doctoratul l-a obținut în anul 2019 la Universitatea din Padova, pe tema emigrației italiene în Moldova la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Tot din anul 2019 își desfășoară activitatea la Asociația Italianilor din România - RO.AS.IT., fiind și redactor-șef al revistei acesteia, „Siamo di Nuovo Insieme”.

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

● Doamna Prof. univ. dr. Sanda-Maria Ardeleanu, Director al Bibliotecii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, a deschis secțiunea comunicărilor științifice, cu lucrarea infodocumentară: „Perioada ștefaniană înscrise în publicațiile Bibliotecii universitare sucevene”. Doamna Ardeleanu este cunoscută pentru dragostea de frumos, pentru ambiție și pentru perseverență, cu o viață academică bogată. Este de o energie pozitivă și bunătațe, cu o vastă experiență care ne vorbește despre un om bine pregătit în domeniul în care activează. Lingvist remarcabil cu foarte multe cărți și articole publicate în reviste naționale și internaționale, a primit titlul onorific de Doctor Honoris Causa la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Departamentul de Limbi și Literaturi străine, Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării, fiind și profesor conducător de doctorat, în domeniul Filologie-Lingvistică. Din anul 2005 este redactor-șef al revistei *Anadiss*, o publicație bianuală care apare la Editura Universității din Suceava, dar și coordonator al revistei *Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc*, publicație anuală, alături de bibliotecarele Anișoara-Nina Dumitrov și Adriana Florentina Malanciuc. Descoperă și încurajează cunoașterea culturii franceze și a culturilor francofone, propunând cursuri de limba franceză celor interesați. Astfel, datorită contribuției sale, de-a lungul anilor, i s-a oferit Ordinul Național al Franței Legiunea de Onoare în Grad de Cavaler. Sunt foarte multe proiecte în care este implicată și multe activități de susținere a evenimentelor universitare, printre care și evenimentele organizate de colectivul bibliotecii universitare sucevene. În cadrul unui articol, doamna Sanda-Maria Ardeleanu a mărturisit faptul că a început cu „seri de poezie și muzică”,

ajungând apoi să participe „la festivaluri consacrate și evenimente deosebite”. Doresc să subliniez faptul că Domnia sa este nucleul din care gândurile, ideile, provocările devin realități, cu un talent înnăscut, remarcabil. Activitățile enumerate în acest articol nu ar fi fost posibile fără sprijinul, încurajarea, dragostea ei. Afirm cu tărie că profesorul universitar Sanda-Maria Ardeleanu este un lider desăvârșit, un bun coordonator al bibliotecii universitare sucevene, care știe să evidențieze calitățile bibliotecarilor și să-i pună în valoare, prin intermediul sarcinilor și provocările oferite. Cu această ocazie, îi mulțumesc foarte mult. Vă mulțumim pentru că existați, alături de noi și vă dorim tot binele din lume. Așadar, Directorul Bibliotecii USV, prof. univ. dr. Sanda-Maria Ardeleanu este un om implicat, un profesor universitar eminent, cu o dorință vizibilă de a face mai mult bine pentru cei din jur. Având o adevărată poveste de viață, poveste din care putem învăța foarte multe lucruri, perseverența, optimismul, excelența, precum și altele, rămân cele care au stat la baza omului frumos de astăzi.

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

● Încă de la prima ediție a simpozionului nostru, Doamna Elena Tîrziman, prof. univ. dr. la Universitatea din București, Facultatea De Litere, Departamentul de Științe Administrative a fost alături de noi. În această ediție, doamna profesor ne-a vorbit despre *aspectele pozitive și cele negative ale tehnologiei digitale*. Dumneaei ne-a sprijinit de la distanță cu toate resursele posibile. Îi mulțumim foarte mult. Doamna prof. Elena Tîrziman susține faptul că educația digitală a ajuns să fie în prezent catalogată drept o nevoie esențială pentru societatea modernă. La ce se referă însă acest termen: „educație digitală?” Educația digitală presupune, pe deoparte, un set de cunoștințe pe care un individ trebuie să le aibă cu privire la utilizarea unui sistem digital, adică să fie capabil să folosească funcționalitățile minime ale acestuia. Pe de altă parte, educație digitală se referă deseori și la niște metode digitale care să înlocuiască metodele clasice pe care învățământul le-a folosit dintotdeauna. Președintele Societății Bibliotecarilor Bucovineni din Ucraina, dr. Vladimir Acatrini a fost alături de noi și ne-a prezentat *Bibliotecile din zona frontului la un an de la război*; niște realități dureroase.

Doctorandul Prof. Ionuț Răzvan Filip, de la Școala Doctorală Litere a Universității din București, Specializarea: Biblioteconomie, sub conducerea doamnei profesor univ. doctor Elena Tîrziman, ne-a prezentat importanța *manualelor școlare în învățământul preuniversitar românesc*. Manualele și materialele auxiliare sunt importante în educație și au rolul de a dezvolta gândirea și logica, să încurajeze imaginația și să cultive valorile estetice, morale și umane.

Despre importanța cititului ne-a vorbit doamna Oana Ștefan, profesor în învățământul primar la Școala Gimnazială nr. 3 din Suceava. O doamnă profesor dedicată profesiei, în general, și copiilor, în special. Lectura, indiferent de gusturile literare, trebuie să facă parte din viețile noastre, deoarece prin intermediul ei reușim să ne lărgim perspectiva asupra lumii, ne sprijină dezvoltarea personală, ne hrănește spiritul și imaginația, ne motivează și ne încurajează întotdeauna, fiind alături de noi pe drumul vieții.

Știm cu toții faptul că profesorul este slujitorul cărții. Dar acestuia i se alătură și bibliotecarul. El are vocația de a sluji cartea, de a aduce lumina cărții celor ce pășesc pragul bibliotecii. Un bibliotecar înzestrat cu răbdare, energie, frumusețe sufletească și vocație dovedește profesionalism prin ceea ce a făcut și ce face, cu competență și rafinament. Doamna drd. Laura Rudeanu, prof. documentarist la Casa Corpului Didactic a Municipiului București ne-a împărtășit *Evoluția competențelor profesionale ale bibliotecarilor*.

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

Munca unui profesor de grădiniță este una dintre cele mai responsabile și importante din lumea modernă. Din acest motiv, educatorul ar trebui să fie implicat în dezvoltarea spirituală, mentală și fizică a copilului, specificul muncii sale constând în faptul că obiectul principal este copilul. Preocupată de condițiile pedagogice pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor, doamna Mihaela Doina Diaconescu, profesor din învățământul preșcolar, a dorit să ne împărtășească din experiențele sale, evidențiind rolul bibliotecii în educația timpurie.

În cadrul Simpozionului nostru, doamna Vera Stigleț a vrut să ne expună fondul de carte veche bisericească din colecția Catedralei Adormirea Maicii Domnului din Târgu Neamț. Doamna muzeograf Vera Stigleț este implicată în diferite proiecte și activități documentare, fiind preocupată de conservarea și protejarea imaginilor istorice, în special de imagini inedite de colecție cu Cetatea Neamț. Dumneaei a realizat o expoziție foto-documentară remarcabilă, intitulată „Pagini de istorie a Mănăstirii Neamț din cărți poștale și imagini vechi” ce constituie o sinteză retrospectivă a unor imagini reprezentative ale Mănăstirii Neamț, o istorie a mănăstirii păstrate în colecții personale, arhive naționale și internaționale.

Domnul Dorin Cozan, bibliotecar la Biblioteca Publică Cotnari, Iași, are o experiență de peste 10 ani în domeniu și este doctorand în anul II la Universitatea de Stat din Moldova, specializarea Biblioteconomie și științe ale informării, coordonator dna prof. dr. Nelly Țurcan. În ediția trecută

a Simpozionului, domnul Dorin Cozan ne-a prezentat un serviciu inovator de bibliotecă - Astroclubul Pegas-Cotnari și ne-a oferit o sesiune de observații astronomice, diurne sau nocturne, ca parte practică a intervenției sale, cu un telescop și echipamente aferente. În ediția de anul acesta a dorit să ne ofere informații despre servicii și practici inovatoare pentru minoritățile din bibliotecile din România și Republica Moldova.

● În finalul simpozionului, doamna Violeta Dumistrăcel, bibliotecar la Școala Gimnazială Nr. 3 din Suceava a vorbit despre *contribuția lui Ciprian Porumbescu la întregirea tezaurului spiritual național și universal*; informații susținute și exemplificate de prof. univ. dr. Mihai Iacobescu, în prima parte a acestei ediții a simpozionului. Perioada suceveană a marelui compozitor Ciprian Porumbescu a fost marcantă pentru cariera sa, evidențiindu-se prin educația muzicală, înființarea ansamblurilor și societăților muzicale și colaborarea fructuoasă cu alți artiști locali. Această perioadă a reprezentat un fundament solid pentru ascensiunea sa ulterioară în lumea muzicală românească și europeană. Prin implicarea sa activă în diverse proiecte muzicale și înființarea unor entități precum cvintetul instrumental, societatea muzicală și corul bisericesc, Ciprian Porumbescu a lăsat o amprentă durabilă în perioada sa suceveană, pregătindu-se pentru o carieră muzicală de excepție, ca instrumentist, dirijor și compozitor renumit. Balada lui este o pasăre măiastră a inspirației cerești de creație românească, înălțată de spiritul bucovinean al Stupcii sucevene. O altă și unică, inegalabilă creație inspirată din sufletul cald al iubirii și dorului, al zbaterii înălțătoare a istoriei bucovinene. Îi poartă și îi cinstesc celebrul nume, satul și comuna Ciprian Porumbescu, Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” și Ansamblul Artistic „Ciprian Porumbescu” din Suceava. Marele nostru compozitor a fost și un cetățean luptător pentru unitatea și demnitatea neamului. A condus, ca președinte, comitetul celor cinci al Societății academice române „Arburoasa”, grup cu care a fost arestat și închis, îmbolnăvindu-se fatal. Numele și creația compozitorului Ciprian Porumbescu strălucesc în toată istoria muzicii românești și îl omagiem acum pentru contribuția sa la arta, cultura și istoria românească.

Datorită profesionalismului și vocației colectivului de bibliotecari ce au slujit cartea, biblioteca universitară de astăzi asigură numeroase servicii menite să contribuie la promovarea valorilor culturale în comunitățile locale, regionale și europene. Astfel, în anul aniversării a șase decenii de învățământ superior (1963-2023), în cadrul simpozionului nostru a fost un moment emoționant dedicat acordării diplomelor de onoare tuturor bibliotecarelor din învățământul superior sucevean, care au ajuns la vârsta de pensionare, ca semn de înaltă apreciere și prețuire pentru întreaga activitate dedicată cărții, pentru contribuția substanțială la dezvoltarea și promovarea patrimoniului Bibliotecii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava și ca o mărturie scrisă în fața timpului.

„Participarea la activitatea organizată de dumneavoastră a fost prilej de schimb de idei și de comuniune profesională....” (Lector Prof. univ. Maria Micle, Facultatea de Științe Politice, Filozofie și Științe ale Comunicării, Universitatea de Vest din Timișoara)

„Vă mulțumesc pentru acest minunat simpozion. Îmi doresc să iau parte la cât mai multe ediții. Un eveniment deosebit” (Bibliotecar Prof. Corina Mihaela Cojoc, Liceul Tehnologic „Vasile Deac” Vatra Dornei)

„Mult succes în continuare în tot ce faceți” (Maria Andreia Fanea, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București)

La aniversarea a șase decenii de învățământ superior sucevean, s-au desfășurat o serie de evenimente cu sprijinul conducerii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava.

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSU/>

Astfel, în perioada 23-24 iunie 2023, a avut loc *Salonul Internațional de carte Alma Mater Librorum*, ediția a IX-a, organizat în parteneriat cu Alianța Franceză din Suceava, Centrul de Reușită Universitară, Facultatea de Științe ale Educației și Facultatea de Inginerie Mecanică, Autovehicule și Robotică.

Salonul, singura manifestare de acest gen inițiată și găzduită de o universitate românească, s-a remarcat prin prezența a 50 de edituri, 35 de standuri de carte și peste 100 de autori din țară și străinătate, promovând cultura prin semnalarea noilor apariții editoriale.

Anul 2023 a avut o mare importanță pentru unul dintre partenerii noștri tradiționali. Asociația Italianilor din România (RO.AS.IT.) a împlinit 30 de ani de activitate - ani pe care i-a dedicat în totalitate conservării și promovării identității comunității etnice italiene pe care o reprezintă, sub îndrumarea doamnei președinte Ioana Grosaru, ce a pus, de-a lungul anilor, suflet, dăruire și implicare în protejarea acestei minorități.

Toate activitățile Asociației Italianilor din România (RO.AS.IT.) organizate în acest an, au fost dedicate aniversării a 30 ani de la înființare. Au fost 30 de ani în care aceasta a desfășurat activități pentru păstrarea identității și a cunoașterii istoriei minorității italiene din România, concomitent cu realizarea bazei sale materiale. Asociația Italianilor din România a avut o activitate intensă și a interacționat cu celelalte minorități, participând constant la activitățile organizate de acestea și răspunzând la toate manifestările interetnice și interculturale. De asemenea, a invitat la rândul său celelalte minorități la evenimentele pe care le-a desfășurat pentru menținerea și conservarea istoriei, culturii, obiceiurilor și tradițiilor specifice lor. Felicitări pentru întreaga activitate și vă dorim numeroase proiecte pe viitor, la fel de reușite!

Evenimentele organizate au fost un prilej pentru reunirea membrilor din comunitățile academice din țară și din străinătate, pentru a rememora trecutul construit împreună, pentru socializare și pentru promisiunea unor proiecte la fel de reușite. De asemenea, manifestările au intensificat preocupările de afirmare a Bibliotecii ca for academic științific și cultural în comunitatea locală, națională și internațională, prin organizare de manifestări științifice și culturale, prin comunicate de presă, prin parteneriate și colaborări interinstituționale. Dintotdeauna, bibliotecile au fost cel mai bun spațiu de conservare a memoriei unei națiuni. Biblioteca, o poartă deschisă spre lume, aflată în așteptarea descoperirii și a valorizării sale, oferă prilejul unor dezbateri, împărtășirea experiențelor sau cunoașterea unor noi modalități de lucru,

realizând o punte de legătură între activitatea instructiv-educativă și cea de cercetare. Activitățile socio-culturale desfășurate de bibliotecă sunt menite să scoată la lumină tezaurul cultural și științific la nivel național și internațional. Prin activitățile desfășurate, Biblioteca USV este recunoscută în comunitatea locală și regională ca un important Centru de informare, dar și de formare a tinerilor cercetători.

Bibliografie:

1. ARDELEANU, Sanda-Maria; ARGATU, Daniela; BUDUI, Anișoara. *Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc: lucrările Simpozionului național cu participare internațională*. Suceava: Editura Universității „Ștefan cel Mare”, 2018

2. BRUJA, Radu Florian; EPURE, Violeta-Anca; GAFIȚA, Vlad; IGNĂTESCU, Sorin; MARECI SABOL, Harieta; coord. PURICI, Ștefan, pref. POPA, Valentin. *Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava: 50 de ani (1963-2013)*. Suceava: Editura Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, 2013

3. IACOBESCU, Mihai. *Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava: file de istorie: (1963-2003)*. Suceava: Editura Universității din Suceava, 2003

4. Raport de activitate al Bibliotecii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, pentru anul 2023

5. *Revista Contribuția Bibliotecii la Afirmarea Diversității Culturale în Spațiul Românesc*, ediția a V-a, Suceava, 15-17 iulie 2021. Iași: Casa Editorială Demiurg, 2021

6. *Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. Biblioteca USV*: [online]. [accesat 10 iunie 2024]. Disponibil la: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

Sursa: <https://www.facebook.com/BibliotecaUSV/>

Mareș Andreea Iuliana. Fața nevăzută a bibliotecii: prelucrarea colecțiilor. O muncă laborioasă, dincolo de „aici” și „acum”

Dincolo de amenințarea percepută la adresa cărții în format fizic, tehnologiile moderne aduc o mare oportunitate: diseminarea în spații până acum inaccesibile a resurselor, în format digital, depășind barierele de spațiu și timp. Articolul este o scurtă recomandare pentru catalogatori de a crea, pentru colecțiile speciale și fondul documentar, înregistrări bibliografice adaptate cataloagelor internaționale, activitate care necesită consultarea instrumentelor de referință: tezaur de vedete de subiect în mai multe limbi, vocabulare, tabele de clasificare, vedete de autoritate cu forme preferate și neautorizate etc. Odată cu uniformizarea catalogării, clasificării și indexării subiectelor, se impune și uniformizarea descrierii autorilor, atât cu variantele uniform acceptate în domeniul biblioteconomic ale numelor proprii cât și cele neautorizate, pentru recunoașterea lor în diferite limbi și scrieri (exemplu Virtual International Authority File - VIAF). În plus, pentru a conserva și a transmite memoria culturală, se pot realiza descrieri biografice ale acestora, mai mult sau mai puțin complexe și detaliate. Descrierea bibliografică permite promovarea pe platforme și în cataloage internaționale de profil (exemplificare Worldcat.org.), în paralel cu accesul la resurse în format digital. În concluzie, evoluția spre o bibliotecă hibridă implică adaptarea descrierii bibliografice, astfel încât căutarea unor resurse în format digital să depășească barierele lingvistice și insuficiența informațiilor de conținut. Inițiativa presupune formarea competențelor necesare la bibliotecarii implicați în prelucrarea resurselor, asigurarea necesarului de timp și, în mod ideal, uniformizarea modului de lucru între biblioteci, la nivel național.

Cuvinte-cheie: prelucrarea colecțiilor, catalogare, descriere bibliografică, catalog internațional, standardizare

Tatiana Opreșcu. Managementul informațiilor din perspectivă biblioteconomică - obiectul principal al activității unei structuri infodocumentare de nivel academic

Recunoașterea informației ca resursă fundamentală a societății de azi vine în sprijinul ideii că societatea informațională este o realitate a zilelor noastre. Abordarea managementului informațiilor din perspectivă biblioteconomică se poate face numai prin cunoașterea exactă a statutului informației. Informațiile și cunoștințele în sine nu pot deveni suport pentru procesul educațional și de cercetare fără un management competent și profesionist al acestui tip de resurse în relație cu toți ceilalți factori determinanți (suport tehnologic, resurse umane, strategie, plan și proceduri operaționale, norme biblioteconomice) care contribuie la asigurarea unor servicii de informare-documentare de înaltă calitate, în acord cu cerințele comunității academice și standardele internaționale. Tehnologia informației este foarte importantă pentru modul în care este gestionată informația în cadrul unei structuri infodocumentare, iar managementul tehnologiei trebuie să fie parte integrantă a planului de management al informației. Managementul informației este preocupat într-un grad înalt de procesarea organizațională a informațiilor. El permite bibliotecilor și altor organizații care furnizează informații să gestioneze în mod eficient colecțiile de informații, dar și pe oameni să-și gestioneze aceste colecții. Eficacitatea managementului informației și a managementului cunoștințelor este imperios necesară,

în asigurarea supraviețuirii organizaționale neîntrerupte și a competiției în fața schimbărilor constante ale mediului organizațional înconjurător.

Cuvinte-cheie: managementul informațiilor, managementul cunoștințelor, societatea informațională, servicii de informare-documentare, procese informaționale

Dana Zaharia. Combaterea fenomenului fake news și a informațiilor incorecte prin intermediul bibliotecilor: metode și instrumente

Fenomenul fake news reprezintă o problemă gravă și de lungă durată în societatea actuală, care aduce o multitudine de efecte nocive asupra cetățenilor și asupra judecății, siguranței sau sănătății acestora. Odată cu discuțiile referitoare la fake news și alte tipuri de informații incorecte este evidențiat rolul bibliotecilor în educarea și instruirea utilizatorilor pentru a-și însuși și dezvolta abilități de căutare, selectare și evaluare critică a informațiilor. Evaluarea informațiilor este o competență absolut necesară cetățenilor contemporani întrucât existența sau lipsa acestora le poate îmbunătăți sau afecta calitatea vieții. Niște cetățeni informați, care sunt capabili să evalueze corect informațiile, să discearnă adevărul de minciună, vor putea lua decizii asumate și cu un impact pozitiv în societate. Informațiile incorecte alcătuiesc, așadar, o gamă largă de tipologii, care se află într-o continuă diversificare în paralel cu noile tehnologii care încearcă depistarea și combaterea lor. În acest context, au devenit imperioase educarea cetățenilor, dobândirea și dezvoltarea unor abilități de selectare și evaluare a informațiilor dar și asumarea unei responsabilități cu privire la crearea și distribuirea informațiilor în mediul public prin intermediul canalelor disponibile. Evaluarea informațiilor este, așadar, o competență absolut necesară cetățenilor contemporani întrucât le poate afecta sau îmbunătăți calitatea vieții. Bibliotecile pot avea un impact semnificativ în luarea unor măsuri împotriva dezinformării și pot crea o societate sănătoasă din punct de vedere informațional. În acest context, bibliotecile au creat, dezvoltat sau promovat diverse instrumente folosite de utilizatorii pentru înțelegerea și combaterea fenomenului: ghiduri sau tutoriale, liste cu resurse credibile, materiale audio-vizuale, teste, jocuri, infografice etc. Lucrarea are drept scop scoaterea în față a unor biblioteci care au întreprins astfel de activități și prezentarea unor materiale utile atât utilizatorilor de informații, cât și bibliotecarilor.

Cuvinte-cheie: fake news, dezinformare, evaluarea informațiilor, alfabetizare informațională, biblioteci

Bogdan Gheuka. Bibliotecile universitare românești în contextul unei perpetue austerități bugetare

Articolul se referă la decalajul dintre statutul bibliotecilor universitare și al bibliotecarilor din România în comparație cu țările dezvoltate economic și, totodată, la provocările impuse de noile tehnologii de informare și documentare în contextul în care, în prezent există o adevărată explozie a resurselor documentare, iar bibliotecile trebuie să facă față acestui fenomen. Se subliniază importanța adaptării în ritm alert la noile tehnologii digitale și necesitatea reconfigurării și eficientizării politicilor și strategiilor din domeniul bibliotecilor. De asemenea, se menționează importanța planificării și a identificării de noi resurse financiare, atât pentru dotarea bibliotecilor, cât și pentru o salarizare motivantă a bibliotecarilor, pentru a reduce astfel, diferențele dintre bibliotecile din România și cele din Occident, pentru a putea răspunde optim cerințelor informaționale ale

utilizatorilor. În acest context, modalitățile de identificare și diversificare a surselor de finanțare trebuie să fie o prioritate pentru biblioteci, deoarece oricât s-ar încerca, nu se poate eluda un adevăr irefutabil: fără structuri infodocumentare moderne în măsură să atingă parametrii calitativi ceruți de Uniunea Europeană, micșorarea decalajului dintre bibliotecile românești și cele din țările dezvoltate va rămâne o simplă iluzie. În special că tehnologia digitală a modificat relația tradițională dintre individ și document, similară cu trecerea de la manuscris la cartea tipărită în a doua jumătate a secolului al XV-lea. Este o relație absolut necesară progresului informațional, deoarece existența și funcționarea unei biblioteci universitare în epoca contemporană nu poate fi concepută în afara societății digitale, iar o structură infodocumentară, astăzi, care să nu conțină documente digitale este o eroare.

Cuvinte-cheie: biblioteci universitare românești, resurse financiare, noi tehnologii, biblioteci centrale universitare, decalaj, austeritate bugetară

Daniel Nazare, Ruxandra Nazare, Nicoleta Tudor. Laboratorul de restaurare digitală (DIGILAB). Digitizarea, restaurarea digitală și prezentarea fotografiilor vechi

Articolul prezintă proiectul Erasmus+ *Laboratorul de restaurare digitală*, cofinanțat de Uniunea Europeană, în care Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov este partener, alături de alte cinci instituții din Bulgaria, Letonia și Turcia. Proiectul se concentrează asupra prezervării și valorificării colecțiilor de fotografii vechi, prin formarea de competențe în conservarea preventivă, restaurarea, inclusiv digitală, digitizarea și promovarea creativă a documentelor fotografice, adresându-se specialiștilor memoriei și patrimoniului: arhiviști, bibliotecari, colecționari, fotografi, muzeografi, personalului de conducere din arhive, biblioteci, centre comunitare, mănăstiri, muzee și studiouri fotografice. Sunt prezentați partenerii proiectului, etapele de lucru, produsele intelectuale elaborate și resursele deschise create în scopul sprijinirii instituțiilor și organizațiilor care dețin colecții fotografice, precum și a personalului care lucrează cu astfel de documente, de a păstra și conserva patrimoniul fotografic, prin restaurare fizică și digitală, și de a promova creativ colecțiile de fotografii vechi, prin organizarea de expoziții digitale, utilizând tehnologii moderne (realitate augmentată, realitate virtuală, fotogrametrie ș.a.). Sunt evidențiate contribuțiile fiecărui partener din proiect la elaborarea resurselor de instruire și tematicile abordate, trecând în revistă conținutul creat și pus la dispoziția publicului interesat de domeniul artei fotografice și accesului liber și imediat la informația vizuală. Articolul se încheie cu o scurtă prezentare a colecției de fotografii vechi deținute de Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov și inițiativele de digitizare, descriere și punere în valoare a acestora, ca urmare a informațiilor și abilităților dezvoltate în cadrul proiectului Laboratorul de restaurare digitală.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov, fotografii, patrimoniu cultural, conservare, digitizare, restaurare digitală, instruire vocațională, proiect Erasmus+

Cristina Baci. Ion Nania - autor și donator de carte în colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș

Donațiile reprezintă o importantă contribuție la dezvoltarea patrimoniului cultural și științific, precum și la păstrarea memoriei culturale locale și naționale. Fondul local este un fond unic, original, caracteristic fiecărei biblioteci publice județene

sau municipale. Fondurile de memorie locală și colecțiile speciale dețin documente prețioase provenite din donații (incunabule, carte veche românească și străină, ex-librisuri, cărți cu dedicații și autografe) de la mari personalități ale vieții culturale românești, care au ales să doneze bibliotecile personale valoroase, pentru comunitatea din care provin. Colecțiile de documente ale Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș s-au îmbogățit de-a lungul timpului prin achiziție de documente românești și străine și prin donații, acestea având o pondere însemnată în completarea fondurilor, numeroase documente fiind de mare valoare, cu o importanță deosebită pentru memoria locală. O donație în fondul de patrimoniu al Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș este donația unui remarcabil istoric argeșean, prof. Ion Nania. Donația constă în 234 de volume din domeniile istorie și arheologie, literatură, folclor, geografie, monografii și dicționare, lucrări de autor, dar și lucrări primite de la alți scriitori, majoritatea cărților cu autograf și dedicații. Toate cărțile conțin ex-librisul prof. Ion Nania.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, biblioteci publice, donații de carte, memorie culturală locală, colecții de patrimoniu, personalități locale, Ion Nania

Raluca Bucinschi. Bedřich Smetana - pionier al școlii naționale cehe de muzică

Cu ocazia împlinirii a 290 de ani de la nașterea compozitorului Bedřich Smetana, Biblioteca Națională a României a organizat expoziția virtuală *Bedřich Smetana - pionier al școlii naționale cehe de muzică*, în care sunt expuse partituri din colecțiile de muzică ale bibliotecii. Sub puternica influență a romantismului european în expansiunea sa răsăriteană, a dezvoltării complexe a gândirii muzicale, a emancipării gustului artistic al publicului, a creșterii interesului și a preferințelor pentru arta sunetelor, a descoperirii virtualităților folclorului și a particularităților intonaționale, proprii muzicii naționale, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în provinciile Cehiei a avut loc un interesant proces de dezvoltare și de afirmare a muzicii - simfonice, instrumentale, de cameră, de operă și vocal simfonice. Sentimentul național și simțul durabilității, al continuității originale, a identificării esenței tematice alături de conștiința originalității și specificității naționale, răzbat din creațiile muzicale ale lui Bedřich Smetana, care s-a apropiat prin opera creată de viața și istoria poporului ceh, de frumusețea peisajului natural, toate redade muzical în lucrări originale, cu modalități proprii și specifice de expresie muzicală. Considerat creatorul stilului muzical național ceh, primul care a sesizat frumusețea și originalitatea muzicii populare cehe, Bedřich Smetana (1824-1884), a rămas până la sfârșitul vieții legat doar de muzica națională, pe care o va fructifica în formele consacrate romantismului muzical de tipul operei, poemului simfonic și al muzicii de cameră. Pianist, compozitor, pedagog și critic muzical, Smetana a influențat profund viața muzicală a țărilor boeme, nu numai prin arta sa de compoziție, ci și prin implicarea sa în viața artistică din Praga, din 1866 fiind principalul dirijor al orchestrei Teatrului Național Provizoriu, instituție a cărei activitate va marca începutul unei vieți teatrale cehe permanente. Caracterul original al muzicii lui Bedřich Smetana este dat de coloritul orchestral, dar și de policromia paletelor timbrale, realizând astfel proba unei reale virtuozități și inventivități în arta orchestrației. Smetana a fost primul compozitor care a folosit elemente specifice cehe în muzica sa. Operele sale se bazează pe teme cehe și a folosit în compozițiile sale multe ritmuri și melodii ale folclorului ceh.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Națională a României, Bedřich Smetana, comemorare, expoziție virtuală, partituri, muzică tipărită

Gabriela Tomescu. *Les Proverbes de Salomon. Avec une explication tirée de SS. Peres et des Auteurs Ecclesiastiques - o carte tipărită la Paris, în timpul Regelui Soare*

Domnia de 43 de ani a regelui Solomon (973 î.Hr.-930 î.Hr.), a fost una prosperă și tihnită, datorită abilităților de mare conducător, a dezvoltării comerțului cu regii arabi și cu regele fenician Hiram al Tirului, dar, mai ales, a înțelepciunii de care a dat dovadă în conducerea regatului său. Solomon a rămas în istoria și memoria universală, datorită înțelepciunii lui lăsată moștenire posterității, prin cărțile și proverbele (pildele) scrise. Potrivit specialiștilor, de numele său se leagă trei cărți de înțelepciune din Vechiul Testament, corelate cu trei perioade ale vieții sale: „Cântarea cântărilor”, scrisă la tinerețe (probabil, cam prin anul 965 î. Hr.); „Proverbele sau pildele lui Solomon”, la maturitate, cu nenumărate sfaturi practice și înțelepte, multe dintre ele cu valoare de maximă; iar, la bătrânețe, „Ecclesiastul” în care se simte fiorul nostalgiei, arătând că nimic nu are stabilitate aici jos, pe pământ, atunci când stă în fața veșniciei lui Dumnezeu. Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș deține, în colecțiile sale speciale, un exemplar din volumul *Les Proverbes de Salomon. Avec une explication tirée de SS. Peres et des Auteurs Ecclesiastiques*. Având o vechime de 351 de ani, volumul atrage atenția iubitorilor de cultură prin faptul că este o ediție bilingvă, fiind tipărit atât în limba franceză, cât și în latină, de tipograful și librarul francez Pierre Le Petit, în anul 1673, la Paris, în Librăria Regală (Librairie du Roy), în timpul Regelui Soare - Ludovic al XIV-lea (1643-1715), puternic susținător al culturii, științelor și artelor. Volumul de 797 de pagini este legat în piele, având hârtia de moară de înaltă calitate, bine conservată; este bogat împodobit cu numeroase vignete, multe reprezentând îngerași, dar și cu litere ornate și frontispicii florale sau de inspirație religioasă, semn al gustului artistic rafinat al acelei epoci.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, colecții speciale, expoziție permanentă, patrimoniu, regele Solomon, proverbe

Raluca Man. *Biblioteca Publică Centrală din Amsterdam*

Cea mai mare bibliotecă din Țările de Jos, Filiala Centrală a Bibliotecii Publice din Amsterdam (Openbare Bibliotheek Amsterdam - OBA) este situată la est de Gara Centrală din Amsterdam, la o distanță de 500 de metri. Biblioteca Publică Centrală din Amsterdam găzduiește o colecție de 1,5 milioane de unități bibliografice într-un spațiu în care lucrează 350 de angajați care coordonează 27 de filiale, un post de radio online și un microbuz special care circulă pe un traseu prestabilit, aducând persoanele vârstnice sau cu dizabilități la bibliotecă. Cu o frecvență mare de vizitatori în fiecare zi, biblioteca pune la dispoziția acestora 600 de calculatoare cu acces la internet, o sală de teatru cu 270 de locuri, un muzeu și un restaurant cu 250 de locuri, a cărui terasă oferă vederi spectaculoase asupra orașului. Biblioteca Publică Centrală din Amsterdam s-a adaptat la vremurile în schimbare determinate de factori care țin de creșterea și varietatea demografică. În Amsterdam locuiesc 180 de naționalități și municipalitatea are o politică de a păstra în oraș familiile tinere cu copii. Proiectată de o firmă olandeză de urbanism și arhitectură, biblioteca este un exemplu de design ecologic de ultimă generație. Interiorul

și exteriorul reprezintă un ansamblu sculptural contrastant din punct de vedere al atmosferei: fațada principală lasă să pătrundă lumina naturală care modelează spațiul interior și izolează clădirea de împrejurimile sale. Clădirea, inaugurată în 2007, acoperă o suprafață de 28.000 metri pătrați, are 7 etaje supraterane și 3 subsoluri, unde se află zona de staționare și depozitare a bicicletelor (până la 2.000 de biciclete) și 1.200 de locuri de parcare. Pentru a obține flexibilitate și o dispunere clară a clădirii vaste și complexe, a fost folosit doar un număr limitat de coloane, lăsând toate spațiile cât mai deschise posibil. Biblioteca este organizată mai degrabă „tematic”, punctul forte fiind ergonomia: posturile de lucru, birourile, stațiile de studiu, canapelele și fotoliile de lângă ferestre sunt foarte numeroase și confortabile. Absența pereților despărțitori interiori și faptul că rafturile care conțin cărți nu depășesc înălțimea de 1m 50 cm, transformă interiorul într-un spațiu deschis, luminos și ideal pentru a petrece perioade lungi de timp într-o atmosferă cât mai armonioasă. Fațada se deschide spre zidurile orașului într-o manieră transparentă și priveliștile sunt pur și simplu spectaculoase.

Cuvinte-cheie: biblioteci publice europene, Biblioteca Publică Centrală din Amsterdam, ergonomie, design ecologic

Nicoleta Corpaci. *Camil Petrescu, între arta dramatică și arta narativă. 130 de ani de la nașterea scriitorului, cu imagini din colecțiile Bibliotecii Naționale a României*

Camil Petrescu, personalitate română complexă, o figură a lumii literare care a adus strălucire și o incontestabilă valoare în mai toate genurile literare, este una dintre forțele intelectualității românești de după Primul Război Mondial. Scriitor prolific, Camil Petrescu a adus în prim plan, prin opera sa, o serie de eroi creați în ipostaze magistrale, o seamă de intelectuali cu destine și drame personale tragice, în cele mai multe cazuri. De la arta dramatică, văzută prin *Jocul ielelor*, prima sa piesă (1916), urmată de *Act venețian* (1919), *Suflete tari* (1922), *Danton* (1926), *Mitică Popescu* (1928), *Mioara* (1928) etc. și până la arta narativă în proză, prin romanele *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* (1930), *Patul lui Procust* (1933), *Un om între oameni* (1953-1957), roman nefinalizat, sau nuvelele *Turnul de fildes*, *Moartea pescărușului*, *Mănușile*, *Cei care plătesc cu viața*, toate din 1950, sunt premise ale unor acte de cultură, validate de contemporaneitate. Camil Petrescu a scris și versuri, colaborând cu peste 50 de publicații periodice, pentru care a scris articole și eseuri literare din mai multe domenii (sport, literatură și critică literară, cultură, politică), memorialistică, critică dramatică, estetică dramatică. S-a stins din viață la 14 mai 1957, lăsând în urmă un fragment din literatura românească, la care a contribuit cu un suflu vibrant și în care a expus experiențe semnificative ale unor destine, confruntate cu istoria contemporană lui. Biblioteca Națională a României deține, în colecțiile sale speciale, o serie de documente valoroase, scrise sau semnate de însuși Camil Petrescu: manuscrise, corespondență, cărți poștale, cărți editate, având autograful scriitorului. În perioada aprilie-iulie 2024, Biblioteca Națională a României omagiază contribuția lui Camil Petrescu la dezvoltarea literaturii românești și cei 130 de ani de la nașterea sa, printr-o expoziție cu documente inedite din colecțiile speciale ale instituției, eveniment organizat în spațiul „Curtea lui Dionis”.

Cuvinte-cheie: Camil Petrescu, personalități culturale, aniversare, Biblioteca Națională a României, colecții speciale, expoziție tematică aniversară

Adrian Nicolae Coman. Dinicu Golescu (1777-1830), comemorat la Biblioteca Județeană Argeș

Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș a organizat în februarie 2024, o manifestare cultural-educativă intitulată *Aventurile lui Dinicu Golescu în Europa*. Evenimentul a fost dedicat evocării personalității marelui nostru cărturar și împlinirii a 247 de ani de la nașterea sa (7 februarie 1777), fiind aduse considerații despre contribuția acestuia la dezvoltarea învățământului românesc. Dinicu Golescu a jucat un rol important în promovarea ideilor iluministe care susțineau progresul, educația și raționalitatea. A fost un susținător activ al educației, înființând școli și promovând învățământul în limba română. Aceste idei au fost subliniate de către doamna manager a instituției gazdă Mihaela Voinicu, în deschiderea evenimentului. Cele patru alocuțiuni programate au conturat un context cultural, prezentând auditoriului personalitatea și opera lui Dinicu Golescu și, prin proiecții de film artistic, au arătat și transmis publicului receptiv, felul în care a fost perpetuată și reflectată memoria acestui cărturar român în societatea românească contemporană. Totodată, în cadrul evenimentului a fost organizată și o expoziție de carte veche românească din colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș, documente tipărite în perioada 1800-1830, în principalele centre tipografice din Muntenia, Moldova și Transilvania, inclusiv cărțile lui Dinicu Golescu mai sus menționate. O vitrină a cuprins tipărituri realizate la Buda și Viena, printre acestea fiind expusă și lucrarea lui Dinicu Golescu - *Însemnare a călătoriei mele...* (Buda, 1826, exemplar deținut de Muzeul Viticulturii și Pomiculturii din Golești). Evenimentul s-a înscris în seria de manifestări culturale „Oameni în memoria Argeșului”, care se vor derula pe tot parcursul anului, atât la Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, cât și la Muzeul Golești, având ca scop promovarea valorilor culturii locale și naționale. Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, evenimente culturale, simpozion, Dinicu Golescu, cărturar

Florica-Elisabeta Nuțiu-Vulcănescu. Gheorghe Șincai, personalitate proeminentă a Școlii Ardelene: 270 de ani de la naștere

Istoric, filolog și cărturar iluminist multilateral, Gheorghe Șincai (1754-1816) a fost un deschizător de drumuri în știința și cultura românească. Gheorghe Șincai s-a născut la 28 februarie 1754, în localitatea Râciu, județul Mureș. A urmat primele clase la Șamșud și Săbed, și a continuat să studieze la Colegiul Reformat din Târgu Mureș, la Seminarul Iezuit din Cluj și la Gimnaziul piariștilor din Bistrița. În anul 1774, tânărul Șincai pleacă la Blaj, se călugărește și intră în ordinul monahal Sfântul Vasile. La propunerea episcopului Grigore Maior, Gheorghe Șincai pleacă la Colegiul „De Propaganda Fide”, din Roma, la care va susține două doctorate: în filosofie și teologie. Pe urmă, pleacă la Viena, la Colegiul „Sancta Barbara”, instituție în care își aprofundează studiile de drept canonic, catihetică și metodică. La sfârșitul anului 1780, Gheorghe Șincai se reîntoarce în Transilvania, unde se dedică activității de luminare a maselor, contribuind la întemeierea a 376 de școli. Șincai a elaborat, împreună cu Samuil Micu, prima gramatică tipărită a limbii române *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* în 1780, iar în scopuri didactice a tradus și a elaborat manuale școlare de bază, cum sunt *Abecedarul*, *Gramatica*, *Aritmetica* și *Catehismul*. În conștiința contemporanilor și a posterității, Gheorghe Șincai

s-a impus, mai ales ca istoric, datorită *Hronicii românilor și a mai multor neamuri*. La sfârșitul vieții, marele cărturar a decis să se retragă la Svinica, în Slovacia, localitate în care s-a stins din viață, la 2 noiembrie 1816. Gheorghe Șincai rămâne o personalitate de primă mărime a învățământului și spiritualității românești, deschizând drum elitelor de la 1848. Cuvinte-cheie: limba română, Gheorghe Șincai, comemorare, Școala Ardeleană, cărturarii Școlii Ardelene, cărturari români

Maria-Magdalena Ioniță-Roșoiu. Mitropolitul Teodosie (1620-1708) și cultura românească veche

Viitorul mitropolit s-a născut, după unii cercetători, într-o familie de țărani din județul Argeș. În tinerețe s-a călugărit la Mănăstirea Cozia, apoi a ajuns egumen la Mănăstirea Curtea de Argeș. În anul 1668, arhimandritul Teodosie este ales mitropolit al Țării Românești, în locul răposatului mitropolit Ștefan, păstorind Biserica Ungro-Vlahiei timp de aproape 40 de ani. Datorită înțelepciunii sale, devine sfetnicul domnitorilor din Țara Românească, Șerban Cantacuzino și Constantin Brâncoveanu. Fostul egumen al Mănăstirii Argeșului, Teodosie a păstorit Mitropolia Țării Românești în două rânduri, în anii 1668-1672 și 1679-1708. Cea de-a doua numire a mitropolitului Teodosie al Țării Românești a coincis cu o perioadă benefică pentru societatea, cultura și arta românească. În ceea ce privește activitatea tipografică din Țara Românească, ce cunoscuse o pauză după perioada lui Matei Basarab, aceasta este reluată pe la mijlocul anului 1678, când Mitropolitul Varlaam (1672-1679) instalează o tipografie în București sub patronajul său. După reșezarea lui Teodosie ca mitropolit (1679) se vor tipări un *Liturgier slavo-roman* (1680) cu tipic în limba română, *Evanghelia* (1682) și *Apostolul* (1683), ambele în limba română, spre mângâierea poporului binecredincios. Însă ce mai cunoscută lucrare tipărită în vremea sa este *Biblia* de la București (1688) cunoscută ca Biblia lui Șerban Cantacuzino. Teodosie, foarte bun cunoscător al limbii grecești, a participat la traducerea Bibliei prin diortosirea sensului unor cuvinte deja traduse, și tot el a revizuit traducerea lui Nicolae Milescu. Pe lângă grija Bisericii din Țara Românească, mitropolitul Teodosie s-a îngrijit și de Biserica Ortodoxă din Transilvania, hirotonind în timpul păstoriei sale cinci mitropoliți ai Ardealului, între care pe Teofil Seremi și Atanasie Anghel, acordând de asemeni numeroase ajutoare bisericilor de peste Carpați. Ajungând la vârsta de 88 de ani, mitropolitul și-a dat sufletul în mâinile Domnului, la 27 ianuarie 1708, și a fost înmormântat lângă altarul Catedralei mitropolitane din București. Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș, colecții speciale, Teodosie, mitropolitul Ungro-Vlahiei, carte veche românească, tipografia de la București, patrimoniu

Ioana Necula. Jocul de călușari - un ceremonial sacru

Literatura de specialitate referitoare la obiceiul călușului este deosebit de bogată, fascinându-i pe savanți încă din secolul al XVIII-lea. Cu puține excepții, descrierile și chiar studiile mai ample au evidențiat în mod special două aspecte: virtuozitatea dansului călușăresc și virtuțile lui magice. Experiența și demnitatea de a fi călușar par a fi modalități-etalon de afirmare a bărbăției, întrucât pun în valoare, deopotrivă, calități fizice, dar și morale. Într-un fel, pentru o anumită perioadă a anului, călușarii erau un tip special de modele pentru comunitatea sătească, fapt ce nu a scăpat neobservat de etnologi. Fără a ignora universalitatea valorică și semantică a călușului, românii

socotesc dansul și uneori obiceiul acesta ca fiind emblema lor prin excelență, emblemă ce îi racordează deopotrivă la istorie și la mit. Rămâne în sarcina etnopsihologiei - disciplină invocată de un secol de către fondatorul etnologiei românești, Ovid Densusăianu, de a explica resorturile acestui balans între trecut și prezent, între arhaicitate și sentimentalism. Jocul călușarilor este un dans popular românesc de flăcăi, executat mai ales în formă rituală în săptămâna Rusaliilor, având drept scop magic izgonirea lelelor (Rusaliilor) sau bolilor incluse de aceste spirite. Cea mai mare sărbătoare creștină din timpul verii este „Pogorârea Sfântului Duh”. Ea încheie ciclul sărbătorilor pascale și este cunoscută în popor mai mult sub numele de „Rusalii”. Cuvântul este de origine latină și indică legătura acestei sărbători cu celebrarea cultului strămoșilor (Moșii de Vară), păstrată până în zilele noastre. În antichitate, în aceste zile de vară, la mormintele strămoșilor se depuneau buchete de trandafiri. În spațiul daco-român, până aproape de zilele noastre s-a menținut credința că spiritele morților părăsesc mormintele lor și se înapoiază în lumea lor în ziua Rusaliilor. Cuvinte-cheie: călușar, etnologie, ritual, cult, obiceiuri românești, dansuri populare românești, ceremonial sacru

Iuliana Ciucă. Edificii ecleziastice din România - expoziție de reproducere fotografice

Publicul cititor a putut vizita în primul trimestru al acestui an expoziția de reproducere fotografice *Edificii ecleziastice din România*, realizată de Secția de Presă și Legislație din cadrul Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș. Au fost expuse imagini din reviste vechi, din secolul al XIX-lea și secolul al XX-lea ce au avut ca temă *Biserica, simbol al credinței și al statorniciei pe aceste meleaguri*. Cel mai important monument istoric, cultural și arhitectonic din județul Argeș este *Mănăstirea Curtea de Argeș*. Construcția sa este legată de legenda Meșterului Manole. Neogoe Basarab a hotărât în anul 1512, când reședința mitropolitană a fost mutată de la Curtea de Argeș la Târgoviște, să înalțe în curtea mănăstirii, o biserică monumentală, aceasta urmând să devină necropola familiei sale. Mănăstirea de la Curtea de Argeș, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, a fost ctitorită de Neogoe Basarab (1512-1521) și soția sa Despina Doamna. Este considerată a fi una dintre cele mai frumoase din țară, din punct de vedere arhitectural, dar și de importanță istorică. Mănăstirea a fost ridicată în perioada 1515-1517, prin implicarea domnitorului și a soției sale, Despina Doamna. La sfințirea sa, la 15 august 1517, au participat Patriarhul Constantinopolului, Teolipt I, înalți prelați bisericești, domnitorul, boieri și multă lume venită din toate colțurile țării românești. Piatra, folosită ca structură de rezistență, a fost calcarul extras din carierele de la Albești, de la Câmpulung, iar pentru lucrările speciale s-a utilizat marmura, dar și mozaicul adus din Imperiul Otoman. Pictura originală, terminată la 18 septembrie 1526, este opera zugravului Dobromir din Târgoviște, sub domnia lui Radu de la Afumați. Fragmente din această frescă se păstrează la Muzeul Național de Artă a României și în sala „Manole” din Palatul Arhiepiscopal Curtea de Argeș. Biserica a fost restaurată în perioada domniei lui Matei Basarab (1632-1654) și a lui Șerban Cantacuzino (1678-1688). Ultima restaurare a fost efectuată în timpul regelui Carol I, de arhitectul francez André Lecomte du Noüy, între anii 1875-1885. Aici sunt înmormântați domnitorii: Neogoe Basarab (1521-1521), ginerele său, Radu de la Afumați (1522-1523), Regele Carol I (1866-1914), soția sa, Elisabeta, Regele Ferdinand (1914-1927) și soția sa, Maria.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu Argeș”, Secția de Presă și Legislație, edificii ecleziastice, expoziție tematică, reproducere fotografice

Adriana Florentina Malanciuc. Împlinirea a 60 de ani de existență a Bibliotecii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava

Misiunea Bibliotecii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava (USV) se definește în contextul academic din Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, din țară și străinătate, dar și în contextul comunității în mijlocul căreia se desfășoară activitățile specifice. Luând naștere în același an cu institutul superior (1963), Biblioteca USV este parte a organizării instituționale a Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava. În anul 2023, la aniversarea a șase decenii de învățământ superior sucevean, colectivul bibliotecii universitare a organizat o serie de evenimente cu sprijinul conducerii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava și în colaborare cu partenerii tradiționali ai bibliotecii universitare sucevene. În perioada 19-24 iunie 2023, colectivul bibliotecii universitare a organizat următoarele acțiuni culturale importante: *Omul și Cartea*, Simpozionul național cu participare internațională *Contribuția bibliotecii la afirmarea diversității culturale în spațiul românesc* și Salonul Internațional de *Carte Alma Mater Librorum*. Evenimentele au fost dedicate aniversării celor 60 de ani de existență a instituției academice sucevene și au avut scopul de a promova cartea, de a valoriza publicațiile științifice și didactice ale corpului academic sucevean și de a dezvolta legăturile Bibliotecii USV cu publicul larg. Biblioteca a fost și rămâne un spațiu al întâlnirilor prilejuate de organizarea a numeroase manifestări științifice. În anul aniversării a șase decenii de învățământ superior (1963-2023), în cadrul simpozionului organizat, a fost un moment emoționant dedicat acordării diplomelor de onoare tuturor bibliotecarelor din învățământul superior sucevean, care au ajuns la vârsta de pensionare, ca semn de înaltă apreciere și prețuire pentru întreaga activitate dedicată cărții, pentru contribuția substanțială în dezvoltarea și promovarea patrimoniului Bibliotecii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava și ca o mărturie scrisă în fața timpului. Cuvinte-cheie: universitate, Suceava, învățământ superior, bibliotecă, educație, carte, cercetare, Dimitrie Cantemir, Ciprian Porumbescu, aniversare

Mares Andreea Iuliana. The Unseen Face of the Library: Document processing. A Laborious Work, Beyond “Here” and “Now”

Beyond the perceived threat to the physical book, modern technologies bring a great opportunity: the dissemination in previously inaccessible spaces of resources in digital format, overcoming barriers of space and time. The article is a brief recommendation for cataloguers to create, for special collections and documentary holdings, bibliographic records adapted to international catalogues, an activity that requires consulting reference tools: thesaurus of subject headings in several languages, vocabularies, classification tables, authority headings with preferred and unauthorized forms, etc. With the standardization of cataloguing, classification and indexing of subjects, it is also necessary to standardize the description of authors, both with the variants of their proper names that are uniformly accepted in the library field and those that are not, in order to recognize them in different languages and scripts (e.g. Virtual International Authority File - VIAF). In addition, in order to preserve and transmit cultural memory, biographical descriptions of authors, more or less complex and detailed, can be produced. Bibliographical descriptions allow promotion on platforms and in international catalogues (e.g. Worldcat.org), in parallel with access to resources in digital format. In conclusion, the evolution towards a hybrid library involves adapting bibliographic description so that the search for resources in digital format overcomes language barriers and insufficient content information. The initiative involves training librarians involved in processing resources in the necessary skills, providing the necessary time and ideally standardizing the way libraries work across the country.

Keywords: collections processing, cataloguing, bibliographic description, international catalogue, standardization

Tatiana Oprescu. Information Management from Librarianship Perspective - the Main Object of Activity of an Academic Infodocumentary Structure

Recognizing information as a fundamental resource of today's society supports the idea that the information society is a reality today. Approaching information management from a library science perspective can only be done through an accurate knowledge of the status of information. Information and knowledge itself cannot become a support for the educational and research process without a competent and professional management of this type of resources in relation to all other determining factors (technological support, human resources, strategy, operational plan and procedures, library standards) that contribute to the provision of high quality information-documentary services in accordance with the requirements of the academic community and international standards. Information technology is very important for the way information is managed within an info-documentary structure, and technology management must be an integral part of the information management plan. Information management is highly concerned with organisational information processing. It enables libraries and other information-providing organisations to manage their information collections effectively, and also enables people to manage their collections. Effective information management and knowledge management is imperative to ensure uninterrupted organisational survival and competition in the face of constant changes in the surrounding organisational environment.

Keywords: information management, knowledge management, information society, information-documentary services, information processes

Dana Zaharia. Combating Fake News and Misinformation Through Libraries: Methods and Tools

The phenomenon of fake news is a serious and long-standing problem in today's society, bringing a multitude of harmful effects on citizens and their judgment, safety or health. With the discussion of fake news and other types of misinformation, the role of libraries in educating and training users to acquire and develop skills to search, select and critically evaluate information is highlighted. Evaluating information is an absolutely necessary skill for contemporary citizens as its existence or lack of it can improve or affect their quality of life. Informed citizens, who are able to evaluate information correctly, to distinguish truth from falsehood, will be able to make informed decisions with a positive impact on society. Incorrect information is therefore a wide range of typologies, which are constantly diversifying as new technologies seek to detect and combat it. In this context, it has become imperative to educate citizens, to acquire and develop information selection and evaluation skills and to take responsibility for the creation and distribution of information in the public environment through available channels. Evaluating information is therefore an absolutely necessary skill for contemporary citizens as it can affect or improve their quality of life. Libraries can have a significant impact in taking action against misinformation and creating an informationally healthy society. Therefore, libraries have created, developed or promoted various tools useful to users in understanding and combating the phenomenon: guides or tutorials, lists of credible resources, audio-visual materials, quizzes, games, infographics, etc. This paper aims to highlight some of the libraries that have undertaken such activities and to present some useful materials for both information users and librarians.

Keywords: fake news, misinformation, information evaluation, information literacy, libraries

Bogdan Gheuka. Romanian University Libraries in the Midst of Perpetual Financial Austerity

The article refers to the gap between the status of university libraries and librarians in Romania compared to economically developed countries and, at the same time, to the challenges posed by new information and documentation technologies in the context in which there is currently a real explosion of documentary resources, and libraries must face this phenomenon. It stresses the importance of adapting at a rapid pace to new digital technologies and the need to reconfigure and streamline library policies and strategies. It also mentions the importance of planning and identifying new financial resources, both for equipping libraries and for motivating librarians' salaries, in order to reduce the differences between libraries in Romania and those in the West, so as to be able to respond optimally to users' information needs. In this context, ways of identifying and diversifying funding sources must be a priority for libraries, because no matter how hard they try, there is no escaping an irrefutable truth: without modern info-documentary structures able to reach the quality parameters required by the European Union, the narrowing of the gap between Romanian libraries and those in developed countries will remain a mere illusion. In particular, digital technology

has changed the traditional relationship between the individual and the document, similar to the transition from manuscript to printed book in the second half of the 15th century. It is a relationship that is absolutely necessary for information progress, because the existence and functioning of a university library in the contemporary era cannot be conceived outside the digital society, and an infodocumentary structure today that does not contain digital documents is a mistake.

Keywords: Romanian university libraries, financial resources, new technologies, central university libraries, development gaps, budget austerity

Daniel Nazare, Ruxandra Nazare, Nicoleta Tudor. Digital Restoration Lab (DIGILAB). Digitization, Digital Restoration and Presentation of Old Photographs

The article introduces the Erasmus+ project *Digital Restoration Lab*, co-financed by the European Union, in which the “George Barițiu” Brașov Public County Library is a partner, along with five other institutions from Bulgaria, Latvia and Turkey. The project focuses on the preservation and promotion of old photo collections, by training skills in preventive conservation, restoration, including digital restoration, digitization and creative highlighting of photographic documents, addressing memory and heritage specialists as: archivists, librarians, collectors, photographers, museographers, management staff from archives, libraries, community centers, monasteries, museums and photo studios. The article presents the project partners, the work steps, the developed intellectual products and open resources created to support institutions and organizations holding photographic collections, as well as staff working with such documents, to preserve and conserve photographic heritage, through physical and digital restoration, and to creatively promote old photo collections, by organizing digital exhibition, using modern technologies (augmented reality, virtual reality, photogrammetry, etc.). The contributions of each partner to the development of the training resources and the themes addressed by them are also highlighted, reviewing the content created and made available to the public interested in the field of photography and free and immediate access to visual information. The article ends with a brief presentation of the old photographs collection owned by the “George Barițiu” Brașov Public County Library, and the initiatives to digitize, describe and enhance them, as a result of the information and skills developed within the Digital Restoration Laboratory project.

Keywords: “George Barițiu” Brașov Public County Library, photography, cultural heritage, preservation, digitization, digital restoration, vocational training, Erasmus+ project

Cristina Baci. Ion Nania - Author and Book Donor in the Collections of the “Dinicu Golescu” Argeș Public County Library

Donations represent an important contribution to the development of cultural and scientific heritage and to the preservation of local and national cultural memory. The local fund is unique and original, characteristic of each county or municipal public library. The local memory funds and special collections hold precious documents from donations (incunabula, old Romanian and foreign books, ex-libris, books with dedications and autographs) from great personalities of Romanian cultural life, who chose to donate their valuable personal libraries to their communities. The document

collections of the “Dinicu Golescu” Argeș Public County Library have been enriched over time through the acquisition of Romanian and foreign documents and through donations, which have a significant share in completing the collections, many documents being of great value, with a particular importance for the local memory. A donation to the heritage fund of the Argeș Public County Library is the donation of a remarkable historian from Argeș, Prof. Ion Nania. The donation consists of 234 volumes in the fields of history and archaeology, literature, folklore, geography, monographs and dictionaries, works by the author, but also works received from other writers, most of the books with autographs and dedications. All books contain the ex-libris of Prof. Ion Nania. Keywords: “Dinicu Golescu” Argeș Public County Library, public libraries, book donations, local cultural memory, heritage collections, local personalities, Ion Nania

Raluca Bucinschi. Bedřich Smetana - Pioneer of the Czech National School of Music

On the occasion of the 290th anniversary of the birth of composer Bedřich Smetana, the National Library of Romania organized the virtual exhibition *Bedřich Smetana - Pioneer of the Czech National School of Music*, which displays scores from the library’s music collections. Under the strong influence of European Romanticism in its eastern expansion, the complex development of musical thought, the emancipation of the public’s artistic taste, the growth of interest and preferences for the art of sounds, the discovery of the virtualities of folklore and intonational peculiarities of national music, in the second half of the 19th century an interesting process of development and affirmation of music - symphonic, instrumental, chamber, operatic and vocal symphonic - took place in the Czech provinces. The national feeling and the sense of durability, original continuity, identification of the thematic essence together with the awareness of national originality and specificity, are evident in the musical creations of Bedřich Smetana, who approached through his work the life and history of the Czech people, the beauty of the natural landscape, all musically rendered in original works with their own specific ways of musical expression. Bedřich Smetana (1824-1884), considered the creator of the Czech national musical style, the first to perceive the beauty and originality of Czech folk music, remained until the end of his life linked only to national music, which he would develop in the forms of musical romanticism such as opera, symphonic poem and chamber music. A pianist, composer, teacher and music critic, Smetana had a profound influence on the musical life of the Bohemian countries, not only through his art of composition, but also through his involvement in the artistic life of Prague, where from 1866 he was the principal conductor of the orchestra of the Provisional National Theatre, an institution whose work marked the beginning of a permanent Czech theatrical life. The original character of Bedřich Smetana’s music is given by the orchestral colouring, but also by the polychromy of the timbral palette, thus proving real virtuosity and inventiveness in the art of orchestration. Smetana was the first composer to use specifically Czech elements in his music. His works are based on Czech themes and he used many Czech folk rhythms and melodies in his compositions.

Keywords: National Library of Romania, Bedřich Smetana, commemoration, virtual exhibition, scores, printed music publications

Gabriela Tomescu. *Les Proverbes de Salomon. Avec une explication tirée de SS. Peres et des Auteurs Ecclesiastiques - a Book Printed in Paris in the Time of the Sun King*

King Solomon's 43-year reign (973 BC-930 BC) was a prosperous and peaceful one, thanks to his great leadership skills, the development of trade with Arab kings and the Phoenician king Hiram of Tyre, but above all his wisdom in ruling his kingdom. Solomon has remained in history and universal memory because of the wisdom he bequeathed to posterity through the books and proverbs (parables) he wrote. According to scholars, his name is linked to three Old Testament books of wisdom, which are linked to three periods of his life: *The Song of Songs*, written in his youth (probably around 965 BC), and *The Song of Solomon*, written in his early years.); *The Proverbs or Parables of Solomon*, in his adulthood, with countless practical and wise counsels, many of them of maxim value; and, in his old age, *The Ecclesiastes* in which one feels the thrill of nostalgia, showing that nothing has stability down here on earth when it stands before the eternity of God. "Dinicu Golescu" Argeş Public County Library holds, in its special collections, a copy of the volume *Les Proverbes de Salomon. Avec une explication tirée de SS. Peres et des Auteurs Ecclesiastiques*. Dating back 351 years, the volume attracts the attention of culture lovers by the fact that it is a bilingual edition, being printed both in French and Latin by the French printer and bookseller Pierre Le Petit, in 1673, in Paris, in the Royal Bookshop (Librairie du Roy), during the time of the Sun King - Louis XIV (1643-1715), a strong supporter of culture, sciences and arts. The 797-page volume is bound in leather, with high-quality, well-preserved mill paper; it is richly adorned with numerous vignettes, many depicting angels, but also with ornate lettering and floral or religiously inspired frontispieces, a sign of the refined artistic taste of that era.

Keywords: "Dinicu Golescu" Argeş Public County Library, special collections, permanent exhibition, heritage, King Solomon, proverbs

Raluca Man. Amsterdam Central Public Library

The largest library in the Netherlands, the Central Branch of the Amsterdam Public Library (Openbare Bibliotheek Amsterdam - OBA) is located 500 metres east of Amsterdam Central Station. The Amsterdam Central Public Library houses a collection of 1.5 million bibliographic units in a space staffed by 350 employees who manage 27 branches, an online radio station and a special minibus that runs on a pre-arranged route, bringing elderly and disabled people to the library. With a high frequency of visitors every day, the library provides 600 computers with internet access, a 270-seat theatre, a museum and a 250-seat restaurant with a terrace offering spectacular views of the city. The Amsterdam Central Public Library has adapted to changing times brought about by demographic growth and variety. Amsterdam is home to 180 nationalities and the municipality has a policy of keeping young families with children in the city. Designed by a Dutch urban planning and architecture firm, the library is an example of state-of-the-art green design. The interior and exterior form a contrasting sculptural ensemble in terms of atmosphere: the main façade lets in natural light that shapes the interior space and isolates the building from its surroundings. The building, inaugurated in 2007, covers an area of 28,000 square metres, has 7 floors above ground and 3 basements, where the

bicycle parking and storage area (up to 2,000 bicycles) and 1,200 parking spaces are located. To achieve flexibility and a clear layout of the large and complex building, only a limited number of columns were used, leaving all spaces as open as possible. The library is organised rather "thematically", the strong point being ergonomics: workstations, desks, study stations, sofas and armchairs near the windows are very numerous and comfortable. The absence of interior partitions and the fact that the shelves containing books are no more than 1.5 metres high make the interior an open, bright space, ideal for spending long periods of time in a harmonious atmosphere. The façade opens up to the city walls in a transparent manner and the views are simply spectacular.

Keywords: european public libraries, Amsterdam Central Public Library, ergonomics, ecological design

Nicoleta Corpaci. Camil Petrescu, Between Plays and Prose. Celebrating 130 Years Since His Birth with Photographs from the National Library of Romania's Collections

A complex Romanian literary figure that brought brilliance and value in almost all the literary genres, Camil Petrescu is one of the driving forces of the Romanian intelligentsia after World War I. Camil Petrescu was a prolific writer that brought center stage in his work a series of heroes created in majestic circumstances and often tragically destined intellectuals. His dramatic writings - reflected in his first play *Jocul Ielelor* (1916), then in *Act venețian* (1919), *Suflete tari* (1922), *Danton* (1926), *Mitică Popescu* (1928), *Mioara* (1928) etc. and his narrative talent - revealed in the *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* (1930), *Patul lui Procust* (1933), *Un om între oameni* (1953-1957; unfinished) novels or the 1950 short stories *Turnul de fildeș*, *Moartea pescărușului*, *Mănușile*, *Cei care plătesc cu viața* are all premises for cultural acts validated by contemporary times. Camil Petrescu also delved into poetry and worked with more than 50 periodicals, writing articles on various topics (literature, culture, sports, politics, literary criticism), literary essays, drama critique, theatre esthetics or biographies. He died on the 14th of May, 1957, leaving behind various literary destinies with vibrant and profound experiences that left their mark on the Romanian literature. The National Library of Romania holds Camil Petrescu's manuscripts, correspondence, postal cards, annotated books with his signature in its special collections. From April to July 2024, the National Library of Romania pays tribute to Camil Petrescu's contribution to the advancement of the Romanian literature and celebrates 130 years since his birth through an exhibit with previously unseen documents belonging to Petrescu from the National Library holdings. The exhibit is on display in the "Curtea lui Dionis" venue.

Keywords: Camil Petrescu, cultural figures, celebrations, The National Library of Romania, special collections, themed-anniversary exhibit

Adrian Nicolae Coman. Dinicu Golescu (1777-1830), Honoured at the "Dinicu Golescu" Argeş Public County Library

The "Dinicu Golescu" Argeş Public County Library organized in February 2024, a cultural-educational event entitled *Dinicu Golescu's Adventures in Europe*. The event was dedicated to the evocation of the personality of our great scholar and to the 247th anniversary of his birth (February 7, 1777), being made considerations about his contribution

to the development of Romanian education. Dinicu Golescu played an important role in promoting Enlightenment ideas that supported progress, education and rationality. He was an active supporter of education, establishing schools and promoting education in Romanian language. These ideas were underlined by the manager of the host institution Mihaela Voinicu in the opening of the event. The four scheduled speeches outlined a cultural context, introducing to the audience the personality and work of Dinicu Golescu and, through artistic film projections, showed and conveyed to the receptive audience how the memory of this Romanian scholar was perpetuated and reflected in contemporary Romanian society. At the same time, an exhibition of old Romanian books from the collections of the County Library was also organized, including documents printed between 1800-1830, in the main printing centers of Muntenia, Moldova and Transylvania, including the books of Dinicu Golescu mentioned above. A showcase included prints produced in Pest and Vienna, among them Dinicu Golescu's work - *A Record of My Journey...* (Pest, 1826, copy held by the Museum of Viticulture and Pomiculture in Golești). The event was part of the series of cultural events People in memory of Argeș, which will take place throughout the year, both at the Argeș Public County Library and at the Museum Golești, aiming to promote the values of local and national culture.

Keywords: "Dinicu Golescu" Argeș Public County Library, cultural events, symposium, Dinicu Golescu, Romanian scholar

Florica-Elisabeta Nuțiu-Vulcănescu. Gheorghe Șincai, Prominent Personality of the Transylvanian School: 270 Years Since His Birth

Historian, philologist and multilateral Enlightenment scholar, Gheorghe Șincai (1754-1816) was a pioneer of Romanian science and culture. Gheorghe Șincai was born on February 28, 1754, in Râciu, Mureș county. He attended his first classes in Șamșud and Săbed, and went on to study at the Reformed College in Târgu Mureș, the Jesuit Seminary in Cluj and the Piarist Gymnasium in Bistrița. In 1774, the young Șincai went to Blaj, became a monk and entered the monastic order of Saint Basil. At the proposal of Bishop Grigore Maior, Gheorghe Șincai goes to the College „De Propaganda Fide”, in Rome, where he will defend two doctorates: in philosophy and theology. He then went to Vienna, to the College of Sancta Barbara, where he studied canon law, catechetics and methodology. At the end of 1780, Gheorghe Șincai returned to Transylvania, where he dedicated himself to the work of enlightening the masses, helping to found 376 schools. Together with Samuil Micu, Șincai wrote the first printed grammar of the Romanian language, *Elementa linguae dacoromanae sive valachicae*, in 1780, and for teaching purposes he translated and wrote basic school textbooks, such as *Abecedarian*, *Grammar*, *Arithmetic* and *Catechism*. In the consciousness of his contemporaries and posterity, Gheorghe Șincai has established himself, especially as a historian, thanks to the *History of Romanians and of many nations*. At the end of his life, the great scholar decided to retire to Svinica in Slovakia, where he died on 2 November 1816. Gheorghe Șincai remains a leading figure in Romanian education and spirituality, paving the way for the elites of 1848.

Keywords: Romanian language, Gheorghe Șincai, celebration, The Transylvanian School, The scholars of The Transylvanian School, Romanian scholars

Maria-Magdalena Ioniță-Roșoiu. Metropolitan Teodosie (1620-1708) and Old Romanian Culture

The future metropolitan was born, according to some researchers, in a peasant family from Argeș county. In his youth, he became a monk at the Cozia Monastery, then he became abbot at the Curtea de Argeș Monastery. In 1668, Archimandrite Teodosie was elected Metropolitan of Wallachia, replacing the late Metropolitan Stefan, shepherding the Hungarian-Wallachian Church for 39 years. Thanks to his wisdom, he becomes the adviser of the rulers of Wallachia, Șerban Cantacuzino and Constantin Brâncoveanu. The former abbot of the Argeș Monastery, Teodosie pastored the Metropolitanate of Romania twice, in the years 1668-1672 and 1679-1708. The second appointment of Metropolitan Teodosie of Romania coincided with a beneficial period for Romanian society, culture and art. As for the printing activity in Wallachia, which had known a break after the period of Matei Basarab, it was resumed around the middle of 1678, when Metropolitan Varlaam (1672-1679) installed a printing house in Bucharest under his patronage. After the resettlement of Theodosius as metropolitan (1679), a *Slavo-Roman Liturgy* (1680) with typical in Romanian, *The Gospel* (1682) and *The Apostle* (1683), both in Romanian, will be printed for the consolation of the pious people. But the most famous work printed in his time is the *Bible from Bucharest* (1688) known as the *Bible of Șerban Cantacuzino*. Teodosie, a very good connoisseur of the Greek language, participated in the translation of the Bible by correcting the meaning of some already translated words, and he also revised the translation of Nicolae Milescu. In addition to taking care of the Church in Wallachia, Metropolitan Teodosie also took care of the Orthodox Church in Transylvania, ordaining during his pastorate five metropolitans of Transylvania, including Teofil Seremi and Atanasie Anghel, also granting numerous aids to the churches across the Carpathians. Having reached the age of 88, the metropolitan gave his soul into the hands of the Lord, on January 27, 1708, and was buried near the altar of the Metropolitan Cathedral in Bucharest.

Keywords: "Dinicu Golescu" Argeș Public County Library, special collections, Theodosius, Ungro-Vlachia Metropolitan, old Romanian books, Bucharest typography, heritage

Ioana Necula. Morris Dance - a Sacred Ceremony

The literature on the Morris Dance is particularly rich, having fascinated scholars since the eighteenth century. With few exceptions, descriptions and even larger studies have particularly highlighted two aspects: the virtuosity of Morris Dance and its magical virtues. The experience and dignity of being a Morris Dancer seem to be standard ways of affirming manhood, since they value both physical and moral qualities. In a way, for a certain time of the year, the male dancers were a special kind of role models for the village community, a fact that did not go unnoticed by ethnologists. Without ignoring the value and semantic universality of the Morris Dance, Romanians consider dance and sometimes this custom as their emblem par excellence, an emblem that connects them both to history and myth. It remains the task of ethnopsychology - a discipline invoked for a century by the founder of Romanian Ethnology, Ovid Densusianu, to explain the resorts of this balance between past and present, between archaicity and sentimentality. The Morris Dance is a Romanian folk dance of lads, performed mainly in ritual form during the week of

Pentecost, with the magical purpose of banishing the evil spirits (Pentecost) or diseases included by these spirits. The greatest Christian holiday in the summer is the “Descent of the Holy Spirit”. It concludes the cycle of Easter celebrations and is known more popularly as “Pentecost”. The Latin origin of the word indicates the connection of this holiday with the celebration of the cult of ancestors, still preserved to this day. In ancient times, bouquets of roses were laid at the graves of ancestors on these summer days. In the Daco-Romanian area, the belief that the spirits of the dead leave their graves and return to their world on Pentecost has been maintained until present day.

Keywords: Morris Dance, ethnology, ritual, cult, Romanian customs, Romanian folk dances, sacred ceremonial

Iuliana Ciucă. Ecclesiastical buildings in Romania - exhibition of photographic reproductions

In the first quarter of this year, the reading public was able to visit the exhibition of photographic reproductions of *Ecclesiastical buildings in Romania*, organized by the Press and Legislation Section of the “Dinicu Golescu” Argeş Public County Library. Images from old magazines from the 19th and 20th century were exhibited on the theme of the *Church, symbol of faith and stability in these lands*. The most important historical, cultural and architectural monument in Argeş County is the Curtea de Argeş Monastery. Its construction is linked to the legend of the master builder Manole who was the chief architect. Neagoe Basarab decided in 1512, when the metropolitan residence was moved from Curtea de Argeş to Târgovişte, to build a monumental church in the courtyard of the monastery, which was to become the necropolis of his family. Curtea de Argeş Monastery, dedicated to the Assumption of the Mother of God, was founded by Neagoe Basarab (1512-1521) and his wife Despina Doamna. It is considered to be one of the most beautiful in the country, from an architectural point of view, but also for its historical importance. The monastery was built between 1515 and 1517, with the involvement of the prince and his wife, Despina Doamna. The Patriarch of Constantinople, Teolipt I, high ecclesiastical prelates, the ruler, boyars and many people from all over the Romanian country attended the consecration on 15 August 1517. The stone, used as the structure of resistance, was limestone extracted from the quarries of Albeşti, from Câmpulung, and for the special works marble was used, as well as mosaic brought from the Ottoman Empire. The original painting, completed on 18 September 1526, is the work of the painter Dobromir from Târgovişte, under the reign of Radu de Afumaţi. Fragments of this fresco are preserved at the National Museum of Romanian Art and in the “Manole” room of the Archbishop’s Palace of Curtea de Argeş. The church was restored during the reign of Matei Basarab (1632-1654) and Şerban Cantacuzino (1678-1688). The last restoration was carried out during the reign of King Charles I, by the French architect André Lecomte du Noüy, between 1875 and 1885. This is the place where the rulers are buried: Neagoe Basarab (1521-1521), his son-in-law Radu de la Afumaţi (1522-1523), King Charles I (1866-1914), his wife Elisabeth, King Ferdinand (1914-1927) and his wife Maria.

Keywords: “Dinicu Golescu” Argeş Public County Library, Press and Legislation Section, ecclesiastical buildings, thematic exhibition, photographic reproductions

Adriana Florentina Malanciuc. Celebrating 60 years of existence of “Ştefan cel Mare” University Library in Suceava

The mission of the “Ştefan cel Mare” University Library of Suceava (USV) is defined in the academic context of the “Ştefan cel Mare” University of Suceava, in the country and abroad, but also in the context of the community in the middle of which specific activities are carried out. The USV Library was founded in the same year as the higher institute (1963) and is part of the institutional organization of the “Ştefan cel Mare” University of Suceava. In 2023, on the anniversary of six decades of higher education in Suceava, the University Library team organized a series of events with the support of the management of the “Ştefan cel Mare” University of Suceava and in collaboration with the traditional partners of the Suceava University Library. Between 19-24 June 2023, the staff of the university library organized some important cultural events: *The Man and The Book*, the national symposium with international participation *Contribution of the library to the affirmation of cultural diversity in the Romanian space* and the International Book Fair *Alma Mater Librorum*. The events were dedicated to the 60th anniversary of the Suceava academic institution and aimed to promote the book, to enhance the scientific and teaching publications of the Suceava academic body and to develop the links of the USV Library with the general public. The library has been and remains a meeting place for organizing numerous scientific events. In the year of the anniversary of six decades of higher education (1963-2023), during the symposium organized, there was a touching moment dedicated to the awarding of honorary diplomas to all librarians of higher education in Suceava, who have reached the age of retirement, as a sign of high appreciation and esteem for all the activity dedicated to books, for the substantial contribution to the development and promotion of the heritage of the Library of the University “Ştefan cel Mare” of Suceava and as a written testimony to time.

Keywords: university, Suceava, higher education, library, book, research, Dimitrie Cantemir, Ciprian Porumbescu, anniversary

SUMMARY

HIGHLIGHTS ON LIBRARIANSHIP. LIBRARY GUIDELINES

The Unseen Face of the Library: Document Processing. A Laborious Work, Beyond “Here” and “Now”

Andreea Iuliana Mareș ..... p. 1
Information Management from Librarianship Perspective - the Main Object of Activity of an Academic Infodocumentary Structure

Tatiana Oprescu ..... p. 5
Combating *Fake News* and Misinformation Through Libraries: Methods and Tools

Dana Zaharia ..... p. 8
Romanian University Libraries in the Midst of Perpetual Financial Austerity

Bogdan Alexandru Gheuka ..... p. 17

ON ROMANIAN LIBRARIES

Digital Restoration Lab (DIGILAB). Digitization, Digital Restoration and Presentation of Old Photographs

Daniel Nazare, Ruxandra Nazare, Nicoleta Tudor ... p. 20
Ion Nania - Author and Book Donor in the Collections of the “Dinicu Golescu” Argeș Public County Library

Cristina Baciu ..... p. 25
Bedřich Smetana - Pioneer of the Czech National School of Music

Raluca Bucinski ..... p. 29

CULTURAL HERITAGE

Les Proverbes de Salomon. Avec une explication tirée de SS. Peres et des Auteurs Ecclesiastiques - a Book Printed in Paris in the Time of the Sun King

Gabriela Tomescu ..... p. 33

LIBRARY ABROAD

Amsterdam Central Public Library

Raluca Man ..... p. 35

GUTENBERG’S GALAXY

Camil Petrescu, Between Plays and Prose. Celebrating 130 Years Since His Birth with Photographs from the National Library of Romania’s Collections

Nicoleta Corpaci ..... p. 40
Dinicu Golescu (1777-1830), Honoured at the “Dinicu Golescu” Argeș Public County Library

Adrian Nicolae Coman ..... p. 45
Gheorghe Șincai, Prominent Personality of the Transylvanian School: 270 Years Since His Birth

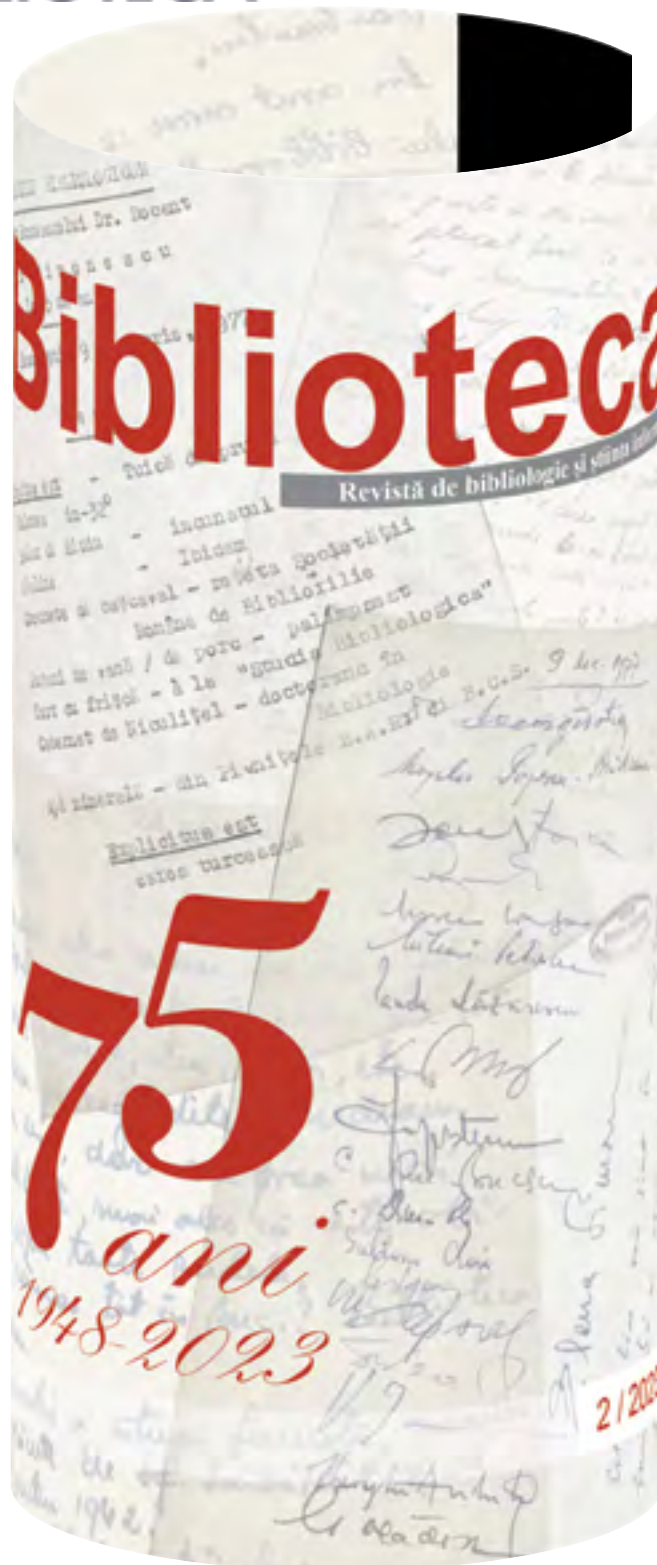
Florica-Elisabeta Nuțiu-Vulcănescu ..... p. 48
Metropolitan Teodosie (1620-1708) and Old Romanian Culture

Maria-Magdalena Ioniță-Roșoiu ..... p. 52
Morris Dance - a Sacred Ceremony

Ioana Necula ..... p. 55
Ecclesiastical buildings in Romania - exhibition of photographic reproductions

Iuliana Ciucă ..... p. 59
Celebrating 60 years of existence of “Ștefan cel Mare” University Library in Suceava

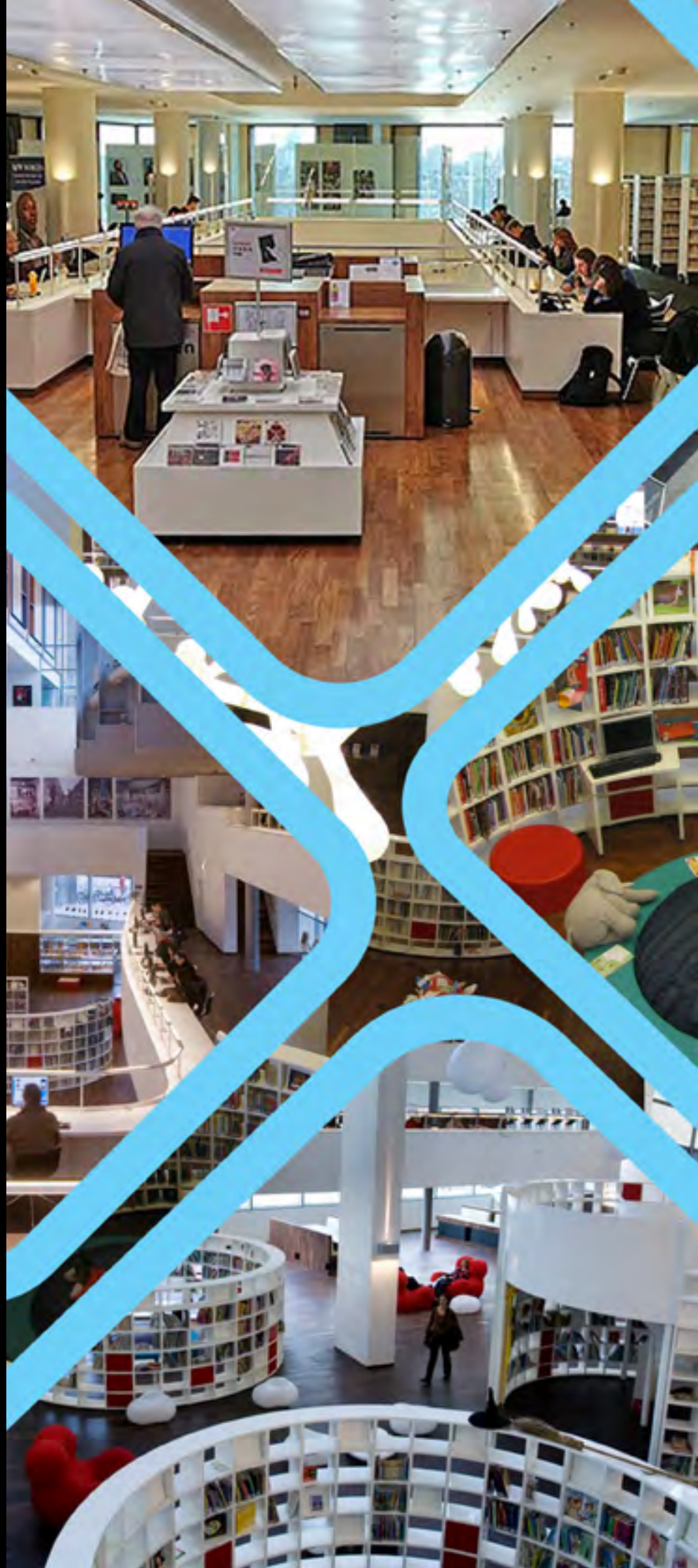
Adriana Florentina Malanciuc ..... p. 64

IMPORTANT

Din anul 2019, periodicul apare doar online, pe site-ul Bibliotecii Naționale a României, în secțiunea „Reviste BNR”. Pentru achiziționarea de numere deja apărute, plata se face în contul Bibliotecii Naționale a României: RO42TREZ7035009XXX014057, TREZORERIE sector 3, București, codfiscal: 6312079 – București sau în numerar la casieria bibliotecii. Costul unui exemplar este de 12 lei. *Persoană de contact: Alexandrina Gabor (tel.: 021.3142434/1033).*

Începând cu anul editorial 2010, *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării* este indexată pe platformele online EBSCO și ProQuest.

ISSN 2668-618X
ISSN-L 1220-3386

9 771220 338086